

301
พ 4614
ว 3

ผลการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะของนักศึกษา
พยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์
จังหวัดนครสวรรค์

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศิริวิรัตน์ ผุดผ่อง

16 ก.พ. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ธันวาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

90065

ผลการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะของนักศึกษา
พยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์
จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ
ของ
ศิริรัตน์ ผุดผ่อง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
กันยายน 2540

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ปีการศึกษา 2540 ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ปีการศึกษา 2540 ที่มีคะแนนสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ ที่ 25 ลงมาจำนวน 15 คน โดยสอบถามความสมัครใจแล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.84 และโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติของวิลคอกซัน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปี 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ปีการศึกษา 2540 กลุ่มทดลอง มีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้นหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**THE EFFECT OF INTERPERSONAL RELATIONSHIP BY USING JOYCE AND
OTHERS' MODELS ON THE SECOND YEAR NURSE STUDENTS IN
BOROMARAJONANI NURSING COLLEGE
SAWANPRACHARAK, NAKORNSAWAN**

**AN ABSTRACT
BY
SIRIRUT PHUDPHONG**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counselling Psychology
at Srinakharinwirot University**

December 1997

The purpose of this research was to study the effect of interpersonal relationship by using Joyce and Others' models on the second year nurse students in Boromarajonani Nursing College Sawanpracharak, Nakomsawan in the academic year 1997.

The sample of this study comprised of 15 the second year students in Boromarajonani Nursing College Sawanpracharak, Nakomsawan at lower than percentile 25 by simple random.

The instruments used for collecting data were questionnaire and observation scale developed by the researcher. The reliability of the questionnaire tested by Cronbach's coefficient was 0.91 , whereas that of the observation scale , tested by William A. Scott coefficient by determining conformity between two observers , was 0.84. The data were analyzed by using Wilcoxon matched-pairs signed ranks test .

The result indicated that scores of the experimental group were significantly higher than before the experiment at .01 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ พรรณพิศ วาณิชยการ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งได้ช่วยชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษาในการทำวิจัย ช่วยตรวจสอบเนื้อหาและความสมบูรณ์ของงานวิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการที่ปรึกษาซึ่งได้ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านการตรวจสอบเนื้อหางานวิจัย ข้อมูลสถิติและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีเป็นผลให้งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างสูงและขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่ได้ให้ความกรุณาชี้แนะข้อควรปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่กรุณาให้ข้อชี้แนะ หัวข้อการทำวิจัยและยังเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสังเกต และโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของ จอยซ์และคณะ ในงานวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐและอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาทิ กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ทั้งในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสังเกตและโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ของการวิจัยนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์วันดี แยมจันทร์ฉาย ซึ่ง เป็นผู้ช่วยวิจัยในการสังเกตพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนรวมทั้งอาจารย์ปรีทรรค์ วันจันทร์ อาจารย์จรรยา สะอาด อาจารย์वासนา เรืองจุติโพธิ์พาน อาจารย์มัณฑนา แซ่มเนียมซึ่งเป็นอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการฝึกทดลองและวิเคราะห์ข้อมูลและขอขอบคุณพี่ชาย พี่สาวและน้อง ผู้ซึ่งอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา ให้แก่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ผู้มีพระคุณของผู้วิจัย

ศิริรัตน์ ผุดผ่อง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอนของจอยซ์และคณะ	8
การสอนของจอยซ์และคณะ	9
การใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	16
ขนาดของกลุ่ม	17
ลักษณะการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม	18
ลำดับขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม	18
ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อน	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติ	22
ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติ	22
ประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติ	22
ขั้นตอนการแสดงบทบาทสมมติ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติ	24
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ	24
ความหมายของการสร้างสัมพันธภาพ	24
ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น	26

บทที่	หน้า
คุณภาพของสัมพันธภาพ	27
ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ	29
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	31
งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	33
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	33
การเตรียมการทดลอง	39
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการศึกษาค้นคว้า	44
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	57
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	57
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	57
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	57
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	57
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สรุปผลการศึกษาค้นคว้าและอภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	65

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70
ประวัติย่อของผู้วิจัย	210

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแผนการทดลอง	40
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ	45
3	แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ	46
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะด้านภาษาถ้อยคำ	47
5	แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ด้านภาษาถ้อยคำ	48
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะด้านภาษาท่าทาง	49
7	แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ด้านภาษาท่าทาง	50
8	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ	51
9	แสดงการทดสอบสมมติฐานการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ	52

10	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง เพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะด้านภาษาถ้อยคำ	53
11	แสดงการทดสอบสมมติฐานการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะด้านถ้อยคำ	54
12	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง เพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะด้านภาษาท่าทาง	55
13	แสดงการทดสอบสมมติฐานการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะด้านภาษาท่าทาง	56
14	แสดงการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อน	202
15	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ก่อนฝึกครั้งที่ 1	204
16	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ก่อนฝึกครั้งที่ 2	205
17	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน หลังฝึกครั้งที่ 1	206
18	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน หลังฝึกครั้งที่ 2	207
19	แสดงคำมัชฌานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มทดลอง	208

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในชีวิตของทุกคนในแต่ละวันนั้นจะต้องมีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่นไม่มีใครสามารถอยู่คนเดียวโดยไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ (Gronlund, 1959 : 15) การอยู่ในสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้คนมากมายหลากหลายลักษณะ ก็ย่อมมีโอกาสเกิดการกระทบกระทั่งได้ หากไม่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นได้ก็จะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตดังที่ พิลไรต์ ทงอุไร (2529 : 96) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตให้ราบรื่น และ วิจิตร อวะกุล (2526 : 81-83) ได้ศึกษาถึงบุคคลผู้ซึ่งอยู่ในสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่บีบคั้น แต่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สนุกสนาน ในการทำงานช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวและเพื่อนฝูงได้คือนั้น พบว่า บุคคลเหล่านี้มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นได้ดี

สำหรับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลนั้น ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมใหญ่ เรื่องสัมพันธ์ภาพจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นปีแรกของชีวิตการศึกษา ต้องพบการเปลี่ยนแปลงมากมายในชีวิต การที่ต้องมาอยู่ร่วมกันในสถาบันการศึกษาเดียวกันภายใต้กฎเกณฑ์ข้อบังคับมากมาย พบผู้คนหลากหลายที่ไม่คุ้นเคยมาก่อนหากว่านักศึกษาไม่สามารถปรับตัวได้ ก็ไม่อาจสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นได้เช่นกันอันจะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการทำงานและมีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา ซึ่ง ดวงใจ กษานติกุล (2529 : 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะสุขภาพจิตของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีอาการทางประสาทมากขึ้นนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งเป็นเพราะนิสิตนักศึกษามีความรู้สึกเศร้ากังวล ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และได้เสนอแนะว่า นิสิตนักศึกษาคควรรู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความสุข รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น นักศึกษาจึงควรมีเพื่อนไว้แต่อย่าไปหวังพึ่งพิงให้มากนัก และยึดหลักมองตน เข้าใจตนให้ถ่องแท้ และจากการศึกษาของซัลลิแวน (สุภาพรณ โคตรจรัส, 2527 : 58 ; อ้างอิงมาจาก Sullivan, n.d.) เน้นว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งผู้มีสุขภาพจิตดี คือผู้ที่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพจอห์นสัน (Johnson, 1972 : 3-7) กล่าวว่า การมีสัมพันธ์ภาพที่ไม่ราบรื่นกับผู้อื่นจะทำให้บุคคลนั้นเกิดการขัดแย้ง วิตกกังวล ไม่ไว้วางใจผู้อื่น การดำรงชีวิตก็จะดำเนินไปอย่างขาดความสงบ การปรับตัวและสุขภาพจิตไม่ดี

จากการศึกษาของ บุปผา การ์เวท (2528 : 138) พบว่านักศึกษาต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ หลายด้านและปัญหาเหล่านี้ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สามารถที่จะเรียนสำเร็จได้ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งนั้นเกี่ยวข้องกับกรณี สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน ซึ่งสัมพันธ์กับการศึกษาของ มัลลิกา จิตรสุข (2508 : 65-67) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษาในภูมิภาค พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบมาก คือ การปรับตัวทางการเรียน ปัญหาการเข้าสังคม ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ซึ่งมีประสบการณ์ในด้านการสอนและนิเทศนักศึกษาในการฝึกภาคปฏิบัติ เป็นระยะเวลา 5 ปี สังเกตพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ประกอบกับการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษามาขอรับคำปรึกษานั้นได้แก่ ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน อาทิ เช่น เรื่องการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน การมีสัมพันธภาพต่อกันไม่เหมาะสมซึ่งปัญหาด้านสัมพันธภาพนั้นพบได้ทั้งในชั้นปีเดียวกัน และระหว่างชั้นปีโดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า มีปัญหาด้านสัมพันธภาพมาก เพราะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของนักศึกษา จากการที่ต้องมาอยู่ร่วมกันในหอพักซึ่งมีกฎระเบียบต่าง ๆ มากมาย และต้องพบเพื่อนใหม่ ซึ่งมาจากหลายที่มีลักษณะนิสัยแตกต่างกันออกไป ทำให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีปัญหาด้านสัมพันธภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 100 คน พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 45.5 มีปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในเรื่องการแสดงพฤติกรรมต่อกัน ทั้งด้านการใช้วาจาต่อกันอย่างไม่สุภาพ มีการพูดแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างรุนแรง และมีการแสดงออกด้านกริยา ท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียงที่ไม่เหมาะสมต่อกัน ไม่มีความอดทน และควบคุมอารมณ์ เมื่อเกิดข้อขัดแย้งหรือไม่พอใจต่อกัน ซึ่งนักศึกษาก็จะแสดงกริยาประชดประชัน หรือพูดจากระแทกเหน็บแนมต่อเพื่อน และในการอยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกัน นักศึกษามีการแสดงความมีน้ำใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อย ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความอึดอัดในการอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกันน้อย ในบางครั้งนักศึกษาไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไร จะเริ่มต้นพูดคุยทักทาย กล่าวคำชมเชยหรือปฏิเสธอย่างไร จึงจะเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ซึ่งจะพบว่านักศึกษาจะไม่กล้าแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกนั้นออกมา เพราะนักศึกษาไม่ทราบว่าจะต้องสื่อแสดงอย่างไร พูดอย่างไร ด้วยวิธีไหนหรือใช้เทคนิคอย่างไรจึงจะเหมาะสม เพื่อนจึงจะเข้าใจ และยอมรับ เพื่อให้สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดำเนินต่อไปด้วยดี

จากข้อมูลที่พบข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการฝึกสร้างสัมพันธภาพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งจำเป็นและสำคัญเพื่อให้การ

อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและแนวทางการพัฒนาการสร้างสรรค์สัมพันธภาพนั้นสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน อาทิ เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่ง คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2530 : 10) ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคมและเรียนรู้ในเรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม นอกจากนี้การให้คำปรึกษาก็เป็นแนวทางการพัฒนาการสร้างสรรค์สัมพันธภาพได้ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา ให้เข้าใจถึงปัญหาด้านสัมพันธภาพของตนสามารถแก้ไขและพัฒนาตนได้

การฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนั้น เป็นวิธีการเรียนรู้อย่างหนึ่ง และการสอนก็เป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เช่นกัน ดังนั้นการสอนจึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่จะใช้ในการพัฒนา การฝึกสร้างสัมพันธภาพได้ และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โดยการฝึกตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ซึ่งเป็น รูปแบบการสอนอย่างหนึ่ง โดยอาศัยหลักและวิธีของกระบวนการกลุ่มในการดำเนินการ ซึ่งทีศนา แคมมณี (2522 : 1) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นการใช้กลุ่มในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติและจากการวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่ม นอกจากนี้ คาร์ทไรท์ และ แซนเดอร์ (Cartwright and Zander.1972 : 213-216) กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มเป็นการใช้วิธีการต่าง ๆ เช่นการแสดงบทบาทสมมติการประชุมกลุ่ม การสังเกต การสะท้อนกลับให้เห็นพฤติกรรมของกระบวนการกลุ่ม และการอภิปรายกลุ่ม จะทำให้เกิดแนวคิดที่กว้างขวาง เกิดการฝึกทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป ตลอดจนการปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ศุภวดี บุญญวงษ์ (2527 : 129) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นวิธีการต่าง ๆ เช่น การแสดงบทบาทกระบวนการตัดสินใจของกลุ่ม ซึ่งการฝึกวิธีการเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

สำหรับการฝึกตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกการพัฒนาทักษะการสอนและวิธีการสอน ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มการสอนที่เน้นกระบวนการความรู้ (Information Models)
2. กลุ่มการสอนที่เน้นบุคคล (Personal Models)
3. กลุ่มการสอนที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Models)
4. กลุ่มการสอนที่เน้นพฤติกรรม (Behavioral Models)

สำหรับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบในกลุ่มที่ 3 คือ รูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Models) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 รูปแบบ ดังนี้

1. Group Investigation Model ใช้ฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มช่วยเหลือกันในการศึกษาหาความรู้และร่วมกันแก้ปัญหาโดยอาศัยการประนีประนอม

2. Role Playing Model ใช้ฝึกการศึกษาพฤติกรรมการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. Jurisprudential Inquiry Model ใช้ฝึกการใช้เหตุผลตัดสินใจอย่างฉลาด เพื่อแก้ปัญหาของสังคมโดยใช้หลักของการอภิปรายตัดสินความถูก ผิด ของปัญหาอย่างเป็นธรรม

4. Laboratory Training Model ใช้ฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำงานร่วมกัน

5. Social Science Inquiry Model เป็นการฝึกค้นคว้าสืบสวน แสวงหาคำตอบเพื่ออธิบายเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้น ๆ

เนื่องจากรูปแบบการสอนชุดนี้ เน้นการพัฒนาตัวบุคคลเป็นตัวหลักในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยการใช้กระบวนการประนีประนอมในการแก้ปัญหา เน้นความสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น การมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน การตัดสินใจแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสิ่งที่จริงโดยกลุ่มจะร่วมกันพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสามารถนำรูปแบบดังกล่าว มาฝึกในด้านสร้างสัมพันธภาพได้ และจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนปัญหาด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ปีการศึกษา 2539 จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งขณะเริ่มดำเนินการศึกษาและฝึกทดลอง นักศึกษาได้อยู่ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์ และคณะ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักศึกษาพยาบาลมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น หลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงผลการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ซึ่งจะเป็นแนวทาง

ให้อาจารย์ พยาบาลวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาล รวมทั้งหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาล และหน่วยงานด้านการศึกษานำวิธีการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะไปใช้เพื่อ พัฒนาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ที่มีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 25 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ที่มีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 25 คน โดยสอบถามความสมัครใจซึ่งมี 22 คน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 15 คน เพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลอง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระคือ วิธีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ได้แก่ วิธีการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ โดยใช้รูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม(Social Interaction Model)

3.2 ตัวแปรตาม คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล 2 คน หรือ มากกว่า 2 คนทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน และเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยใช้ภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำที่เหมาะสมต่อกัน ดังนี้

1.1 การใช้ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ การที่บุคคลสามารถใช้วาจาในการพูดด้วยถ้อยคำสุภาพน้ำเสียงนุ่มนวล กล่าวคำขอโทษ ขอบคุณคำทักทาย การปลอบใจให้กำลังใจ ให้คำชมเชย และรับคำชมเชยอย่างเหมาะสม มีการพูดแสดงความคิดเห็น การพูดปฏิเสธ การให้ความช่วยเหลือ หรือการขอความช่วยเหลือ การกล่าวคำวิจารณ์และยอมรับคำวิจารณ์อย่างสุภาพ นุ่มนวลเคารพสิทธิ และให้เกิดติดต่อเพื่อน

1.2 การใช้ภาษาท่าทางคือ การที่บุคคลมีพฤติกรรมการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง ต่อเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ สีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางสุภาพ น้ำเสียงนุ่มนวล สบตาอย่างสุภาพ แกว่งตาอ่อนโยน กระดือหรือร่นเข้าให้การช่วยเหลือแบ่งปันสิ่งของและให้ความร่วมมือกับเพื่อนด้วยความสุภาพและยิ้มแย้ม สามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกัน ได้แก่ ระเบิดกระพือค การทำประชดประชัน บึ้งตึง เจ็บเมย เบ้าปาก ยักไหล่ กอดอก เท้าเอว สั่นศีรษะ ไม่มองหน้า หรือสบตา แสดงท่าทางอึดอัด เบื่อหน่ายรำคาญต่อเพื่อน

2. การฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ หมายถึง วิธีการที่ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนและการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยฝึกการทำงานร่วมกัน การแสดงบทบาทสมมติ การค้นหาปัญหารวมทั้งหาแนวทางแก้ไข และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการสืบสวนค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ร่วมกันแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับการฝึกและประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นที่ผู้วิจัยสนทนากับนักศึกษาทำความเข้าใจคุ้นเคยกัน เพื่อนำเข้าเรื่องที่เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้รวมถึงการชี้แจงบทบาท และหน้าที่ของผู้วิจัยและนักศึกษา ซึ่งให้เห็นความสำคัญของลักษณะสัมพันธ์ภาพและประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ

2.2 ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักศึกษาฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน โดยมีขั้นตอนในการฝึกซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนี้

2.2.1 ขั้นเสนอปัญหาของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน โดยนำเสนอในรูปแบบของการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งนักศึกษาทุกคนได้ร่วมการแสดงบทบาทสมมติ มีการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน) ผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อต่าง ๆ ของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารแสดงบทบาทสมมติให้นักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

2.2.2 ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่นำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยนักศึกษาร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพที่เกิดขึ้นนั้น คืออะไร และนักศึกษาในกลุ่มร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

2.2.3 ขั้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร หรือมีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยนักศึกษาร่วมกันพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข

2.2.4 ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันแสดงความคิด เสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบบาทสมมติแล้วนั้นผู้วิจัย ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางของแก้ไขปัญหาการสร้าง สัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมไว้เพื่อเป็นแนวทางการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

2.2.5 ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับ เลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัย ร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการ สาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม

2.2.6 ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสม ครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสมครบคลุม ก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับ ประงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต ซึ่งจากขั้นตอน ในการฝึกนักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ร่วมกัน การค้นหาสาเหตุและข้อมูลโดยใช้เหตุผลพิจารณาและร่วมฝึกปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ของ สัมพันธ์ภาพ ซึ่งนักศึกษาทุกคน ร่วมกันเสนอแนวคิด ข้อควรปรับปรุงในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นรูปแบบ การสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของจอยซ์และคณะ

2.3 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับในเรื่องการสร้าง สัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ในด้านการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นจากการฝึก สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่อไปนี้

- 1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนของจอยซ์และคณะ
- 1.2 การใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพ
- 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
- 1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพ

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพ
- 2.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
- 2.3 งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอนของจอยซ์และคณะ

จอยซ์และคณะได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกพัฒนาทักษะการสอน และวิธีการสอนซึ่งมีลักษณะการใช้วิธีการสอนดังนี้ (Joyce and Weil, 1986 : 5-8)

1. การสอนอย่างมีระบบ (Systematic Instruction) มีลักษณะการศึกษาค้นคว้าก่อนแล้วนำมาลำดับขั้นการสอน จากนั้นก็วางแผนการสอนร่วมกันในกลุ่มแล้วจึงนำไปฝึกสอนกับเพื่อน เมื่อสอนแล้วผู้สอนได้รับผลสะท้อนกลับ (Feedback) ทันทีจากเพื่อน และผู้ที่อยู่ในกลุ่มก็จะได้รับโอกาสต่อการสอนของเพื่อนหลายครั้ง ทำให้เข้าใจรูปแบบการสอนชัดเจน

2. การเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) สืบเนื่องมาจากงานวิจัยในสหรัฐอเมริกาว่า การเรียนเป็นรายบุคคลมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าการเรียนร่วมกัน ดังนั้นจอยซ์จึงจัดให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่ม ในที่นี้มี 2 ประเภท คือ กลุ่มเตรียมการสอน (Planning Group) และกลุ่มสอน (Teaching Group) เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การช่วยแนะนำซึ่งกันและกัน (Peer Coaching) ซึ่งสืบเนื่องมาจากการทำงานจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเมื่อทำแล้วประสบปัญหา ก็ไม่มีที่ปรึกษาและผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นจะต้องมีการทำงานเป็นคู่ (Coaching Pair) คู่นี้จะอยู่ด้วยกันตลอดเวลาในกลุ่มเตรียมการสอนและกลุ่มสอน เพื่อช่วยกันเตรียมการสอน สังเกตการสอนและวิจารณ์การสอนทั้งคู่จะมีผู้ช่วยแนะนำซึ่งกันและกันเพื่อให้ผลการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1 การสอนของจอยซ์และคณะ (Models of Teaching)

รูปแบบการสอน (Models of Teaching) เป็นวิธีสอนซึ่งจอยซ์และคณะนำมาจัดเป็นระบบมีลำดับขั้นในการสอนอย่างชัดเจนซึ่งรวบรวมไว้ 20 รูปแบบโดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ดังนี้ (Joyce and Weil .1986 : 3-8)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มการสอนที่เน้นกระบวนการความรู้ (Information Processing Models)

จะเน้นความสามารถเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและแนวทางในการที่ผู้เรียนปรับปรุง นับตั้งแต่ผู้เรียนเข้าไปสัมผัสกับสิ่งเร้า สิ่งแวดล้อม การรวบรวมข้อมูล ความรู้สึกในปัญหา การสรุป และสร้างโมทัศน์รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาในรูปแบบนี้เน้นเรื่องยุทธศาสตร์การคิดแต่ส่วน ใหญ่จะเน้นด้านมโนทัศน์ ความรู้ด้านวิชาการและความสัมพันธ์กับสังคมซึ่งประกอบด้วย 7 รูปแบบ

1. Concept Attainment Model ใช้ฝึกวิธีการรวบรวมความรู้เป็นความคิดรวบยอด
2. Inductive Thinking Model ใช้ฝึกการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลตลอดถึงการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล
3. Inquiry Training Model ใช้ฝึกการเข้าใจในเหตุผลความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูลสร้างสมมติฐาน พิสูจน์สมมติฐานแล้วจึงสร้างคำอธิบายหรือกฎ
4. Advance Organizer Model ใช้ฝึกการสร้างความเข้าใจในความรู้ใหม่ โดยมองเห็นความสัมพันธ์ของความรู้ต่าง ๆ เป็นภาพรวม
5. Memory Model ใช้ฝึกเทคนิคในการจำข้อมูล
6. The Developing Intellect Model ใช้ฝึกพัฒนาการทางสติปัญญา
7. Scientific Inquiry Model ใช้ฝึกวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มการสอนที่เน้นบุคคล (Personal Models) เน้นการพัฒนาความก้าวหน้า

ของบุคคล และการพัฒนาบุคลิกภาพ ตามสภาพความเป็นจริงของสังคมเป็นหลักเน้นการพัฒนาด้าน อารมณ์ การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและการมีเจตคติที่ดีต่อความสามารถของตนเอง ประกอบด้วย 4 รูปแบบ

1. Nondirective Teaching Model ใช้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยที่ครูทำหน้าที่เหมือนผู้แนะแนว
2. Synectics Model ใช้ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ และการคิดร่วมกันในกลุ่ม เหมาะ สำหรับกิจกรรมการแก้ปัญหาและการเรียน
3. Awareness Training Model ใช้ฝึกการสนใจในตนเอง ให้ผู้เรียนเข้าใจในพฤติกรรม ของตนเอง และเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น

4. Classroom Meeting Model ใช้ฝึกความรับผิดชอบในการเรียนและการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันในชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะในการพัฒนาสังคม

กลุ่มที่ 3 กลุ่มการสอนที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Models) เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมหรือบุคคลต่าง ๆ ในสังคม เป็นการปรับปรุงความสามารถของแต่ละบุคคลในการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อให้มีการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 5 รูปแบบ

1. Group Investigation ใช้ฝึกการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยกันศึกษาค้นคว้าความรู้ และร่วมกันแก้ปัญหา
2. Role Playing Model ใช้ฝึกการศึกษาพฤติกรรมและการอยู่ร่วมกันปฏิบัติตนร่วมกันในสังคม
3. Jurisprudential Inquiry Model ใช้ฝึกการใช้เหตุผลตัดสินใจอย่างฉลาดเพื่อแก้ปัญหาสังคม โดยใช้หลักการอภิปรายตัดสินความถูกผิดของปัญหา อย่างเป็นธรรม
4. Social Science Inquiry Model เป็นการฝึกค้นคว้า สืบสวนสอบสวนหาคำตอบอย่างมีหลักการตามขั้นตอนการวิทยาศาสตร์เพื่อใช้อธิบายเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาทางสังคม
5. Laboratory Training Model ใช้ฝึกการทำงานร่วมกันโดยการค้นคว้าทดลองหาคำตอบตามหลักวิทยาศาสตร์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการสอนที่เน้นพฤติกรรม(Behavioral Models) เน้นทฤษฎีพฤติกรรม และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ ประกอบด้วย 4 รูปแบบ

1. Mastery Learning ,Direct Instruction , Social Learning Model ใช้ฝึกการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ
2. Self-Control Model ใช้สิ่งเร้า-สิ่งตอบสนองในการปรับพฤติกรรมของตนเอง
3. Training for Skill and Concept Development จำลองของจริงมาไว้ในห้องเรียนแล้วฝึกทักษะที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนจะได้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) ทันทีจนกว่านักเรียนจะเกิดทักษะในเรื่องนั้น ๆ
4. Assertive Training Model ใช้ฝึกวิธีที่จะทำให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

รูปแบบการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามวิธีของจอยซ์และคณะ

สำหรับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการสอนกลุ่มที่ 3 ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Model) เพื่อปรับปรุงความสามารถของแต่ละบุคคล ให้สัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการสอน ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย 5 รูปแบบประกอบการฝึกสร้างสัมพันธภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (Joyce and Weil.1986:219-257)

1. รูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Investigate)

รูปแบบนี้จะแสดง ให้เห็นถึงแบบแผนและวิธีการประนีประนอมกัน ของบุคคลที่อยู่ในสังคมจนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาสังคมนั้นได้เป็นการสอนให้รู้จักการทำงานร่วมกันกล่าวคือการฝึกให้นักศึกษารู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้แล้วยังต้องการให้นักศึกษารู้จักตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการผ่อนปรนและการประนีประนอม เพื่อช่วยกันแก้ปัญหา โดยครูจะทำหน้าที่ ให้คำปรึกษา และเป็นแหล่งความรู้ รวมถึงการเป็นผู้นำ ในการสร้างระเบียบและควบคุมระเบียบของสังคม โดย ควบคุมให้นักศึกษาทุกคนปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของการทำงานร่วมกันโดยมีขั้นตอนการฝึกปฏิบัติดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอปัญหา เป็นปัญหาที่ผู้สอนวางแผนไว้ก่อนหรือไม่ได้วางแผนไว้ก่อน ซึ่งอาจเลือกเนื้อหาส่วนหนึ่งมาดัดแปลงให้อยู่ในรูปของประเด็นปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนสนใจสิ่งที่เป็นปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาในกลุ่มพิจารณาปัญหาโดยอภิปรายสำรวจปัญหาหาความแตกต่างกัน ในด้านความคิดนักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาโดยเสรี และทุกแง่ทุกมุม

ขั้นที่ 3 ขั้นคิดวิธีศึกษา นักศึกษาวางแผนการทำงานร่วมกันช่วยกันคิดวิธีที่จะไปศึกษาหาคำตอบว่า จะศึกษาวิธีใด จากที่ใด และอย่างไร แล้วนักศึกษาจัดแบ่งงานกันไปค้นคว้า

ขั้นที่ 4 ขั้นค้นคว้า นักศึกษาแยกย้ายกันไปค้นหาความรู้

ขั้นที่ 5 ขั้นเสนอผล นักศึกษารายงานความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าแล้วนักศึกษาวิเคราะห์วิธีใช้ในการค้นคว้าและความรู้ที่เหมาะสมเพียงใด

ขั้นที่ 6 ขั้นทบทวน เมื่อนักศึกษาวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับแล้ว นักศึกษารู้สึกไม่พอใจกับความรู้ที่ตนและต้องการรู้อะไรเพิ่มเติมบ้างหากต้องการความรู้เพิ่มเติมก็เริ่มจากขั้นที่ 1 ใหม่

การทำงานร่วมกันหรือการอยู่ร่วมกันนักศึกษาย่อมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันตลอดเวลา ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Investigate) ฝึกเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของ

นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ชั้นปีที่ 2 เพื่อให้นักศึกษารู้จักการทำงานร่วมกันและการประนีประนอมต่อกันเพื่อคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

2. บทบาทสมมติ (Role Playing) ซึ่งเป็นวิธีการฝึกในเรื่อง การแก้ปัญหาและการตัดสินใจโดยที่เกี่ยวกับการได้ลงมือกระทำและตัดสินใจแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์สมมตินั้น เป็นเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านส่วนตัวและสังคม (อ้างอิงจากJoyce and Weil.1986: 239-244) ผู้วิจัยจึงเลือก รูปแบบการสอนบทบาทสมมติ มาฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของ นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ชั้นปีที่ 2 เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ โดยตรงจากการได้ลงมือกระทำและการตัดสินใจแก้ไขปัญหามา เพื่อพัฒนาเทคนิคและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยมีการทำงานหรือการอยู่ร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยมีขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติซึ่งย่อยและคณะ(อ้างอิงจาก Joyce and Weil.1986:245-257) ได้แบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นอุ่นเครื่อง เป็นการนำผู้เรียนเข้าสู่ปัญหาที่จะศึกษา เพื่อทำความเข้าใจปัญหา ซึ่งอาจทำโดยครูเล่าเรื่องและสถานการณ์สมมติให้ฟัง

ขั้นที่ 2 การเลือกตัวผู้แสดง ซึ่งเป็นการสร้างบทบาทของตัวแสดงว่าเป็นอย่างไร แสดงลักษณะใด แล้วเลือกผู้แสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 การจัดฉากแสดง เป็นขั้นของการวางแผนบทบาทว่าจะต้องทำอะไร โดยให้ผู้แสดงทำความเข้าใจในบทบาทที่จะต้องแสดงบทไหน อย่างไร

ขั้นที่ 4 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนมอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้สังเกตการณ์ว่าจะต้องคอยสังเกตการณ์และวิเคราะห์สถานการณ์ว่าควรจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร และได้ประสบการณ์อะไร

ขั้นที่ 5 ขึ้นแสดง เป็นขั้นการแสดง โดยผู้แสดงบทบาทจะต้องแสดงให้เหมือนกับสถานการณ์ในชีวิตเรื่องที่แสดงต้องไม่ยาวเกินไปและเป็นเรื่องราวต่อเนื่องเข้าใจง่ายและ มีการแสดงใหม่อีก หากว่าการแสดงที่ผ่านมายังไม่เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 6 ขั้นวิเคราะห์และประเมินผล เป็นการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดง ผู้สอน ผู้สังเกตการณ์ว่าแสดงเป็นอย่างไร ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

ขั้นที่ 7 ขึ้นแสดงเพิ่มเติม คือ การแสดงบทบาทหลังการอภิปรายและวิเคราะห์แล้วในขั้นที่ 6 กลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น และตัดสินใจว่าควรจะต้องแสดงบทบาทใดเพิ่มเติม

ขั้นที่ 8 ขั้นวิเคราะห์และประเมินผล (ซ้ำ) เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ซ้ำหรือเพิ่มเติมผลของการแสดงในขั้นที่ 7 ว่าเป็นอย่างไร

ขั้นที่ ๑ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป หลังการอภิปรายกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายผลของการแสดงว่าเป็นอย่างไร ได้ประสบการณ์และแนวคิดอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนหาข้อสรุปหรือความคิดรวบยอดที่ตนสามารถใช้ในชีวิตได้

3. รูปแบบการสอนแบบใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหา (Jurisprudential Inquiry Model) รูปแบบการสอนการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาสังคมที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการแก้ปัญหา โดยอาศัยหลักการอภิปรายแบบโสเครติสหาเหตุผลยืนยันจุดยืนของตนโดยผู้สอนใช้คำถามช่วยให้ผู้เรียนย้อนกลับไปพิจารณาจุดยืนของตนและช่วยให้เกิดการเรียนรู้วิธีการให้เหตุผลที่ถูกต้อง ซึ่งเป้าหมายการสอน คือกระบวนการให้เหตุผลของผู้เรียน ที่ผู้เรียนสามารถหยิบยกเหตุผล และข้อมูลต่าง ๆ มาอ้างอิงหรือสนับสนุนจุดยืนของตนอย่างสมบูรณ์ และยังสอนให้ผู้เรียนเกิดตระหนักถึงปัญหาในสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยสอนให้ผู้เรียนรู้จักนำเอาปัญหาของสังคมมาวิเคราะห์อย่างถูกต้อง และมีระบบ (Joyce and Weil.1986:258-274) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ ที่มีประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งให้กับผู้เรียน การนำเสนอประเด็นปัญหานี้อาจกระทำได้หลายวิธี เช่น อ่านให้ฟัง เล่าประวัติความเป็นมา ให้ดูภาพยนตร์ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหา รู้ว่าใครทำอะไร เมื่อใดเพราะเหตุใดและแง่มุมปัญหาที่ขัดแย้งกัน

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนประมวลข้อเท็จจริง เพื่อความีข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องกัน โดยผู้เรียนยังไม่ต้องแสดงความคิดเห็นใด ๆ ออกมาหรือยังไม่ต้องเลือกว่าจะเข้าข้างฝ่ายใด

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนเลือกจุดยืนของตนว่าจะเข้าข้างฝ่ายใดและให้บอกเหตุผลด้วยว่าเหตุใดจึงเลือกเป็นฝ่ายนั้น

ขั้นที่ 4 ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจุดยืนของตน โดยอาศัยการอภิปราย

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรับค่านิยมให้เหมาะสมหรือหากมีการเปลี่ยนใจไปยึดถือค่านิยมใหม่ก็ทำได้

ขั้นที่ 6 เมื่อมั่นใจว่าจุดยืนของตนเป็นอะไร แล้วก็พยายามหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาสนับสนุนค่านิยมของตนให้เป็นจุดยืนที่แน่นอนเป็นไปตามค่านิยมที่แท้จริงของผู้เรียน

4. การสอนแบบสืบสวน (Social Science Inquiry Model) เป็นแบบการสอนแบบการสืบสวน สอบสวน เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาคำตอบ เพื่ออธิบายความเป็นไปต่าง ๆ ได้ อย่างมีหลักเกณฑ์ โดยเริ่มต้นจากการให้ความสนใจกับปัญหาทางสังคม ซึ่งอาจมาจากสถานการณ์ในชีวิตจริงหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหามาสนใจนำแสวงหาคำตอบ รู้จักการรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐาน รวมถึงความสามารถในการสรุปความและนำข้อสรุป

ที่ได้นั้น ไปใช้ในการอธิบายเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างสมเหตุผล (อ้างอิงจาก Joyce and Weil. 1986 : 292-303) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาปัญหา โดยผู้สอนนำเสนอปัญหาผู้เรียนต้องตั้งใจฟังทำความเข้าใจประเด็นปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งสมมติฐาน ผู้เรียนตั้งสมมติฐานโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหา ซึ่งสมมติฐานนั้นจะเป็นแนวทางในการสืบสวน สอบสวน

ขั้นที่ 3 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาข้อมูลและเหตุผลอธิบายสมมติฐาน โดยการใช้การตั้งคำถามซักถามผู้สอน

ขั้นที่ 4 ขั้นทดสอบสมมติฐาน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการทดสอบ โดยการใช้คำถามหาเหตุผลและข้อมูลมาพิสูจน์สมมติฐานนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นสร้างกฎหรืออธิบายสมมติฐาน หลังจากผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อทดสอบสมมติฐาน หากสมมติฐานใดมีข้อมูลหรือ หลักฐานสนับสนุนชัดเจนแล้วจึงสร้างกฎหรือคำอธิบาย

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปความ เพื่ออธิบายหลังจากผู้เรียนตั้งสมมติ และเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ข้อสมมติฐานใดมีข้อมูลสนับสนุนก็กลายเป็นข้อสรุป เพื่อนำไปใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ

5. รูปแบบการสอนแบบฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำงานร่วมกัน(Laboratory Training Model) การฝึกทดลองเป็นกลยุทธ์ทางการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถเผชิญกับปัญหาทางสังคมที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งพัฒนาตัวบุคคลให้มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลช่วยให้บุคคลตระหนักในตนเอง รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น เข้าใจและยอมรับพฤติกรรมของบุคคล พัฒนาด้านการสื่อสารและการตอบสนองต่อบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งสามารถแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยใช้เหตุผลในการเผชิญปัญหาและอาศัยการประนีประนอมต่อกันใช้ความคิด ความรู้พิจารณาปัญหาเพื่อก่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกันอีกทั้งยังรู้จักการให้และรับ รวมถึงรู้จักการใช้อำนาจ การเคารพในสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งการตระหนักในตนเองเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อตนเอง คนอื่นและกลุ่ม ในที่สุดก่อให้เกิดการสร้างทักษะทางสังคมขึ้นอย่างรวดเร็ว (Joyce and weil. 1986 : 275-291) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการศึกษา เป็นการศึกษาการทำงานเป็นกลุ่มในการฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยศึกษาการเรียนรู้เป็นกลุ่ม การฝึกการสังเกตด้วยตนเองและการวินิจฉัยปัญหา

2. ขั้นศึกษาทฤษฎี เพื่อประกอบการฝึกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และร่วมกันวางแผนการทำงานและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม

3. **ขั้นการฝึกหัด** โดยฝึกตามเป้าหมายการเรียนรู้ของกิจกรรม ฝึกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ โดยให้กลุ่มแสดงบทบาทต่างๆตามปัญหาหรือการฝึกทักษะการฟัง โดยใช้เทปช่วยในการปรับปรุงหรือการฝึกทักษะต่าง ๆ โดยใช้การสังเกต การพิจารณาตัดสินการทำงาน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ฝึกทักษะการให้คำปรึกษา โดยกลุ่มช่วยหาทางแก้ไข

4. **ขั้นสรุป** เป็นการนำความรู้ที่ได้ไปฝึกทดลองใช้กับปัญหาในชีวิตในการทำงานกลุ่ม หรือการประกอบอาชีพ

จากรูปแบบการสอนทั้ง 5 รูปแบบของกลุ่มที่ 3 ผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการเข้าเป็นรูปแบบที่ใช้ในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนำเสนอในรูปแบบของการแสดงบทบาทสมมติซึ่งนักศึกษาทุกคนได้ร่วมการแสดงบทบาทสมมติ มีการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อต่าง ๆ ของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน(โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

ขั้นที่ 2 ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยนักศึกษาร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้น คืออะไรและนักศึกษาในกลุ่มร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

ขั้นที่ 3 ขั้นค้นหาสาเหตุและข้อมูล ที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรโดยนักศึกษาร่วมกันพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไข

ขั้นที่ 4 ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติแล้วนั้นผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านต่างๆที่เหมาะสมไว้เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 5 ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสดำเนินการเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะจุดบกพร่องและทำทาสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

ขั้นที่ ๑ ขั้นทบทวน โดยผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต ซึ่งจากขั้นตอนในการฝึกก่อนให้นักศึกษาทุกคนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน การค้นหาสาเหตุและข้อมูลโดยใช้เหตุผลในการพิจารณาและร่วมฝึกปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ของการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะร่วมกันเสนอแนวคิดและชี้แนะข้อควรปรับปรุงของการปฏิบัติ ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของจอยซ์และคณะ

1.2 การใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนฝึกสร้างสัมพันธภาพ

รูปแบบของจอยซ์และคณะ ที่นำมาใช้ในการฝึกสร้างสัมพันธภาพนั้นเป็นรูปแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยรูปแบบของจอยซ์และคณะจะเน้นความสำคัญในเรื่องการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันโดยใช้การตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ สำหรับรูปแบบการฝึกแบบการทำงานเป็นกลุ่มก็จะเน้นในเรื่องการทำงานร่วมกัน โดยการฝึกให้นักศึกษาร่วมกันค้นหาหาความรู้ และการทำงานร่วมกัน รู้จักการผ่อนปรน ประนีประนอม เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา และร่วมกันตัดสินใจ ส่วนบทบาทสมมติ นั้นเป็นรูปแบบของวิธีการฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจโดยการลงมือกระทำและตัดสินใจแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็นจริง โดยกลุ่มจะร่วมกันพิจารณาผลที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบของ จอยซ์และคณะนั้น ใช้กระบวนการกลุ่มในการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2522 : 1) กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการใช้กลุ่มในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยผู้เรียนจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ใช้วิธีวิเคราะห์พิจารณาาร่วมกัน ซึ่งการวิเคราะห์พิจารณานั้นจะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ ศุภวดี บุญญวงษ์ (2527 : 129) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น การแสดงบทบาทสมมติ การตัดสินใจของกลุ่มการสังเกต การให้ข้อสังเกตย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่มซึ่งวิธีการนี้จะช่วยพัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ

จากความหมายกระบวนการกลุ่มข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ใช้กลุ่มในการแก้ปัญหา หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่ง วิธีการเรียนรู้นั้นมีหลายวิธีดังเช่น การแสดงบทบาทสมมติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การอภิปราย กลุ่ม การให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการทำงาน และชีวิตจริง

จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2522 : 96-98) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง
2. เพื่อสร้างความเข้าใจในบุคคลอื่น
3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกัน

ขนาดของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่มมีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มอย่างมาก ถ้าหากว่ากลุ่มมีขนาดใหญ่อาจเกิดความยุ่งยากในการควบคุม เกิดกลุ่มย่อยและมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย แต่ถ้ากลุ่มมีขนาดเล็กเกินไปจะก่อให้เกิดความวิตกกังวลอึดอัด ดังนั้นขนาดกลุ่มที่เหมาะสมนั้น อ็อตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่ากลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิก มีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนักทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาด 12 คนหรือถ้ามากกว่าก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้ว จะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 26) กล่าวว่าขนาดของกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกัน จะทำให้กระบวนการมีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากสมาชิกกลุ่มจะรู้สึกคับข้องใจ รู้สึกไม่มีงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มจึงไม่ควรเกิน 15 คนจะใหญ่เท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่มแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือและระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

ลักษณะการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

เรวดี วงศ์พรหมเมฆ (2521 : 26) กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ควรประกอบด้วย ลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากการเข้ากลุ่ม
2. ผู้เรียนรู้ไม่ได้มีหน้าที่ ประสานงานและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
3. ผู้เรียนรู้ไม่ได้เกิดจากผู้ให้ความรู้ผู้เดียวทุกคนในกลุ่มจะเป็นแหล่งที่มาของความรู้
4. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการ และประสบการณ์ของกลุ่ม

5. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ คือ จากตนเองจากสมาชิกและจากกลุ่ม ซึ่งการสะท้อนกลับจากกลุ่มจะช่วยในการปรับปรุงพฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียน

ลำดับขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม

ขั้นตอนในการเรียนรู้ของกระบวนการกลุ่ม เยาวพา เดชะคุปต์ (2517:163-166)

ได้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้นั้นด้วยตนเอง ผลการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมจะทำให้มีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านคือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การที่ผู้เรียนลงมือกระทำการกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้ง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือการค้นคว้าสืบสวน สิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ใน การสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจคือความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้แนวคิด และการเรียนทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดีและช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหานั้นได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และ การสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้นั้น ซึ่งจะเป็นแนวในการพัฒนาความคิดและเหตุผล ในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นด้วยตัวเอง

1.4 การมีส่วนร่วมในทางสังคม คือการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์ การเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียนผลการเรียน ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองยิ่งขึ้น

3. ระยะสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนรวบรวมแนวความคิดที่ค้นพบแนวความคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นแล้วสรุปเป็นหลักการของตนเองนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตหรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองการประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะคือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้นรวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยให้มีการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4. ระบุประเมิน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม จากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

วิชา วโรคมะวิทย (จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. 2537 : 26-27 ; อ้างอิงมาจาก วิชา วโรคมะวิทย. 2530) กล่าวถึงลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยวิธีการกลุ่มไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ (Discovery) เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แล้ว เขาจะเกิดความรู้สึกและความเข้าใจตนเองอันจะเป็นการนำไปสู่การค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์ (Evaluation) เป็นขั้นที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไปโดยครุตั้งคำถามว่าอะไร ทำไมและอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมเป็นจุดเดียวกัน

4. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตัวเองและผู้อื่น (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลำดับขั้นตอนของกระบวนการกลุ่มมีดังต่อไปนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม มีส่วนร่วมในการกระทำการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
2. ขั้นวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้หลังจากลงมือกระทำการกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวความคิดที่ค้นพบ และแนวความคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตโดยมีผู้วิจัยช่วยสรุปเพิ่มเติม
4. ขั้นประเมิน ผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม จากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม

คมเพชร นัตรสกุล (2530 : 10) กล่าวถึงคุณค่าของกลุ่มว่ามีความสำคัญ สำหรับสมาชิกภายในกลุ่มมากมายเพราะในขณะที่ดำเนินกลุ่มนั้นสมาชิกจะได้รับตอบสนองทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างสมดุล มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคมและในขณะเดียวกัน เขาก็ได้เรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย

ทิสนา เขมมณี (2522 : 227) ได้กล่าวถึงการนำประโยชน์ของกระบวนการกลุ่มประยุกต์ใช้ดังนี้

1. การประยุกต์ให้เข้าตนเอง (Backhome Situation) คือการที่ผู้เรียนนำหลักการที่ได้รับไปใช้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง รวมทั้งปรับปรุงบุคลิกภาพ หรือการแสดงออกกับบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. การประยุกต์ใช้กับผู้อื่น (Application for other) คือ การนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมหรือการใช้เพื่อปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่น
3. การประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาในอนาคต (Problem Solving) ผู้เรียนสามารถประยุกต์หลักการที่ผู้เรียนรู้ เพื่อใช้สำหรับแก้ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ความสัมพันธ์และ วิธีการทำงานของตนเองของผู้อื่นของกลุ่ม และสังคมได้
4. การประยุกต์เพื่อใช้ในสังคม (Social Development) ผู้เรียนสามารถนำเอาหลักการไปใช้เพื่อแก้ปัญหาของสังคมเพื่อปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น และเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์ในสังคมได้
5. การประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Invention) ที่เป็นประโยชน์ต่อตน ต่อกลุ่ม ต่อสังคมและผู้อื่นเราจะ พบว่ากระบวนการกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยตรง และ ช่วยในการพัฒนาตนเองเข้าใจตนเองและช่วยในการนำไปปรับปรุงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

จอยซ์และเซาเวอร์ (Joyce and Shower, 1980 : 379-380) ได้ศึกษาในนุคตาการทางการศึกษา เกี่ยวกับการฝึกพัฒนาทักษะการสอนและวิธีการสอนเพื่อพัฒนานุคตาการทางการศึกษา โดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. การนำเสนอทฤษฎีหรือการบรรยายทักษะต่าง ๆ เป็นการนำหลักทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาและการฝึกทักษะต่างๆและวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ มาบรรยาย
2. การให้ดูตัวแบบหรือการสาธิต เกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ และวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ
3. การฝึกหัด ในสถานการณ์จำลองหรือในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคล่องแคล่วและชำนาญ นอกเหนือจากการเรียนรู้ทางทฤษฎี
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้ที่ได้รับการฝึก ทราบผลของการฝึกปฏิบัติว่าเป็นอย่างไรควรปรับปรุงหรือไม่อย่างไร
5. การฝึกในสถานการณ์จริง เป็นการนำความรู้ตลอดจนทักษะที่ได้รับ ไปฝึกใช้ในสถานการณ์จริงตลอดทั้งการวิเคราะห์ เพื่อหาสิ่งที่ได้รับจากการฝึกว่าเหมาะสมเพียงใดและต้องปรับปรุงแก้ไขอะไร อย่างไร

ซึ่งผลการวิจัยพบว่านุคตาการทางการศึกษาที่ได้รับการฝึก มีทักษะการสอนและวิธีการสอน ดีขึ้น

จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528) ได้ศึกษาการทดลองใช้บทบาทสมมติที่มีต่อ การพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 โรงเรียนเสมิยนนารี จำนวน 30 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม พบว่าการใช้บทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียน มีการตัดสินใจแก้ปัญหา ใน สถานการณ์สมมติ และ ร่วมกันอภิปรายผล โดยสมาชิกในกลุ่มทดลอง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการทดลอง

วรวรรณ กวินทรานุวัฒน์ (2538) ได้ศึกษาการฝึกการสื่อสารกับผู้ป่วยตามรูปแบบของ จอยซ์และเซาเวอร์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสงขลา ซึ่งพบว่านักศึกษา มีทักษะ ในการสื่อสารกับผู้ป่วยดีขึ้น ทั้งในด้านภาษาถ้อยคำ ภาษาท่าทาง และการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย

1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติ

ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติ

ประกอบ ระกิติ (2523 : 145) กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นการแสดงแบบหนึ่ง โดยการสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้นแล้วให้บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แสดงบทบาทตามสถานการณ์ ซึ่งโดยปกติมักไม่ใช้บทบาทของตนชั่วระยะเวลาสั้นๆต่อหน้าผู้ชมเพื่อพิสูจน์สิ่งที่สมมติขึ้นว่า ผู้แสดงจะประพฤติต่อคนอื่นๆในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร ผู้ชมมีส่วนร่วมในการนึกคิด เพื่อนำเอาความเกี่ยวข้องของการแสดงไปประยุกต์ต่อสถานการณ์หรือนำไปประยุกต์ในการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ชูศรี สนิทประชากร (2525 : 14) ได้กล่าวว่าบทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องสมมติ เป็นวิธีการอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติ และบทบาทสมมติขึ้นมาให้ผู้เรียน ได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการแสดงตามสถานการณ์และบทบาทสมมติ ซึ่งผู้แสดงได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็นแล้วนำการแสดงนั้นมา อภิปราย เพื่อการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติ

ผกา สัตยธรรม (2524 : 52) ได้กล่าวถึงประโยชน์บทบาทสมมติว่า การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้การเรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวามากขึ้นทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงคุณลักษณะเด่น ๆ ในด้านต่าง ๆ เช่นการพูดเก่งมีไหวพริบในการแสดง เป็นต้น

ชูศรี สนิทประชากร(2525 : 14-15) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องชัดเจนขึ้น เพราะเรื่องนั้น ๆ จะเป็นเรื่องที่สมมติจากเรื่องจริง ซึ่งจะเป็นการฝึกให้นักเรียนได้

เรียนรู้ที่จะนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงด้วยเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก มีการอภิปราย และวิเคราะห์เรื่องราวนั้น ๆ เป็นประโยชน์ในการฝึกให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตได้

จากประโยชน์การแสดงบทบาทสมมติข้างต้นพอจะ สรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็น กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ และเข้าใจความรู้สึกของตนและผู้อื่นดีขึ้นโดยนักเรียนมีโอกาสฝึกเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม ในบทบาทต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อ ปรับพฤติกรรมที่เหมาะสม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในกลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่นเกิดความ เข้าใจกัน มีความสามัคคี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ขั้นตอนการแสดงบทบาทสมมติ

ทิสนา แฉมมณี (2522 : 44-47) กล่าวถึงกระบวนการในการแสดงบทบาทสมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ก. แจกแจงและกำหนดปัญหา เป็นการแจกแจงแยกแยะสถานการณ์ออกมาให้ ได้ว่า อะไรคือปัญหา เพื่อความเข้าใจและกำหนดขอบเขตปัญหานั้น

ข. กำหนดสถานการณ์สมมติและบทบาท เพื่อให้ได้ปัญหาที่ชัดเจน โดยครู เป็นผู้กำหนด

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง ที่แบ่งย่อยออกมาดังนี้

1. การอุ่นเครื่อง เป็นการปูพื้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่ศึกษา
2. เลือกตัวแสดง ซึ่งจะเลือกผู้แสดงซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะหรือตรง

กันข้ามกับลักษณะของบทบาท จะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการแสดงและการสอนการเลือกตัวแสดงที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะนั้นจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาดี การแสดงไม่เก้อเขิน ส่วนการแสดงที่ ใช้ผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้าม กลุ่มก็จะเข้าใจถึงบทบาทที่แตกต่างกันออกไป

3. การจัดฉากแสดง เพื่อให้ดูใกล้เคียงความจริง

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ เป็นการฝึกหัดการสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ ซึ่งจะต้องนำมาอภิปรายและวิเคราะห์หลังการแสดง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง เพื่อให้การแสดงเป็นไปอย่าง

ธรรมชาติ

6. การแสดงควรเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการจัดกลางคัน

7. การตัดบท เมื่อผู้แสดงได้แสดงไปพอสมควรแล้วครูควรตัดบทเพื่อไม่ให้ เย็นเยื่อเสียเวลา ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทจะทำเมื่อจบการแสดง หรือการแสดงเข้าใจผิด หรือ ไม่แสดงต่อไปได้อีก หรือกลุ่มคาดเดาเรื่องต่อไปได้ หรือการแสดงนั้นให้ข้อมูลเพียงพอแล้ว

ขั้นที่ 8 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

ซึ่งเป็นการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดงผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์การอภิปรายนี้ต้องตรงไปตรงมา และ เน้นที่เหตุผลของการแสดงโดยครูช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้คิดและหาคำตอบโดยอาจใช้วิธีตั้งคำถามช่วย

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังการวิเคราะห์และอภิปรายการแสดงแล้วกลุ่มอาจเสนอความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาหรือถ้าแสดงครั้งแรกยังไม่ได้ผลไม่เป็นที่พอใจ ครูอาจให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้ แต่ถ้าการแสดงใหม่ไม่จำเป็นครูจะสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

หลังจากการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้วครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับในชีวิต และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันจะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดกว้างขึ้น และได้ความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติ

สุนีย์ ชุ่มจิต (2523 : 72-76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในบ้าน" ด้วยการสอนแบบใช้ และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 132 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติมีทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ

วรดี สิริพิทุร (2525 : 39-40) ได้ศึกษาการพัฒนาโนภาพแห่งตนโดยใช้บทบาทสมมติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมสาธิต จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้แสดงบทบาทสมมติ ที่ครูกำหนดสถานการณ์ให้มีโนภาพแห่งตนสูงขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

จากผลงานวิจัย ดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าการฝึกพัฒนาที่ใช้ในรูปของกระบวนการกลุ่มและบทบาทสมมติ นั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านการทำงานร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมในทางบวกทำให้นักเรียนรู้จักเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีทัศนคติในด้านมนุษยสัมพันธ์ในด้านดีขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้น

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ

ความหมายของการสร้างสัมพันธภาพ(Relationship)

สุวนีย์ ตันติพัฒนานันท์ (2522 : 57) กล่าวว่า สัมพันธภาพหมายถึง การที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนทำความรู้จักติดต่อกันโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็น เดือน เป็นปี หรือตลอดชีวิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชีวิตและลักษณะสัมพันธภาพ

ฟิลิรด์นั ทองอุไร (2529 : 57) กล่าวว่า สัมพันธภาพ หมายถึง การทำให้เกิดการ มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้เป็นกระบวนการระหว่างบุคคลขึ้น โดยพยายามทำให้การปฏิสัมพันธ์กันนั้น เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

ดังนั้นสัมพันธภาพจึง หมายถึง พฤติกรรมการแสดงปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล ทั้ง ภาษาท่าทางและถ้อยคำเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ร่วม โดยใช้ความอดทนและความมุมานะในการ อยู่ร่วมกันและมีน้ำใจช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

การสร้างสัมพันธภาพนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการดำรงชีวิตของเราซึ่ง เริ่มมา ตั้งแต่แรกเกิด ถึงช่วงสุดท้ายของชีวิตบุคคลจะประสบความสำเร็จหรือ ล้มเหลวในด้านต่าง ๆ ของ ชีวิตขึ้นอยู่กับด้านสัมพันธภาพบางคนแม้จะมีความรู้ความสามารถสูง แต่มีการติดต่อสื่อสารกับ บุคคลภายนอกในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันทำให้มีปัญหาในการ ดำรงชีวิต เกิดความความอึดอัดไม่สบายใจ ขาดความมั่นใจ จึงหลีกเลี่ยงจากสังคม หรือประสบกับ ความล้มเหลวในชีวิต

สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพต่อกัน คือ ความรัก ความเข้าใจ การให้ เกียรติยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งก่อให้เกิดสัมพันธที่ดีต่อกัน ดังที่ ฟิลิรด์นั ทองอุไร (2529 : 97) กล่าวว่า มโนทัศน์พื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งจะช่วยให้การปฏิสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของทั้ง สองฝ่ายได้แก่ มโนทัศน์พื้นฐานในเรื่องความรัก ความเอาใจใส่ มีน้ำใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความ เชื่อถือและการให้เกียรติต่อกันเป็นบ่อเกิดแห่งการยอมรับเมื่อเกิดการยอมรับแล้วความสนใจต่อกัน จะมากขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการที่จะติดต่อสื่อสารและนั่นคือ จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพ

กระบวนการของสัมพันธภาพเป็นกระบวนการที่บุคคล 2 คนหรือมากกว่าต่างแสดงพฤติกรรมต่อกัน และ พฤติกรรมที่แสดงออกต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นมีทั้งการแสดงออก ทางภาษาถ้อยคำเช่น การใช้ถ้อยคำสุภาพ นุ่มนวล ต่อกันและการแสดงออก ทางภาษาท่าทาง เช่น สี หน้า แววตา น้ำเสียง การเคลื่อนไหว ซึ่งพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงต่อกันแตกต่างกันไปในแต่ละ บุคคลดังนี้ วิจิตร อาวะกุล (2526 : 20) กล่าวว่า บุคคลย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้าง น้อยบ้าง จากดีที่สุด ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ใช้ไม่ได้ เลว เลวน้อย เลวมาก เหล่านี้คละกันไป บุคคลจึงต้องเผชิญและสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้น ในการอยู่ร่วมกัน บุคคลจะต้องมีความอดทนและต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่ง ชิกเกอร์ริง (Chickering. 1968 : 94) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับ

- 1) ความรู้สึกเกี่ยวกับความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น
- 2) คุณภาพของสัมพันธภาพ

ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลสามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นและมีใจกว้าง(Chickering.1986 : 94) ซึ่งการยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นนี้เป็นองค์ที่สำคัญของการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

นอกจากนี้ วิจิตร อวระกุล (2526 : 20) กล่าวว่าบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้าง น้อยบ้างและการเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้บุคคลเข้าใจและ ได้มีความอดทนในความสัมพันธ์ วิจิตร อวระกุล(2526 : 21-22) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของบุคคลดังนี้

1. รูปร่างหน้าตา ท่าทาง(Appearance) บุคคลย่อมเลือกเกิดไม่ได้ บางคนสูง บางคนต่ำ บางคนขาว บางคนหน้าตาดีบางคนพิการเป็นต้น แต่มนุษย์เป็นคนเสมอกันหมดดังนั้น ไม่ควรมีอคติในรูปร่าง ท่าทาง และการแต่งกายของบุคคลในการมีสัมพันธภาพ
2. อารมณ์ (Emotion) บุคคลมีอารมณ์ต่างกัน บางคนอารมณ์เย็น บางคนอารมณ์ร้อน โมโห ฉุนเฉียว โกรธง่าย การแสดงออกต่างกันทำให้บุคลิกลักษณะต่างกัน
3. นิสัย (Habit) บางคนนิสัยดี ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต แต่บางคนนิสัย ใจคอร้าย ไร้ใจไม่ได้ คดโกง เป็นต้น
4. ทักษะคติ (Attitude) หรือท่าทีความรู้สึกที่แสดงออกแตกต่างกันเป็นรายบุคคลหรือ หมู่เหล่า
5. พฤติกรรม(Behavior) ของมนุษย์ต่างกันสุดจะพรรณา
6. ความถนัด(Aptitude) บุคคลมีความถนัดตามธรรมชาติต่างกันถ้าได้ทำงานที่ถนัด จะทำได้มากทำได้ดี แต่ถ้าให้ทำงานในสิ่งที่ไม่ถนัด นอกจากจะทำได้ไม่ได้หรือทำได้แต่ไม่ดี ผลงานเสีย หนักใจ กังวลใจ
7. ความสามารถ(Ability) บุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน เช่น ด้านร่างกายแข็งแรง ไม่เท่ากัน คนที่แข็งแรงย่อมทำงานหนักได้มากกว่าคนอ่อนแอ ผู้ชายแข็งแรงกว่าผู้หญิง ผู้หญิงทำงานละเอียดเรียบร้อย
8. สุขภาพ (Health) บุคคลย่อมมีสุขภาพแข็งแรง อ่อนแอไม่เท่ากัน บางคนผอม แข็งแรงน้อย บางคนมีโรคประจำตัว บางคนสมบูรณ์

9. รสนิยม (Taste) บุคคลมีรสนิยมต่างกัน ดังนั้น ไม่ควรดูถูกเหยียดหยาม เหยาะเหยียดถากถาง ต่ำหั้นตีเตียนเพราะบุคคลมีพื้นฐานต่างกัน

10. สังคม (Social) สังคมของบุคคลนั้นจะแตกต่างกันทุกคนจะมีโรคของตนและสังคมของตนเอง

สรุปได้ว่า ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น บุคคลต้องเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น ไม่ควรให้ความไม่เข้าใจกันเป็นเครื่องกีดขวางความสัมพันธ์เพราะทำให้เกิดอคติอารมณ์ขัดแย้งในความไม่เหมือนตนเอง บุคคลต้องพยายามเข้าใจเปิดใจกว้างและระลึกว่าความเป็นคนของแต่ละบุคคลจะต้องได้รับความเคารพนับถือควรมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น วิจิตร อวาทะกุล (2526 : 24-25)

คุณภาพของสัมพันธภาพ

ชิกเกอร์ริง (Chickering, 1969 : 94) กล่าวว่า คุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่นไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกันได้แก่การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนตลอดจนการให้และการรับ ดังนั้นคุณภาพของสัมพันธภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้น สิ่งสำคัญก็คือ บุคคลจะต้องมีความจริงใจต่อกันเปิดเผยตนเองซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจมั่นใจในตัวบุคคลนั้นการไว้วางใจจะเกิดจากการยอมรับและการเปิดเผยต่อกันอย่างจริงใจ มีการช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ หากบุคคลมีการเปิดเผยตนเองแต่ไม่ยอมรับบุคคลอื่น ความไว้วางใจก็จะไม่เกิดขึ้น (Johnson, 1972 : 43-46)

การสร้างสัมพันธภาพของบุคคลต่างกันขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล โคลแมน และ แฮมเมน (สุภาพรรณ โคตรจรัส, 2527 : 287 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen, 1974) ได้กล่าวถึง ปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยในการสร้างสัมพันธภาพดังนี้

1. การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน สัมพันธภาพจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อสัมพันธภาพนั้นสนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่ายได้ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการ เพื่อความรักการเป็นที่ยอมรับของสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ดังนั้นการมีวัตถุประสงค์และความต้องการร่วมกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2. การเคารพในสิทธิและความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล สัมพันธภาพอาจแตกร้างได้ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล่วงล้ำสิทธิและไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่ง เป็นตัวของตัวเอง คนที่สนิทอาจเลิกคบกันได้

3. โครงสร้างและแบบแผนของสัมพันธภาพ สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปมักมีโครงสร้างและลักษณะการติดต่อสื่อสารเฉพาะอย่างที่เป็นที่ตกลงสอดคล้องต้องกัน เช่น สัมพันธภาพ

ระหว่างเพื่อน มารดากับบุตร เป็นต้น โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารจะขึ้นอยู่กับผู้ที่อยู่ในสัมพันธภาพนั้น ๆ เป็นราย ๆ ไป เป็นส่วนใหญ่และสัมพันธภาพจะยาวนานหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย

4. องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลได้แก่

4.1 ภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกันเช่นการศึกษาและฐานะเศรษฐกิจเดียวกัน มักมีภาษาที่สื่อสารระดับเดียวกัน

4.2 การเลือกรับรู้โดยให้ความสนใจเฉพาะข้อความบางตอน ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งทำให้การตีความที่ผิดพลาด

4.3 อารมณ์และความรู้สึก ในขณะที่มีการรับรู้ปัจจัยในสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือบุคคลที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความไม่มั่นใจ ความกลัว ความโกรธเป็นต้น อาจทำให้เกิดการรับรู้และตีความที่ผิดพลาดได้

4.4 ความไม่ไวในการรับรู้ ส่วนใหญ่อารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความต่าง ๆ มีความสำคัญยิ่งกว่าข้อความที่สื่อสารออกมา ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ อาจทำให้รับรู้ และ ตีความที่ผิดพลาดได้

5. การรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างกระจ่าง ได้แก่

5.1 การรับรู้ตนตามความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเอง

5.2 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงตามความเป็นจริงจะนำไปสู่การยอมรับในตัวจริงของผู้อื่น

5.3 การรับรู้สัมพันธภาพตามความเป็นจริง ซึ่งสัมพันธภาพจะยืดหยุ่นได้ถ้าสนองความต้องการ และก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่ายดังนั้นจึงต้องพยายามขจัดปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น

6. การห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่นซึ่ง อาจแสดงออกโดยการพูด หรือกระทำ อาจพูดปลอบใจ แสดงความห่วงใย ให้ความช่วยเหลือจะช่วยสร้างสัมพันธภาพให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

7. การซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่นและตนเอง การเป็นตัวของตัวเอง และ ซื่อสัตย์ต่อความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญบุคคลไม่ควรหลีกเลี่ยงที่จะพูดความจริงเพียงเพราะไม่กล้าเผชิญความขัดแย้ง และควรมีการยอมรับนับถือด้วยว่า ผู้อื่นก็ยอมรับความจริงและหาทางแก้ไขปัญหาได้ในทางสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม ความจริงที่พูดต้องแสดงให้เห็นถึงความเคารพในความเป็นตัวของตัวเองและของผู้อื่น การคำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงความห่วงใย และเป็นมิตรอย่างจริงใจ ด้วยความหวังดี

สรุปได้ว่าแนวความคิดพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพก็คือความรักความเห็นอกเห็นใจ การให้เกียรติซึ่งกันและกันเคารพสิทธิของบุคคลมีความอดทนในการอยู่ร่วมกัน รู้จักการให้และการรับด้วยความจริงใจ และไว้วางใจต่อกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเสมอและนั่นคือจุดเริ่มของการสร้างสัมพันธภาพ

ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ

การสร้างสัมพันธภาพทุกชนิดต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารและการติดต่อสื่อสารจะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพ (พิไลรัตน์ ทองอุไร.2529 : 108) ซึ่งในการติดต่อสื่อสารนั้น มีพฤติกรรมแสดงออกต่อกันเป็นภาษาพูดและท่าทางเพื่อช่วยให้บุคคลเข้าใจกันซึ่ง สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 40-41) ได้แบ่งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารความหมายเป็น 2 ประเภทคือ

1. การสื่อความหมายด้วยการพูด (Verbal Communication) เป็นการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน เช่นการพูดคุย ปริภาษารือกัน เป็นต้น ซึ่งการใช้ภาษาพูดในการสื่อความหมายจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ทางสังคมและอาจก่อให้เกิดผลในเรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้จึงควรพิจารณาในเรื่องนี้

1.1 ความชัดเจนของถ้อยคำไม่กำกวม ไม่เป็นสองแง่ สองมุมหรือคำพวนจะช่วยให้การรับรู้ดียิ่งขึ้น

1.2 ความนุ่มนวลของถ้อยคำและหางเสียง ย่อมเป็นเสน่ห์ต่อผู้สื่อความหมาย

1.3 ความมีชีวิตชีวา ถ้าบุคคลรู้จักเลือกใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่มีชีวิตชีวาทำ ให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านจินตนาการเห็นภาพพจน์เสมือนได้สัมผัสด้วยตนเอง

2. การสื่อความหมายด้วยภาษาท่าทาง (Non-Verbal Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์ และพฤติกรรมที่มีถ้อยคำแต่ทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจกันได้ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ลักษณะคือ

2.1 เสียง ได้แก่ความค่อยและความดังของเสียงจากผลการวิจัยยืนยันว่า การพูด เสียงดัง และ กระแทกเสียงแสดงถึงความก้าวร้าว การต่อต้าน และการไม่มีสัมมาคารวะ นอกจากนั้น ความค่อยความดัง จังหวะ และลีลาการพูด แสดงถึงอารมณ์ของผู้พูดด้วยเช่น เมื่อโกรธ อาจพูดเสียงดังหรือเสียงเบา หรือนิ่งเฉย เป็นต้น

2.2 สายตา ได้แก่การมอง การสบตา การหลบสายตา เพราะดวงตาเปรียบเสมือนหน้าต่างของหัวใจเมื่อบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างไรจะส่งผลแสดงออกทางสายตา เช่น ถ้าบุคคลที่เป็นมิตรต่อกันมักจะมองสบตากัน แต่ถ้าเป็นศัตรูมักจะไม่มองหรือสบตากัน

2.3 การแสดงสีหน้า ได้แก่ การแสดงออกทางสีหน้า และอริยาบทบนใบหน้าของบุคคล แสดงถึงประเภทและระดับอารมณ์ของบุคคลว่าเป็นอย่างไรอาจจะเป็นอารมณ์กลัว โกรธ ดีใจ เศร้า เกลียด อิงนาหรือตื่นเต้นก็ได้

2.4 การแสดงอากัปกิริยาท่าทาง ได้แก่ การใช้ส่วนของอวัยวะ ในร่างกาย เคลื่อนไหว ในลักษณะที่มีเจตนาก่อให้เกิดความหมายขึ้นระหว่างผู้ส่งกับผู้รับเช่นการวางตัว การยืน เดิน นั่ง พยักหน้า สันติริษะยกไหล่ ยกเอว กวักมือ เก็บมือ วางมือ เป็นต้น

2.5 ช่องว่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การรักษาระยะห่างจากจุดที่ตนเองหรือนั่งคุยกับบุคคลอื่น เช่น ถ้ารักกันชอบกัน สนทนากันก็จะยืนหรือนั่งใกล้กัน ตรงกันข้าม ถ้าไม่ชอบกัน ก็จะพยายามหลีกเลี่ยงให้ไกล

ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสัมพันธภาพ คือการสื่อสารที่ประกอบด้วยภาษาพูดและภาษาท่าทางสอดคล้องกับ (อารีย์ ลิลา. 2535 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Burton. 1977 : 76-77) ว่าในการพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลควรแก้ไขส่วนบกพร่องในด้านภาษาพูด วิธีการพูด รวมทั้งกิริยาท่าทางที่แสดงประกอบการพูดเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งประทับใจครั้งแรกที่ก่อให้เกิดการยอมรับ นับถือ อันนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ (อารีย์ ลิลา.2535:17 อ้างอิงจาก Kreigh and Perko.1983:347) กล่าวว่าการติดต่อสื่อสารทั้งการกล่าววาจาและการแสดงท่าทาง เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคคล 2 ฝ่ายจะนำมาซึ่งการสร้างสัมพันธภาพ

สำหรับการพัฒนาสัมพันธภาพนั้นจากเอกสารที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าต้องเริ่มจากการปรับปรุงตนเองก่อน เพื่อนำมาซึ่งสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอันจะก่อให้เกิดผลดีดังนี้

1. เพื่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุข
2. ประสบผลสำเร็จในการทำงาน
3. ได้รับความช่วยเหลือเมื่อเดือดร้อน
4. เป็นที่ยอมรับและรักใคร่ของกลุ่มคนและสังคม

การปรับปรุงตนเองเพื่อพัฒนาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนั้นควรจะเริ่มจาก การรู้จักตนเอง ค้นหาตนเองก่อน เพื่อให้เกิดการยอมรับตนเอง และเกิดแรงจูงใจ ในการปรับตัว และการพัฒนาตนเองในข้อบกพร่องต่าง ๆ อาทิ เช่น

1. การพัฒนาการแสดงออกทางกิริยาท่าทาง เพื่อเป็นการสร้างเสน่ห์ให้กับตัวเอง และยังก่อให้เกิดการยอมรับ
2. การพัฒนาการใช้วาจาเพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3. การให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจของบุคคล ในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เกินความสามารถของตนและไม่ทำให้ตนเดือดร้อน การให้ความช่วยเหลือยังเป็น การแสดงให้เห็นถึงความเป็นบุคคลที่รู้จักให้ และเสียสละ

4. การพัฒนาการควบคุมอารมณ์ในบางครั้งในการทำงานหรือการอยู่ร่วมกัน อาจมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง หรือความคิดเห็นขัดแย้งกันก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม หากว่าบุคคลไม่สามารถที่จะข่ม หรือเก็บอารมณ์ไว้ได้นั้นเป็นบ่อเกิดของการทำลายสัมพันธภาพต่อกัน

ทุกคนมีความแตกต่างกัน ความพยายามที่จะคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่ดีต่อกัน หรือการเริ่มต้นสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนั้น ทุกคนจะต้องรู้จักตนเองและการปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนให้ยั่งยืนต่อไป

2.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

เมธาวี เวียงเกตุ (2525) ได้ศึกษาผลของ Sensitivity Training ที่มีต่อบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องต่อการอยู่ในสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 28 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจ CPI และแบบประเมินผลการฝึก พบว่าบุคลิกภาพด้านการปรับตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มที่ได้รับการฝึกจะเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังฝึก

จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528 : 55-59) ได้ศึกษาการทดลองใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี จำนวน 30 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม พบว่าการใช้บทบาทสมมติทำให้กลุ่มทดลองมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

ปิยรัตน์ นุชพองใส (2530 : 61-64) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2530 จำนวน 16 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสูงขึ้นมีพฤติกรรมกล้าแสดงความคิดเห็นและเผชิญปัญหา ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากเพื่อนมากขึ้น

อพิสิทธิ์ ปทุมบาล (2533 : 36-40) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มแบบ Sensitivity Training ต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของพนักงานบริษัท ทานตะวัน จำนวน 48 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับการบริหารคือระดับสูงและระดับล่าง ซึ่งพบว่า ผลของการเข้าร่วมกลุ่มพัฒนาตนเองแบบ Sensitivity Training ทำให้การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

2.8 งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

เกลส์ (อพิสิทธิ์ ปทุมบาล.2533 : 35 อ้างอิงจาก Glaess.1966 : 113-A) ได้ศึกษาการ

พัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนิสิตหญิงที่อยู่ในหอพักจำนวน 111 คนกลุ่มทดลองหอพักหนึ่ง 52 คนกลุ่มควบคุมอยู่อีกหอพักหนึ่ง 59 คน ดำเนินการทดลอง โดยใช้โปรแกรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวัดความสัมพันธ์และทัศนคติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดลองของแมน วิทนีและโคสแควร์ ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

สมมาตร (อารีย์ ลีลา. 2535 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Smart.1967 : 411) ได้ทำการศึกษาเด็กที่ปรับตัวได้ดี จำนวน 400 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 5-20 ปี พบว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดีเป็นเด็กที่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และ ครู สามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดี

กราวแลนด์ (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Grounlund. 1959) ได้กล่าวว่าเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนจนผู้ใหญ่วัยผู้ใหญ่ประสบการณ์การเข้าสังคมย่อมกว้างขวางออกไป ตามลำดับหากทุกสิ่งทุกอย่างได้พัฒนาไปตามปกติ กล่าวคือเมื่อถึงวัยเข้าเรียนเด็กได้มีโอกาสมีความสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนเด็กจะได้รู้ถึงบทบาทของตนว่าควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อต้องการอยู่กับเพื่อน การที่เด็กอยู่ร่วมกับเพื่อนได้จะทำให้เด็กอบอุ่นใจ มีความมั่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเขาสามารถอยู่กับเพื่อนได้อย่างมีความสุข ย่อมมีความปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไปประสบการณ์การเข้าสังคมจะมากขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ชีวิตในสังคมจะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ด้วยดี

บทที่ 8

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ที่มีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ที่มีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรโดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ให้นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ตอบ แบบประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

(2) ตรวจสอบคำตอบและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า เปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 ซึ่งมีจำนวน 25 คน แล้วสอบถามความสมัครใจในการเข้ารับการทดลอง ซึ่งมีจำนวน 22 คน

(3) สุ่มนักศึกษาที่สมัครใจในการเข้ารับการทดลองในข้อ 2 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นกลุ่มทดลองโดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ
2. แบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ มีลำดับในการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ เพื่อเป็นแนวในการสร้างโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

1.2 จัดสร้างโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์ และคณะให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

1.3 นำโปรแกรม การฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์ และคณะที่สร้างขึ้นนั้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพันธุ์ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐและอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยเนื้อหาและวิธีดำเนินการฝึกแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำโปรแกรม ที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลปี 2 ปีการศึกษา 2540 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง เกี่ยวกับภาษาและระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกแล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

1.5 โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์ และคณะนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที

2. แบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษางานวิจัยและเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

2.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยผู้วิจัยได้พิจารณาและเรียบเรียงจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในวิทยาลัย และจากแนวคิด จากตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จำนวน 40 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพันธุ์ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐและอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข

2.4 นำแบบประเมินที่ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งมีค่า 0.91 และ แบบประเมินที่ใช้ได้จริงจำนวน 38 ข้อ

2.5 ลักษณะแบบประเมินพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนมีลักษณะที่ประกอบด้วยรายละเอียดของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนมี 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง, บ่อยครั้ง, นาน ๆ ครั้ง, ไม่เคยเลย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

2.6 วิธีการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

2.6.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และ แบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนให้เข้าใจตรงกัน เพื่อจะได้ใช้แบบประเมินได้ถูกต้อง

2.6.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล โดยให้นักศึกษาพยาบาลทำแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.7 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เป็น 0-3 คะแนน โดยให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถามด้านบวก ให้คะแนนดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่เคยเลย
- 1 หมายถึง นาน ๆ ครั้ง
- 2 หมายถึง บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ทุกครั้ง

ข้อคำถามด้านลบ ให้คะแนนดังนี้

- 0 หมายถึง ทุกครั้ง
- 1 หมายถึง บ่อยครั้ง
- 2 หมายถึง นาน ๆ ครั้ง
- 3 หมายถึง ไม่เคยเลย

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

ให้ผู้ตอบเติมคำลงในช่องว่าง

ชื่อ..... เลขที่

ชั้นปีที่

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน เวลา น.

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของท่านตามความเป็นจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ทุกครั้ง หมายถึง ท่านแสดงพฤติกรรมนั้นทุกครั้ง

บ่อยครั้ง หมายถึง ท่านแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ท่านแสดงพฤติกรรมนั้น นาน ๆ ครั้ง

ไม่เคยเลย หมายถึง ท่านไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้นเลย

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ข้าพเจ้าพูดอ่อนหวานกับเพื่อน				
2	ข้าพเจ้าพูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ				
3	ข้าพเจ้ากล่าวคำชมเชยเพื่อนตามสภาพความจริง				
4	ข้าพเจ้ามองเพื่อนด้วยแววตาอ่อนโยน				
5	ข้าพเจ้าสัมผัสเพื่อนอย่างนุ่มนวลเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ				
6	ข้าพเจ้าพูดถึงเพื่อนทั้งต่อหน้าและลับหลังในแง่ดี				
7	ข้าพเจ้าให้ข้อวิจารณ์ต่อเพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพนุ่มนวล				
8	ข้าพเจ้านำสิ่งที่ดีของเพื่อนมา กล่าวทักทาย				

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษางานวิจัยและเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

3.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนโดยผู้วิจัยได้พิจารณาและเรียบเรียงจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยและ จากแนวคิด จากตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

3.3 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านคือศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพันธุ์ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐและอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสังเกต ที่ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนและภาษาที่ใช้ก่อนนำไปใช้จริง

3.5 ลักษณะแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน มีลักษณะที่ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนการบันทึกการสังเกต มี 2 ระดับ คือ มี และไม่มี โดยให้ผู้สังเกตอ่านข้อความแล้วบันทึกตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต

3.6 การบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

3.6.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนให้เข้าใจตรงกันเพื่อจะได้ใช้แบบบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง

3.6.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล จากสถานการณ์การปฏิบัติร่วมกันจริงบนหอผู้ป่วย ก่อนและหลังการทดลองตามแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.6.3 วิธีการบันทึก ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าร่วมในสถานการณ์การฝึกปฏิบัติ งานร่วมกันจริงบนหอผู้ป่วย โดยเป็นอาจารย์นิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษา ตามแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

3.6.4 เกณฑ์การให้คะแนนเป็น 0-1 ดังนี้

ข้อความด้านบวก 1 คะแนน หมายถึง มี และ 0 คะแนน หมายถึง ไม่มี

ข้อความด้านลบ 0 คะแนน หมายถึง มี และ 1 คะแนน หมายถึง ไม่มี

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

(สำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย)

ชื่อนักศึกษา.....

ชื่อผู้ประเมิน.....

วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน.....ครั้งที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังรายการการสร้าง
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

มี หมายถึง มีการแสดงออกของนักศึกษาในการสร้างสัมพันธ
ภาพระหว่างเพื่อน

ไม่มี หมายถึง ไม่มีการแสดงออกของนักศึกษาในการสร้าง
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	มี	ไม่มี
	การใช้ภาษาถ้อยคำที่เหมาะสม		
1	พูดสุภาพกับเพื่อน.....		
2	พูดปลอบใจเพื่อนด้วยความนุ่มนวล.....		
3	พูดให้กำลังใจในสิ่งที่คิดว่าเพื่อนสามารถทำได้.....		
4	กล่าวคำชมเพื่อนตามสภาพความจริง.....		
5	วิจารณ์เพื่อนด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผล.....		
	การใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสม		
6	ยิ้มแย้มต่อเพื่อน.....		
7	พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลกับเพื่อน.....		
8	เฝ้าปากเมื่อไม่พอใจ.....		
9	หัวเราะขบขันเมื่อเพื่อนทำผิด.....		
10	ยื่นกอดออกพูดกับเพื่อน.....		

วิธีเตรียมการทดลอง

1. เตรียมผู้ประเมิน

1.1 เลือกผู้ช่วยวิจัย 1 คน เพื่อช่วยประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลตามแบบสังเกตโดยผู้ช่วยวิจัย ในครั้งนี้ คือ อาจารย์วันดี แยมจันทร์ฉาย ซึ่งจบการศึกษาพยาบาลมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นอาจารย์พยาบาลที่นิเทศการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ทำความเข้าใจความมุ่งหมายของการวิจัยนิยามศัพท์เฉพาะของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ของแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน และ แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถใช้และบันทึกพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนได้ถูกต้อง

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 เพื่อหาความเชื่อมั่นในการสังเกตระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยใช้การหาความเชื่อมั่นของวิลเลียม เอ สกอตต์ (William A.Scott) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ .2536:134) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นในการสังเกตเท่ากับ 0.84

1.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองทำแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)(พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2536:132 - 133) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

2. เตรียมสถานการณ์ที่ใช้ในการฝึก

2.1 ศึกษาแนวทางในการกำหนดจำนวนสถานการณ์ และระยะเวลาที่ใช้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 สืบรวจเบื้องต้น เกี่ยวกับปัญหาของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ โดยการสังเกตและสอบถามจากนักศึกษา ซึ่งพบว่านักศึกษามีปัญหาในด้านการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นลักษณะการพูดและการแสดงกริยาท่าทางต่อกันไม่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น การทักทาย การขอบคุณ การขออภัย การปลอบใจ การให้กำลังใจ การให้และรับคำชม การแสดงความคิดเห็น การขอและให้ความช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ การวิจารณ์และการควบคุมอารมณ์และนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดสถานการณ์สมมติ

2.3 สร้างสถานการณ์สมมติ เพื่อใช้ในการฝึกโดยให้นักศึกษาแสดงบทบาทตามสถานการณ์สมมติที่สร้างขึ้น เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีดังนี้ การทักทายเรื่องเอกสารเศร้า การขอบคุณเรื่องทำไมเธอถึงเป็นเช่นนี้ การขอยกย่องเรื่องราวและมาตี การปลอบใจเรื่องอะไรหรือนี่ การให้กำลังใจเรื่องอ่อนล้า การให้และรับคำชมเรื่องคนเก่ง การแสดงความคิดเห็นเรื่องกบกะแก้ว การปฏิเสธเรื่องฉันผิดตรงไหน การให้ความช่วยเหลือเรื่องใช้น้ำใจ การขอความช่วยเหลือเรื่องธิดากับสายสมร การให้เกียรติและเคารพต่อกันเรื่องความเกรงใจ การให้ความร่วมมือเรื่องทำไมถึงเป็นเช่นนี้ การควบคุมอารมณ์เรื่องนี้หรือเพื่อน การวิจารณ์เรื่องมาลัยผู้อัภัพ ใช้เวลาในการแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์ละ 20-30 นาที

2.4 นำสถานการณ์ที่สร้างในข้อ 2.3 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพันธุ์ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐและอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษาและเนื้อหา

2.5 นำสถานการณ์ในข้อ 2.4 มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

แผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองที่เรียกว่า Randomized one group pretest-posttest (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2528) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

RE แทนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง

T₁ แทนการทดสอบก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลอง

T₂ แทนการทดสอบ หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง

X แทนการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพ ตามรูปแบบจอยซ์และคณะ

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนทดลอง

1.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนโดยสังเกตครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 - 9 กรกฎาคม 2540 สังเกตครั้งที่ 2 วันที่ 14 - 16 กรกฎาคม 2540 ซึ่งประเมินจากสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย ศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์ โดยสังเกตการทำงานร่วมกันของนักศึกษาพยาบาลภายในหอผู้ป่วยแล้วนำคะแนนที่ได้ทั้ง 2 ครั้งมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนน Pre Test

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จากแบบสอบถาม ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2540 นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มาเป็นคะแนน Pre test

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนให้แก่ นักศึกษากลุ่มทดลองตาม โปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพของจอยซ์และคณะระหว่างวันที่ 22 กรกฎาคม ถึง 11 กันยายน 2540 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 18.00 - 19.30 น.สถานที่ทำการทดลอง คือ ห้องปฏิบัติการพื้นฐาน ภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์กลุ่มทดลองโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน สังเกตครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 - 17 กันยายน 2540 สังเกตครั้งที่ 2 วันที่ 18 - 19 และ 22 กันยายน 2540 ซึ่งประเมินจากสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย ศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์ โดยสังเกตการทำงานร่วมกันของนักศึกษาพยาบาลภายในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง แล้วนำคะแนนที่ได้จากการสังเกตทั้ง 2 ครั้ง มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนน Post Test

3.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยให้นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ทำแบบประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มาเป็นคะแนน Post test

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และ 3 ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 145)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile deviation) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 149-150)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยของ วิลเลียม เอ สกอตต์ (William A. Scott) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 134)

$$\pi = \frac{Po - Pe}{1 - Pe}$$

π หมายถึง ความเชื่อมั่นของการสังเกต

Po หมายถึง อัตราส่วนความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากผลต่างระหว่าง 1 กับค่าของผลรวมของผลต่างระหว่างร้อยละ ของค่าสังเกต พฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

Pe หมายถึง อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของผู้สังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้น โดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุดและ รองลงมาโดยเลือกจากผู้สังเกต คนใด คนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้ง 2 มายกกำลัง 2 แล้วนำมาบวกกัน

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132-133)

3. สถิติสำหรับทดสอบของสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบสอบถาม ประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การทดลองของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91-97)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการสังเกต การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การทดลองของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91-97)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากวิเคราะห์และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของคะแนนการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
Q.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของคะแนนการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
R^+	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่สังเกตได้มีค่าเป็นบวก
R^-	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่สังเกตได้มีค่าเป็นลบ
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการสำรวจปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักศึกษามีปัญหาเรื่องการแสดงพฤติกรรมต่อกันทั้งด้านการใช้ถ้อยคำและท่าทางต่อกันไม่สุภาพ น้ำเสียงห้วนกระด้าง มีการแสดงความคิดเห็น การปฏิเสธและการวิจารณ์ที่รุนแรงต่อกัน ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือและให้อภัยต่อกัน ไม่มีความอดทนควบคุมอารมณ์เมื่อเกิดความไม่พอใจแสดงกริยา ประชดเหินแค้นต่อกัน เกิดความสัมพันธ์ต่อกันน้อยและไม่เหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลการฝึกสร้างความสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้ามี่ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อน และหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D
ก่อนการทดลอง	15	66	2
หลังการทดลอง	15	78	6

จากตาราง 2 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ จากผลการประเมินพฤติกรรม พบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีกว่าก่อนฝึกและมีการกระจายของคะแนนมากกว่า แสดงว่า ผลการประเมินยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น

ตาราง 8 แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

อันดับ R	ก่อนฝึก	หลังฝึก	d	อันดับ d	อันดับของ เครื่องหมาย	
					R ⁺	R ⁻
1	65	70	5	4	4	
2	68	75	7	5	5	
3	68	90	22	11	11	
4	68	72	4	3	3	
5	55	80	25	12.5	12.5	
6	68	100	32	15	15	
7	68	69	1	1	1	
8	47	72	25	12.5	12.5	
9	65	85	20	10	10	
10	67	69	2	2	2	
11	63	81	18	8.5	8.5	
12	66	78	12	7	7	
13	66	84	18	8.5	8.5	
14	65	93	28	14	14	
15	65	76	11	6	6	
					120	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ผลการประเมินพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลการประเมินพฤติกรรมยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

การทดสอบ	จำนวนข้อ	ค่ามัธยฐาน
ก่อนการทดลอง	22	34
หลังการทดลอง	22	44

จากตาราง 4 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะผลการประเมินพฤติกรรมพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีกว่าก่อนฝึกแสดงว่าผลการประเมินยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีขึ้น

ตาราง 5 แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบประเมิณพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
ด้านภาษาถ้อยคำของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง
เพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

อันดับ R	ค่าเฉลี่ย ก่อนฝึก	ค่าเฉลี่ย หลังฝึก	ผลต่างค่า เฉลี่ย d	อันดับ d	อันดับของเครื่องหมาย	
					R^+	R^-
1	38	41	3	4	4	
2	48	50	2	2.5	2.5	
3	36	56	20	13.5	13.5	
4	34	38	4	5	5	
5	24	44	20	13.5	13.5	
6	44	54	10	8	8	
7	29	30	1	1	1	
8	17	41	24	15	15	
9	32	48	16	12	12	
10	22	24	2	2.5	2.5	
11	33	44	11	9.5	9.5	
12	34	41	7	7	7	
13	25	38	13	11	11	
14	37	48	11	9.5	9.5	
15	43	48	5	6	6	
					120	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 5 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ผลการประเมิณพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลการประเมิณพฤติกรรมยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีขึ้น

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมิณพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
 เพื่อนด้านภาษาท่าทางของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพ
 ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

การทดสอบ	จำนวนข้อ	ค่ามัธยฐาน
ก่อนการทดลอง	16	31
หลังการทดลอง	16	37

จากตาราง 6 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์
 และคณะ ผลการประเมินพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานพฤติกรรมการสร้าง
 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีกว่าก่อนฝึก แสดงว่า ผลการประเมินยืนยันว่าการฝึก
 สร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมี
 พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีขึ้น

ตาราง 7 แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบประเมิณพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านภาษาท่าทางของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
เพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

อันดับ R	ค่าเฉลี่ย ก่อนฝึก	ค่าเฉลี่ย หลังฝึก	ผลต่าง ค่าเฉลี่ย d	อันดับ d	อันดับของเครื่องหมาย	
					R ⁺	R ⁻
1	27	29	2	2.5	2.5	
2	20	25	5	6.5	6.5	
3	32	34	2	2.5	2.5	
4	34	34	0	-	-	
5	31	36	5	6.5	6.5	
6	24	46	22	12	12	
7	39	39	0	-	-	
8	30	31	1	1	1	
9	33	37	4	4	4	
10	45	45	0	-	-	
11	30	37	7	10	10	
12	32	37	5	6.5	6.5	
13	41	46	5	6.5	6.5	
14	28	45	17	11	11	
15	22	28	6	9	9	
					78	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 7 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ผลการประเมิณพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลการประเมิณพฤติกรรมยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีขึ้น

2. เปรียบเทียบผลการสังเกต จากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D
ก่อนการทดลอง	15	20	0.7
หลังการทดลอง	15	23	0.9

จากตาราง 8 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ จากผลการประเมินพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานการสังเกตพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีกว่าก่อนฝึกและมีการกระจายของคะแนนมากกว่า แสดงว่า ผลการประเมินยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น

ตาราง 9 แสดงการทดสอบสมมติฐานแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อน และหลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตาม
รูปแบบของจอยซ์และคณะ

อันดับ R	หลังฝึก	ก่อนฝึก	d	อันดับ d	อันดับของเครื่องหมาย	
					R ⁺	R ⁻
1	25	19	6	14.5	14.5	
2	23	21	2	5	5	
3	22	21	1	2	2	
4	23	18	5	13	13	
5	23	19	4	11.5	11.5	
6	24	20	4	11.5	11.5	
7	23	20	3	8.5	8.5	
8	21	20	1	2	2	
9	21	20	1	2	2	
10	21	19	2	5	5	
11	25	19	6	14.5	14.5	
12	21	18	3	8.5	8.5	
13	22	19	3	8.5	8.5	
14	22	21	2	5	5	
15	23	20	3	8.5	8.5	
					120	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 9 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลการประเมินพฤติกรรมยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้าน
ภาษาถ้อยคำของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
เพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

การทดสอบ	จำนวนข้อ	ค่ามัธยฐาน
ก่อนการทดลอง	16	10
หลังการทดลอง	16	12

จากตาราง 10 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์
และคณะผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ
ภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีกว่าก่อนฝึก แสดงว่าผลการประเมินยืนยันว่าการฝึกสร้าง
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีพฤติ
กรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีขึ้น

ตาราง 11 แสดงการทดสอบสมมติฐานการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านภาษาถ้อยคำของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
เพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ข้อ	ค่าเฉลี่ย ก่อนฝึก	ค่าเฉลี่ย หลังฝึก	ผลต่าง ค่าเฉลี่ย d	อันดับ d	อันดับของเครื่องหมาย	
					R^+	R^-
1	15	15	0	-	-	
2	15	15	0	-	-	
3	10	13	3	9.5	9.5	
4	10	10	0	-	-	
5	6	8	2	4.5	4.5	
6	8	11	3	9.5	9.5	
7	8	11	3	9.5	9.5	
8	7	9	2	4.5	4.5	
9	13	13	0	-	-	
10	9	11	2	4.5	4.5	
11	12	13	1	1	1	
12	12	12	0	-	-	
13	12	14	2	4.5	4.5	
14	13	15	2	4.5	4.5	
15	2	4	2	4.5	4.5	
16	4	7	3	9.5	9.5	
					66	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 11 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลการประเมินพฤติกรรมยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำดีขึ้น

ตาราง 12 ค่าสถิติพื้นฐานจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

การทดสอบ	จำนวนข้อ	ค่ามัธยฐาน
ก่อนการทดลอง	14	11
หลังการทดลอง	14	13

จากตาราง 12 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ จากผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีกว่าก่อนฝึก แสดงว่าผลการประเมินยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีขึ้น

ตาราง 13 แสดงการทดสอบสมมติฐานการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านภาษาท่าทางของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
เพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ข้อ	ค่าเฉลี่ย ก่อนฝึก	ค่าเฉลี่ย หลังฝึก	ผลต่างค่า เฉลี่ย d	อันดับ d	อันดับของเครื่องหมาย	
					R ⁺	R ⁻
17	15	15	0	-	-	
18	15	15	0	-	-	
19	2	3	1	2.5	2.5	
20	9	12	3	10.5	10.5	
21	12	14	2	7	7	
22	9	10	1	2.5	2.5	
23	5	7	2	7	7	
24	15	15	0	-	-	
25	10	11	1	2.5	2.5	
26	13	15	2	7	7	
27	6	7	1	2.5	2.5	
28	11	13	2	7	7	
29	9	12	3	10.5	10.5	
30	13	15	2	7	7	
					66	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 13 หลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลการประเมินพฤติกรรมยืนยันว่าการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านภาษาท่าทางดีขึ้น

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาผลการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลัง การฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ของนักศึกษา พยาบาล ชั้นปี ที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัด นครสวรรค์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักศึกษาพยาบาลมีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น หลังการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรม ราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ที่มีคะแนนสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนต่ำกว่า เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 จำนวน 25 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรม ราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ที่มีคะแนนสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 จำนวน 15 คน โดยสอบถามความสมัครใจและสุ่มอย่างง่าย เพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ
2. แบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ปีการศึกษา 2540 ในสถานการณ์การฝึกปฏิบัติงานร่วมกันจริงบนหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นในการสังเกตระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยสังเกต 10 ครั้งและได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 0.84

1.2 ให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ทำแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ในสถานการณ์การฝึกปฏิบัติงานร่วมกันในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ เมื่อวันที่ 7-9 กรกฎาคม 2540 สังเกตครั้งที่ 1 และ วันที่ 14-16 กรกฎาคม 2540 สังเกตครั้งที่ 2 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วหาค่าเฉลี่ยคะแนนของการสังเกตทั้ง 2 ครั้ง และเก็บคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดังกล่าวไว้เป็นคะแนน Pre test

1.4 ให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง ทำแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2540 และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ดังกล่าวไว้เป็นคะแนน Pre test

2. ขั้นตอนการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ให้แก่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ ที่เป็นกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ตั้งแต่ วันที่ 22 กรกฎาคม 2540 ถึง วันที่ 11 กันยายน 2540 (ดังรายละเอียดปรากฏในภาคผนวก)

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

3.1 ให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง ทำแบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อนเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดังกล่าวไว้เป็นคะแนน Post Test

3.2 ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย สังเกตนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองในการสร้าง

สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้วยกันในสถานการณ์การฝึกปฏิบัติงานร่วมกันในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ก่อนทดลองโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไว้ในแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยสังเกตครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15-17 กันยายน 2540 และสังเกตครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18-19 และ 22 กันยายน 2540 และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วหาค่าเฉลี่ยคะแนนการสังเกตทั้ง 2 ครั้งและเก็บคะแนนเฉลี่ย ที่ได้จากบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ดังกล่าวไว้เป็นคะแนน Post Test

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และแบบสังเกตพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการทดลองมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ทดสอบคะแนนประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon' s Matched-Pairs Signed Ranks Test)

2. ทดสอบคะแนนของการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะโดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon' s Matched-Pairs Signed Ranks Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

หลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะสรุปผลได้ว่า นักศึกษาพยาบาลมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งจากการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์พบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง

เพื่อนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์ และคณะซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมี การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ เป็นวิธีการที่ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยการฝึกปฏิบัติและใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการ ซึ่งเน้นถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มและนักศึกษาต่างก็มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งขั้นตอนของการแสดงบทบาทสมมติเพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพ นักศึกษาได้นำเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายและวิเคราะห์เรื่องราวนั้น ๆ เป็นประโยชน์ในการฝึกให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและนำไปใช้ในการปฏิบัติตนในสังคม ส่วนขั้นการฝึกปฏิบัติ ช่วยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดทักษะ โดยนักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมกระตุ้น ให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความสามารถในการฝึกปฏิบัติ และแสดงความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งชี้แนะข้อบกพร่อง เสนอแนะแนวความคิดในการปรับปรุงต่อสมาชิกในกลุ่มก่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติสร้างสัมพันธภาพในรูปแบบที่เหมาะสมเป็นแนวในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษามีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น

จากการสังเกตพฤติกรรม การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษากลุ่มทดลอง ในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นในการฝึกปฏิบัติงานร่วมกันในหอผู้ป่วยจริง พบว่า นักศึกษามีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้นหลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ โดยนักศึกษามีพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนทั้งในการใช้ภาษาด้อยคำ การใช้ภาษาท่าทาง ได้เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการทักทาย พบว่าหลังการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ นักศึกษากล่าวทักทายเพื่อนด้วยถ้อยคำและท่าทางที่สุภาพ นุ่มนวล ยิ้มแย้ม นำสิ่งที่ดีของเพื่อนมากล่าวทักทาย ซึ่งการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการทักทายตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ นั้นเป็นการใช้กระบวนการกลุ่มดำเนินการ ดังนั้นนักศึกษาในกลุ่มได้ลงมือฝึกปฏิบัติการทักทายจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ กลุ่มร่วมกันสังเกตและพิจารณา ผลที่เกิดขึ้นแล้วชี้แนะข้อปรับปรุง ก่อให้เกิดการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ สุรสิทธิ์ บุญญสกุลณะ (2523 : 36) ซึ่งพบว่ากระบวนการกลุ่มมีผลช่วยพัฒนาการปรับปรุงด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนสูงขึ้น

2. ด้านการขอยกยและการขอบคุณ นักศึกษาได้ร่วมกันพิจารณา ปัญหาด้านการขอยกยและการขอบคุณที่เคยประสบมาแล้วร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยนักศึกษาได้ลงมือฝึกปฏิบัติ จริงตาม

ขั้นตอนการฝึกทดลองตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ นักศึกษาในกลุ่มร่วมกัน ชี้แนะข้อปรับปรุง พบว่า นักศึกษา สามารถกล่าวขอบคุณต่อเพื่อนได้อย่างนุ่มนวล จริงใจและกล่าวขอภัยด้วยถ้อยคำ และท่าทางสุภาพ จริงใจทำให้เพื่อนเข้าใจและยอมรับต่อนักศึกษา ซึ่งเป็นเช่นนี้เนื่องจาก รูปแบบการฝึก สร้าง สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะช่วยฝึกพัฒนาการสร้าง สัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อน มีการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยการให้ลงมือกระทำ และตัดสินใจแก้ปัญหาทำให้เกิดทักษะและการเรียนรู้ในการปฏิบัติ (Joyce and Weil. 1988 : 245-257)

3. ด้านการปลอบใจและการให้กำลังใจ ก่อนฝึกทดลองนักศึกษามีพฤติกรรมการปลอบใจ และการให้กำลังใจต่อเพื่อนน้อยและไม่เหมาะสมก่อให้เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกับเพื่อนหลังการฝึกทดลองพบว่า นักศึกษาแสดงน้ำใจต่อเพื่อน ด้วยการปลอบใจเพื่อนได้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่เพื่อนไม่สบายใจ พร้อมทั้งพูดให้กำลังใจเพื่อนในสิ่งที่เพื่อนสามารถทำได้สอดคล้องกับความจริง ด้วยความเต็มใจไม่แสดงท่าทางเบื่อหน่าย รำคาญ หรือ โอ้อวดชมเพื่อนเพื่อให้เพื่อนมีกำลังใจพร้อมที่จะเผชิญปัญหาต่อไปด้วยความมั่นใจ เป็นการแสดงน้ำใจต่อกันก่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีสอดคล้องกับผลการศึกษาของโคลแมน และแฮมเมน (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2527 : 287 อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen.1974) ที่พบว่า การพูดหรือการกระทำที่แสดงถึงน้ำใจ ความห่วงใยต่อบุคคลอื่นทั้งการปลอบใจ การให้กำลังใจเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสัมพันธภาพต่อเพื่อน

4. ด้านการให้และรับคำชมชื่น พบว่านักศึกษาคำชมกับเพื่อนได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ สุภาพ นุ่มนวลและจริงใจ นอกจากนี้นักศึกษากล่าวรับคำชมได้อย่างสุภาพ นุ่มนวลไม่โอ้อวด ทำให้เพื่อนนักศึกษาก่อเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกประทับใจในน้ำใจของนักศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก นักศึกษาได้ฝึกพฤติกรรม การให้และการรับคำชมตามรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำงานร่วมกัน(Laboratory Training Model)ของจอยซ์และคณะก่อให้เกิดทักษะ ในการปฏิบัติ โดยฝึกพร้อมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ซึ่งร่วมกันคอยชี้แนะต่อกันเพื่อปรับปรุง สัมพันธ์กับผลการศึกษาของจอยซ์ และคณะที่พบว่ารูปแบบการสอนแบบนี้ช่วยพัฒนาการให้และการรับของบุคคล โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาและเกิดการตระหนักในตนเองในที่สุดก่อให้เกิดทักษะทางสังคมขึ้นอย่างรวดเร็ว (Joyce and Weil. 1986 : 275-291)

5. ด้านการแสดงความคิดเห็น การให้เกียรติและเคารพต่อกัน พบว่าก่อนฝึกนักศึกษามีปัญหาด้านการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ เป็นผลจากนักศึกษามีพฤติกรรมด้านการแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อน ๆ ไม่เหมาะสม ไม่ให้เกียรติและเคารพต่อความเป็นบุคคลของเพื่อน หลังการฝึกทดลอง นักศึกษาสามารถพูดแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงนุ่มนวล ท่าทางยิ้มแย้ม เลือกจ้งหะได้เหมาะสมในการพูดแสดงความคิดเห็นและกล่าวขอโทษก่อนพูดเพื่อเป็นการขออนุญาต ก่อนซึ่งเป็นการเกียรติและเคารพต่อกันไม่สร้างความรำคาญรบกวนเพื่อนหรือทำอะไรโดยขาดความ

เกรงใจ ซึ่งหลังการฝึกทดลอง นักศึกษาได้รับ การยอมรับจากเพื่อน ๆ มีพฤติกรรมที่แสดงถึงการให้เกียรติและเคารพต่อเพื่อนนักศึกษาก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นผลจากนักศึกษาได้รับการฝึกด้านการแสดงความคิดเห็น การให้เกียรติและเคารพต่อกันตามรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Investigate) ของจอยซ์และคณะ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องอาศัยการประนีประนอม ผ่อนปรนในการแสดงความคิดเห็น เพื่อช่วยกันแก้ปัญหา รวมทั้งให้เกียรติและเคารพต่อกันเพื่อบรรลุจุดประสงค์

6. ด้านการขอและให้ความช่วยเหลือ นักศึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจและเสนอตัวให้ความช่วยเหลือก่อนด้วยความสนใจและ กระตือรือร้น และเมื่อนักศึกษามีความจำเป็นต้องการความช่วยเหลือ นักศึกษาสามารถขอความช่วยเหลือได้อย่างสุภาพ นุ่มนวล ยิ้มแย้ม ไม่ใช้คำพูดบังคับสั่งการหรือล่วงละเมิดสิทธิ หน้าที่ของเพื่อน ซึ่งเพื่อน ๆ ยินดีให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจเพราะการอยู่ในสังคมทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้อยที ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากในช่วงการทดลองนักศึกษาได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อผลเสียของการขอและให้ความช่วยเหลือที่ไม่เหมาะสมและตระหนักถึงความสำคัญของการขอและให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตนักศึกษาดังใจฝึกปฏิบัติ การขอและให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงซึ่งก่อให้เกิดทักษะและความชำนาญเพราะการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะโดยเฉพาะรูปแบบการฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ทำงานร่วมกัน (Laboratory Training Model) นั้นช่วยพัฒนาบุคคลให้รู้จักการให้และการรับโดยอาศัยความประนีประนอมต่อกันรู้จักการใช้อำนาจอย่างเหมาะสมเคารพสิทธิของผู้อื่น (Joyce and Weil. 1986 : 275-291)

7. ด้านการให้ความร่วมมือ หลังการฝึกนักศึกษาให้ความร่วมมือกับเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้ม เคารพในความคิดสิทธิหน้าที่ของเพื่อนและกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งนักศึกษาสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้เป็นอย่างดีและเป็นที่รักของเพื่อน ๆ ทุกคน สอดคล้องกับรูปแบบการฝึกทดลองของจอยซ์ และคณะ เพราะเป็นรูปแบบการสอนที่ช่วยพัฒนาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยเฉพาะด้านการอยู่ร่วมกันการให้ความร่วมมือในการทำร่วมกัน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน (Joyce and Weil . 1986 : 219-257)

8. ด้านการวิจารณ์และการควบคุมอารมณ์ นักศึกษาวิจารณ์เพื่อนด้วยเหตุผลอย่างสุภาพ นุ่มนวล ไม่ใช้อารมณ์ เคารพและให้เกียรติ ในความคิดและการกระทำของเพื่อน ซึ่งนักศึกษาที่ถูกวิจารณ์เต็มใจรับฟังการวิจารณ์นั้นและเมื่อนักศึกษารู้สึกไม่พอใจในเรื่องต่าง ๆ นักศึกษาสามารถข่มอารมณ์และแสดงออกทั้งด้านการพูดท่าทางต่อเพื่อนอย่างสุภาพยิ้มแย้มไม่ทำให้เพื่อนเกิดความรู้สึกไม่พอใจ หรือมีการโต้ตอบที่รุนแรงเกิดขึ้น และอยู่ร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุข เพื่อน ๆ ต้องการที่จะอยู่ใกล้ ๆ และทำงานร่วมด้วยที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักศึกษาได้ฝึกสังเกตและฝึกการ

แสดงบทบาทสมมติ ด้านการวิจารณ์และการควบคุมอารมณ์ตามรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติของ จอยซ์และคณะ นักศึกษาได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายพฤติกรรมต่าง ๆ ของการแสดงบทบาทสมมติแล้วหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นวิธีการที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์โดยตรง จากการลงมือกระทำและการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเป็นการพัฒนาเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (Joyce and Weil. 1986 : 245-257) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528) ซึ่งพบว่าการใช้บทบาทสมมติมีผลต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน คีชีน โดยเฉพาะด้านการวิจารณ์และการควบคุมอารมณ์

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมี การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนคีชีน ทั้งนี้เพราะว่าการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยการฝึกปฏิบัติและใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการ ซึ่งเน้นถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มและนักศึกษา ต่างก็มีส่วนร่วมในการแสดงความคิด ความรู้สึกในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน นักศึกษาทุกคนมีส่วนกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้ แสดงความสามารถในการฝึกปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติรวมทั้งชี้แนะ ข้อบกพร่อง เสนอแนะความคิดเห็นในการปรับปรุงต่อสมาชิกในกลุ่ม

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 18-21) ที่กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มจะทำให้บุคคลในกลุ่มหรือกลุ่มเองจะได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ได้เรียนรู้เรื่องการติดต่อสื่อสารต่อกัน การปฏิบัติตนในสังคม การควบคุมอารมณ์ การอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักการให้และรับและสอดคล้องกับคำกล่าวของศุภาวดี บุญญวงษ์ (2527 : 3-4) ที่กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มช่วยพัฒนาบุคคลในกลุ่มด้านการพูด การอภิปราย เห็นอกเห็นใจต่อกัน ยอมรับผู้อื่นเรียนรู้กระบวนการให้และรับ ซึ่งเป็นพื้นฐานการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความอดทนและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

การฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะเป็นการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการ ยัง (ศุภาวดี บุญญวงษ์. 2527 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Young. 1958 : 219) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มเป็นการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ในกระบวนการสื่อสารความหมายมีทั้งการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของกลุ่ม ดังนั้นการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ซึ่งเป็นวิธีพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลร่วมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดและผลการศึกษาของบรอมเบิร์ก เอลแมนและมิด (วรวรรณ กวินทรานูวัฒน์. 2538 : 87 ; อ้างอิงมาจาก Bromberg, Elman and Meade. 1985 : 38) ที่ศึกษาพบว่า การฝึกการสื่อสารเป็นกลุ่มตามรูปแบบของจอยซ์และคณะนั้นสามารถพัฒนาการสื่อสารได้เป็นอย่างดีและนำไปใช้ประโยชน์ได้และสอดคล้องกับการศึกษาของ

วรวรร กวินทรานุวัฒน์ (2838 : 85) ที่ได้ศึกษา การฝึกการสื่อสารกับผู้ป่วยตามรูปแบบของจอยซ์ และเซาเวอร์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสงขลา พบว่า การฝึกการสื่อสารตามรูปแบบของจอยซ์และเซาเวอร์นั้นสามารถพัฒนาการสื่อสารกับผู้ป่วยได้ดี ส่งผลให้การปฏิบัติการพยาบาลมีคุณภาพมากขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้

จากการสังเกตของผู้วิจัยที่เป็นผู้ดำเนินการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความสนใจใน และให้ความร่วมมือในการฝึกอย่างสม่ำเสมอ เข้าฝึกตรงเวลา สนใจซักถามข้อสงสัย และร่วมเสนอความคิดเห็น ในการฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาพยาบาลที่เข้ารับการฝึกในครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลที่สมัครใจในการเข้ารับการฝึก ประกอบกับผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศกลุ่มที่อบอุ่น เป็นกันเอง จึงส่งผลให้บรรยากาศในการฝึกดำเนินไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ นักศึกษายังได้รับประโยชน์ต่อตนเองโดยตรงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันกับเพื่อน ๆ ที่ไม่ได้รับการฝึกแล้วยังเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อน ๆ ซึ่งเพื่อนรู้สึกประทับใจในการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางของนักศึกษาที่ได้รับการฝึกในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตพบว่าในครั้งที่ 1-2 ของการฝึก นักศึกษาค่อนข้างเงียบไม่แสดงความคิดเห็นและในช่วงของการฝึกปฏิบัติ นักศึกษามีท่าทีขัดเขิน รีรอ และเกี่ยงให้เพื่อนฝึกและสาธิตก่อน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะนักศึกษายังไม่คุ้นเคยต่อกันและ ตั้งแต่ครั้งที่ 3 ของการฝึกเป็นต้นไป นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสามารถแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยไม่ขัดเขิน ไม่รีรอ และแสดงได้ สมจริง มีการแสดงความคิดเห็นมากขึ้นในช่วงของการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาสนใจในการฝึกและสนุกสนานกับการฝึกปฏิบัติมาก การให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งข้อดีและข้อควรปรับปรุงต่อตนเอง ได้อย่างชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและเพื่อนนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้นหลังจากได้รับการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

จากการประเมินผลในชั้นปัจฉิมนิเทศนักศึกษาพยาบาลได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ว่าทำให้มีความรู้ ทักษะและมั่นใจในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน และได้เสนอแนะว่าควรฝึกให้กับนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีสำหรับปัญหาและอุปสรรคในการฝึกไม่มี นักศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือในการฝึกเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ควรจะเน้นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้บ่อยในบุคคลทั่วไป และควรสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการอยู่ร่วมกันในหอพักด้วยจึงจะเห็นพฤติกรรมต่อเนื่องของนักศึกษาชัดเจนขึ้น

2. การนำสถานการณ์สมมติในงานวิจัยนี้ไปใช้จะต้องศึกษาสถานการณ์ให้เข้าใจและเตรียมผู้แสดงให้มีความเข้าใจในสถานการณ์และบทบาทให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ภายหลังที่นักศึกษาพยาบาลได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไปแล้ว 6 เดือนและ 1 ปี ควรติดตามผลของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะว่ามีการพัฒนาการอย่างไร
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ แก่นักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากรในทีมสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ และหน่วยงานอื่น ๆ
3. ควรนำรูปแบบการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ มาใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 , 3 , 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้เกิดความสัมพันธอันดีต่อกันในการทำงานและอยู่ร่วมกันทั้งในหอพักและการปฏิบัติงานบนตึกผู้ป่วย
4. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ กับตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคม มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- . กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
- . กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และวินิจ เกตุป่า .กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2522.
- จันทิพา ลิ้มปิเจริญ. กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน. ภูเก็ต : วิทยาลัยภูเก็ต, 2522.
- จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. การทดลองใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอสทิต จังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- ชูศรี สนิทประชากร. วิธีสอนในระดับประถมศึกษาตามแนวหลักสูตรใหม่. วัชรการพิมพ์, 2525.
- ดวงใจ กสานติกุล. “เหตุจากสภาพสังคมนักศึกษาเป็นโรคจิตมากขึ้น” เคลิมิเธอร์ (10) : 31 ต.ค. 2520.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. กลุ่มสัมพันธภาพทฤษฎีและปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์ การพิมพ์, 2522.
- ทิตนา แคมมณี. “การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน,” ครูศาสตร์ 6(2) : 41-48 ; กรกฎาคม - สิงหาคม 2519.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2533.
- บุปผา การ์ิเวท. “สังคมกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย,” ฟ้ารวม 10 (4) : 138-144 มีนาคม 2528.
- ปิยรัตน์ นุชผ่องใส. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- ประกอบ ระกิติ. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. 2532.
- ทวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- พรวงสร้อย วรกุล. การศึกษารเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านปรับตัวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- พิไลรัตน์ ทองอุไร. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลทางการพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม, 2529.
- มัลลิกา จิตรสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาวิทยาลัยครูอุดรธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2508. อัดสำเนา.
- มาลินี อยู่โพธิ์. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- เมธาวิ เวียงเกตุ. การฝึกความไวในการรับรู้ที่มีต่อลักษณะบุคลิกที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในสังคมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้แบบสำรวจซีพีไอ. กรุงเทพฯ : ปรินญานิพนธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ยุวดี ดวงจินดา. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุในศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 24 กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- เยาวภา เตชะคุปต์. “ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอน,” กลุ่มสัมพันธ์:ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- เรวดี วงศ์พรหมเมฆ. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์ไชยวัฒน์, 2521.
- เลิศพร ภาระสกุล. “การอบรมระเบียบสังคมของเยาวชนในประเทศ,” เยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ:วัฒนาพานิชสาราณณ์, 2522.
- วรดี สิริพิฑูร. ศึกษาการพัฒนาตนเองในภาพแห่งตนโดยใช้บทบาทสมมติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมสาธิต. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

- วรวรรณ กวินทรานวัฒน์. การฝึกการสื่อสารกับผู้ป่วยตามรูปแบบของจอยซ์และ เชาเวอร์ของ นักศึกษายาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสงขลา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- วิจิตร อวะกุล. เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.
- วิมล โรจนวีระ. การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคมและการปรับตัวระหว่างเด็กประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 7 และมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.
- ศุภวดี บุญญวงค์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.
- สุนีย์ ชุ่มจิต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วยชีวิตในบ้าน”ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สุภาพรณ โคตรจรัส. สุขภาพจิต เล่ม 1 จิตวิทยาในการดำรงชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุรสิทธิ์ บุญสกุลณะ. ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531. อัดสำเนา.
- อารีย์ ลีลา. ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนารอบ อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- อพิสิทธิ์ ปทุมบาล. ผลของการเข้ากลุ่มแบบ Sensitivity Training ต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- Cartwright, Dorwin and Alvin Zander. Group Dynamics. Research and New York:Harper & Row, 1968.
- Johnson, D.W. Reaching out : Interpersonal Effectiveness and Selfactualization. New York : Prentices-Hall,1972.
- Joyce, Bruce and Berery Showers “Improving Inservice Training,” The Messages of research Education Leadership. 37:379-389 ; February,1980.

Joyce, B and M. Weil. Models of teaching. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1980.

. Models of teaching. 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1986.

Grouland, Norman Edward. Sociometry in The classroom Harpe. New York : 1959,

Ottaway, A.K.C. Learning Throught Group Experience. London: Routh Ledge and Kegan Pual,
1996.

Preiffer, and Jones. Refence Guied To Handbook and Amuci. California : University 1980.

Sasse, R. Person To Person. Peoria. II. I, Chad A. Bett, 1975.

ภาคผนวก

โครงการฝึก สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักศึกษา	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักศึกษาเล่นเกมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยกัน โดยมีวิธีการเล่นดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกป้ายชื่อนักศึกษาจะไม่ได้รับป้ายชื่อของตนเอง แต่จะได้รับป้ายชื่อของคนอื่น 2.2 ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเล่นเกมว่าภายในเวลา 5 นาทีให้นักเรียนหาเพื่อนที่มีชื่อตรงกับป้ายที่ตนได้รับแล้วติดป้ายชื่อนั้นให้เพื่อน จากนั้นให้นักศึกษาคุยกันระหว่าง 2 คน เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของแต่ละฝ่ายและพยายามจำข้อมูลให้ได้มากที่สุด 2.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามวิธีการเล่นจนเข้าใจจากนั้นเริ่มเล่น	- เทป - ป้ายชื่อ

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			2.4 ผู้วิจัยให้นักศึกษา แต่ละคนแนะนำเพื่อนที่พูดคุยด้วย 2.5 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยเป็นกันเองมากขึ้น 3. เมื่อบรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันดีแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย ความสำคัญและวิธีการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม 4. ผู้วิจัยและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงความคาดหวังและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่าง	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
2	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการทักทายที่เหมาะสม	1. เพื่อให้นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการทักทายได้เหมาะสม 2. เพื่อให้นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการทักทายไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ใน	เพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะในครั้งนี้ การฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ โดยการฝึกครั้งที่ 2-15 มีวิธีการดำเนินการดังนี้ 1. ชื่นเสนอปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติโดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่อง เกศพาเศร้า (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำ	เรื่อง “เกศพาเศร้า”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
		การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการทักทายที่เหมาะสม	เสนอปัญหาด้านการทักทาย ซึ่งนักศึกษาทุกคนได้รับการคัดเลือกเท่า ๆ กัน) 2. ชั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายที่น่าเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติโดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านการทักทายที่เกิดขึ้นคืออะไรเพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่น่าเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านการทักทายที่เคยพบมา 3. ชั้นค้นหาสาเหตุ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทักทาย	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการทักทาย ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายที่เหมาะสมเพื่อเป็น	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			แนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมในด้านการทักทายตามข้อเสนอแนะที่นักศึกษาร่วมกันเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน). โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้ง ผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่อง และ ทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม นักศึกษาทุกคนในกลุ่มสังเกตการณ์และให้ข้อเสนอแนะต่อกันและกัน	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			๖. จันทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ ความรู้ การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน ด้านการทัก ทายที่เหมาะสมที่ได้ รับว่าเหมาะสมครอบ คลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมนัก ศึกษาทุกคนในกลุ่ม ร่วมกันเสนอแนว ความคิดเห็นในการ ปรับปรุงและฝึกซ้ำ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ทักทายที่เหมาะสมอีก ครั้งแล้วให้นักศึกษา วิเคราะห์ถึง ประโยชน์ที่ได้รับและ แนวทางการนำไปใช้ ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
3	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการขอบคุณที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการขอบคุณได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการขอบคุณที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการขอบคุณที่เหมาะสม	1. ชื่นเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือก นักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติด้านการขอบคุณ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่องทำไมเธอถึงเป็นเช่นนี้ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษา ที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการขอบคุณ ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ชื่นพิจารณาปัญหานักศึกษาร่วมกัน	เรื่อง “ทำไมเธอถึงเป็นเช่นนี้”
ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			พิจารณาปัญหาการ สร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ขอบคุณ ที่นำเสนอใน รูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปราย และสำรวจว่าปัญหา ด้านสัมพันธภาพที่ เกิดขึ้น คืออะไรเพื่อ ให้สมาชิกร่วมกัน เสนอความคิดเห็นต่อ ปัญหาที่นำเสนอรวม ถึงการเล่าประสบ การณ์ สัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ขอบคุณของนักศึกษา 3. ค้นคว้าสาเหตุ และข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน โดยนักศึกษาร่วม กันค้นคว้าหาสาเหตุว่า เกิดจากอะไร มีข้อมูล อะไรส่งเสริมและ ปัญหานั้นก่อให้เกิด	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณที่น่าเสนอในรูปแบบบาทสมมติ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์ภาพ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมด้านการขอบคุณตามข้อเสนอแนะในชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะจุดบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
4	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการขออภัยที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการขออภัยได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการขออภัยไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการขออภัยที่เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทสนทนาโดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อ การขออภัย (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขออภัย ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้าง	เรื่อง “ซาร่าและมาลี”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่นำเสนอในรูปแบบบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอยกยของนักศึกษา 3. ขั้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการขอภัย ที่นำเสนอในรูปแบบ บทสมมติ ผู้วิจัยให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารว รวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน การขอภัย ที่เหมาะ สม เพื่อเป็นแนวทาง การฝึกปฏิบัติในชั้น ต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมด้านการขอภัยตามข้อเสนอแนะในชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะจุดบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
5	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปลอบใจที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปลอบใจได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปลอบใจที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาท่าทางในการปลอบใจที่เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่องอะไรหรือนี่ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือก ให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกัน พิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่าง	เอง “อะไรหรือนี่”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			เพื่อนที่นำเสนอในรูปแบบบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปราย และสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคือ อะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึง การเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจของนักศึกษา 8. ขึ้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ชั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการปลอบ ใจ ที่นำเสนอในรูป บทบาทสมมติ ผู้วิจัย ให้ข้อเสนอแนะเพิ่ม เต็มแล้วให้นักศึกษา รวบรวมและสรุปแนว ทางการสร้างสัมพันธ ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการปลอบใจ ที่เหมาะสมเพื่อเป็น แนวทางการฝึกปฏิบัติ ในขั้นต่อไป 5. ชั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ปลอบใจที่เหมาะสม	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ตามข้อเสนอแนะใน ชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุก คนมี โอกาสได้รับการ เลือกเท่า ๆ กัน)โดย ให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่องและ ทำการสาคิดอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุก คนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกัน วิเคราะห์ ความรู้ที่ได้รับ ว่า เหมาะสมครอบคลุม หรือไม่ ถ้ายังไม่ เหมาะสมครอบคลุมก็ ให้นักศึกษาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุง และ ฝึก ซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง ความรู้และแนวทาง การนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
6	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้กำลังใจที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้กำลังใจที่เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้กำลังใจที่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้กำลังใจที่เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทสนทนา โดย ผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เรื่อง อ่อนล้า (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกัน พิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่าง	เรื่อง “อ่อนล้า”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			เพื่อนที่นำเสนอในรูปแบบบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคือ อะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึง การเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจของนักศึกษา 3. ขั้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหา สาเหตุ ว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้น ก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการให้ กำลังใจ ที่นำเสนอใน รูปบทบาทสมมติ ผู้ วิจัยให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมแล้วให้นัก ศึกษารวบรวมและ สรุปแนวทางการ สร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ให้กำลังใจที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนว ทางการฝึกปฏิบัติใน ขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ให้กำลังใจที่ดี	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สม ตามข้อเสนอแนะ ในชั้นที่ 4 (นักศึกษา ทุกคนมีโอกาสดำเนิน การเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาใน กลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วม กันชี้แนะจุดบกพร่อง และทำการสาธิตอีก ครั้งแล้ว ให้นักศึกษา ทุกคนในกลุ่ม ฝึก ปฏิบัติตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ทุกคน ร่วมกัน วิ- เคราะห์ความรู้ที่ได้ รับ ว่าเหมาะสม ครอบคลุม หรือ ไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุม ก็ให้นัก ศึกษา ร่วมกันเสนอ ความคิดเห็นในการ ปรับปรุงและ ฝึก ซ้ำ อีกครั้ง แล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง แนวทางการนำไปใช้ ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
7	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้และรับคำชมที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการให้และรับคำชมได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้และรับคำชมที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้และรับคำชมที่เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชม ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เรื่อง คนเก่ง (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้ แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับคัดเลือก ให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันพิจารณาปัญหาของการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง	เรื่อง “คนเก่ง”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			เพื่อนที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็น ต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชมของนักศึกษา 8. ขั้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ชั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคน ร่วมกันเสนอแนวทาง แก้ไขปัญหาการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการให้และ รับคำชม ที่นำเสนอ ในรูปบทบาทสมมติ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม แล้วให้นัก ศึกษารวบรวม และ สรุปแนวทางการ สร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน การให้และรับคำชม ที่เหมาะสม เพื่อเป็น แนวทางการฝึกปฏิบัติ ในขั้นต่อไป 5. ชั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสถิติวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม ด้านการให้และรับ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ตามข้อเสนอแนะใน ขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุก คนมีโอกาสดำเนินการ เลือกเท่า ๆ กัน)โดย ให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่องและ ทำการสถิติอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุก คนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ทุกคนร่วมกัน วิ- เคราะห์ความรู้ที่ได้ รับ ว่าเหมาะสม ครอบคลุมหรือไม่ถ้า ยังไม่เหมาะสมครอบ คลุม ก็ให้นักศึกษา ร่วมกันเสนอความคิด เห็นในการปรับปรุง และฝึกซ้ำอีกครั้งแล้ว ให้นักศึกษาวิเคราะห์ ถึงความรู้และแนว ทางการนำไปใช้ใน ชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
8	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการแสดงความคิดเห็นได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการแสดงความคิดเห็นไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม	1. จัดเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการแสดงความคิดเห็นซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทสนทนา โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทสนทนาตามที่คุณผู้วิจัยเตรียมไว้เรื่อง กบกะแก้ว (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทสนทนาให้กับนักศึกษา ที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทสนทนาในการนำเสนอปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. จัดพิจารณาปัญหานักศึกษาทุกคนร่วมกัน พิจารณาปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการ	เรื่อง “กบกะแก้ว”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			การแสดงความคิดเห็น ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคือ อะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็น ต่อ ปัญหาที่นำเสนอรวมถึง การเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา 3. ขั้นค้นหาสาเหตุ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ชั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการแสดง ความคิดเห็น ที่นำ เสนอในรูปบทบาท สมมติ ผู้วิจัยให้ข้อ เสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารว รวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน การแสดงความคิด เห็น ที่เหมาะสมเพื่อ เป็นแนวทางการฝึก ปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ชั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสถิติวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม ด้านการแสดง	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ความคิดเห็น ตามข้อ เสนอแนะในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมี โอกาสได้รับการ เลือกเท่า ๆ กัน)โดย ให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่องและ ทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุก คนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ทุกคน ร่วมกันวิ- เคราะห์ความรู้ที่ได้ รับว่าเหมาะสมครอบ คลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่ เหมาะสมครอบคลุมนัก ให้นักศึกษาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุงและฝึก ซ้ำอีกครั้งแล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง ความรู้และแนวทาง การนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
9	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปฏิเสธที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการปฏิเสธได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปฏิเสธที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปฏิเสธที่เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนการปฏิเสธ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่อง ฉันทมิตรตรงไหน (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้ แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับ การคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันพิจารณาปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการ	เรื่อง “ฉันทมิตรตรงไหน”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ปฏิเสธ ที่นำเสนอใน รูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปราย และสำรวจว่า ปัญหา ด้านสัมพันธภาพที่ เกิดขึ้น คืออะไรเพื่อ ให้สมาชิก ร่วมกัน เสนอความคิดเห็นต่อ ปัญหาที่นำเสนอรวม ถึงการเล่าประสบ การณ์สัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้านการ ปฏิเสธของนักศึกษา 3. ขึ้นค้นหาสาเหตุ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน โดยนักศึกษาร่วม กันค้นหาสาเหตุ ว่า เกิดจากอะไร มีข้อมูล อะไรส่งเสริม และ ปัญหานั้นก่อให้เกิด ผลเสีย อย่างไร โดยพิจารณาความ สัมพันธของเหตุและ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ผลของปัญหาเพื่อเป็น แนวในการแก้ไข 4. ชั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการปฏิเสธ ที่นำเสนอในรูปแบบท บาทสมมติ ผู้วิจัยให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารว รวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน การปฏิเสธ ที่เหมาะ สม เพื่อเป็นแนวทาง การฝึกปฏิบัติในชั้น ต่อไป 5. ชั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม ด้านการปฏิเสธที่ เหมาะสมตามข้อ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			เสนอแนะในชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสดำเนินการเลือกเท่า ๆ กัน)โดยให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะจุดบกพร่องและทำการสถิติอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม ๖. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้ รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้และแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตร	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
10	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม	1. เพื่อให้นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการให้ความช่วยเหลือได้เหมาะสม 2. เพื่อให้นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการให้ความช่วยเหลือไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม	1. ชั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทสนทนา โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่อง ใช้น้ำใจ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้ แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ชั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันพิจารณาถึงปัญหาของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้	เรื่อง “ใช้น้ำใจ”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ความช่วยเหลือที่นำเสนอในรูปแบบทบทวนสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้น คืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือของนักศึกษา 3. ค้นคว้าสาเหตุและ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษา ร่วมกันค้นหา สาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสีย อย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหา เพื่อเป็นแนวในการ แก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคน ร่วมกันเสนอแนวทาง แก้ไขปัญหาการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการให้ ความช่วยเหลือ ที่น่า เสนอในรูปแบบบาท สมมติ ผู้วิจัยให้ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารว รวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน การให้ความช่วย เหลือที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการ ฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สมในด้านการให้ ความช่วยเหลือ ตาม ข้อเสนอแนะในชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมี โอกาส ได้รับการ เลือกเท่า ๆ กัน)โดย ให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่องและ ทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุก คนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นัก ศึกษา ร่วมกันวิ- เคราะห์ความรู้ที่ได้ รับว่าเหมาะสมครอบ คลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่ เหมาะสมครอบคลุมก็ ให้นักศึกษาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุงและฝึก ซ้ำอีกครั้งแล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง แนวทางการนำไปใช้ ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
11	การใช้ภาษาด้อย คำและภาษาท่า ทางในการขอ ความช่วยเหลือที่ เหมาะสม	1. เพื่อให้ นัก ศึกษาฝึกใช้ภาษา ด้อยคำและภาษา ท่าทางในการขอ ความช่วยเหลือ ได้เหมาะสม 2. เพื่อให้ นัก ศึกษาารู้ถึงผลเสีย ของการใช้ภาษา ด้อยคำและท่า ทางในการขอ ความช่วยเหลือ ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นัก ศึกษาารู้ถึงความ สำคัญและ ประโยชน์ใน การใช้ภาษาด้อย คำและภาษาท่า ทางในการขอ ความช่วยเหลือที่ เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา สัมพันธ์ภาพระหว่าง เพื่อนด้านการขอ ความช่วยเหลือ ซึ่งนำ เสนอในรูปแบบบท สมมติ โดยผู้วิจัยคัด เลือกนักศึกษาในการ แสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่อง ธิคา กับ สายสมร (โดยผู้วิจัยแจก เอกสารบทบาทสมมติ ให้กับนักศึกษาที่ผู้ วิจัยคัดเลือกให้แสดง บทบาทสมมติในการ นำเสนอปัญหาด้าน สัมพันธ์ภาพระหว่าง เพื่อนซึ่งนักศึกษาทุก คนจะได้รับการคัด เลือกให้นำเสนอ ปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคน ร่วมกัน พิจารณา ปัญหาของการสร้าง สัมพันธ์ภาพระหว่าง เพื่อนด้านการขอ	เรื่อง “ธิคา กับ สายสมร”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ความช่วยเหลือ ที่นำเสนอในรูปแบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหา ด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือของนักศึกษา 3. ขั้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน ด้านการขอ ความช่วยเหลือ ที่นำ เสนอในรูปแบบบาท สมมติ ผู้วิจัยให้ข้อ เสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารว รวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน การขอความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมเพื่อ เป็นแนวทางการฝึก ปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สมในด้านการขอความช่วยเหลือ ตามข้อเสนอแนะในชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาส ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน)โดยให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะจุดบกพร่องและทำการสถิติอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม ๘. ขั้นตอนทวนผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้ รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษา ร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุง และฝึกซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
12	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการเคารพและให้เกียรติต่อกันที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการเคารพและให้เกียรติต่อกันที่เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการเคารพและให้เกียรติต่อกันที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการเคารพและให้เกียรติต่อกันที่เหมาะสม	1. ขั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกัน ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติโดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เรื่อง ความเกรงใจ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้ แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับ การคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณา ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ที่นำ	เรื่อง “ความเกรงใจ”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			เสนอในรูปแบบบท สนทนา โดยร่วมกัน อภิปรายและสำรวจ ว่าปัญหาด้านสัมพันธ ภาพที่เกิดขึ้น คือ อะไรเพื่อให้สมาชิก ร่วมกันเสนอความคิด เห็นต่อปัญหาที่น่า เสนอรวมถึงการเล่า ประสบการณ์สัมพันธ ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้เกียรติและ เคารพต่อกันของนัก ศึกษา 3. ค้นคว้าสาเหตุ และข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน โดยนักศึกษาร่วม กันค้นหา สาเหตุว่า เกิดจากอะไร มีข้อมูล อะไรส่งเสริม และ ปัญหานั้นก่อให้เกิด ผลเสียอย่างไร โดย พิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา การสร้าง สัมพันธ์ภาพระหว่าง เพื่อน ด้านการให้ เกียรติและเคารพต่อ กัน ที่นำเสนอในรูป บทบาทสมมติ ผู้วิจัย ให้ข้อเสนอแนะเพิ่ม เติมแล้วให้นักศึกษา รวบรวมและสรุปแนว ทางการสร้างสัมพันธ์ ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้เกียรติและ เคารพต่อกันที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการ ฝึกปฏิบัติในชั้น ต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษาศาธวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธ์ภาพ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันตามข้อเสนอแนะในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะจุดบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
13	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการให้ความร่วมมือที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษาารู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม	1. ชั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความร่วมมือซึ่งนำเสนอในรูปแบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เรื่อง ทำไมเธอถึงเป็นเช่นนี้ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดง บทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่าๆกัน) 2. ชั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการ	เรื่อง “ทำไมถึงเป็นเช่นนี้”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ให้ความร่วมมือ ที่นำ เสนอ ในรูปบทบาท สมมติ โดยร่วมกัน อภิปรายและสำรวจ ว่าปัญหา ด้าน สัมพันธภาพที่เกิดขึ้น คืออะไร เพื่อให้ สมาชิกร่วมกันเสนอ ความคิดเห็น ต่อ ปัญหาที่นำเสนอรวม ถึงการเล่า ประสบการณ์สัมพันธ ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความร่วม มือของนักศึกษา 3. ช้้นค้นหาสาเหตุ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหา การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน โดยนักศึกษาร่วม กันค้นหา สาเหตุ ว่า เกิดจากอะไร มีข้อมูล อะไรส่งเสริม และ ปัญหานั้นก่อให้เกิด ผลเสียอย่างไร โดย พิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอ แนวทาง แก้ไขปัญหา ของการสร้างสัมพันธ ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความร่วม มือที่นำเสนอในรูป บทบาทสมมติผู้วิจัย ให้ข้อ เสนอแนะเพิ่ม เติมแล้วให้นักศึกษา รวบรวมและสรุปแนว ทางการสร้างสัมพันธ ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความร่วม มือที่เหมาะสมเพื่อ เป็นแนวทางการฝึก ปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษา สาธิตวิธีปฏิบัติการ สร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สม ในด้านการให้ ความร่วมมือ ตามข้อ เสนอแนะในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมี โอกาส ได้รับการ เลือกเท่า ๆ กัน)โดย ให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่องและ ทำการสารัตถ์อีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุก คนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกัน วิเคราะห์ ความรู้ที่ได้รับ ว่า เหมาะสมครอบคลุม หรือไม่ ถ้ายังไม่ เหมาะสมครอบคลุมก็ ให้นักศึกษาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุงและฝึก ซ้ำอีกครั้งแล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง แนวทางการนำไปใช้ ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
14	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการควบคุมอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม	1. ชั้นเสนอปัญหา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เรื่อง นี่หรือเพื่อน (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. ชั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณา ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้าน	เรื่อง “นี่หรือเพื่อน”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			การควบคุมอารมณ์ที่นำเสนอในรูปแบบทบทวนสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อ ปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ของนักศึกษา 3. ขึ้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาของการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการควบคุม อารมณ์ ที่นำเสนอใน รูปบทบาทสมมติ ผู้ วิจัย ให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม แล้วให้นัก ศึกษารวบรวม และ สรุป แนวทางการ สร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อน ด้าน การควบคุมอารมณ์ ที่ เหมาะสม เพื่อเป็น แนวทางการฝึกปฏิบัติ ในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษา สาธิต วิธีปฏิบัติ การ สร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สมในด้านการควบคุม อารมณ์ ตามข้อเสนอ แนะในขั้นที่ 4 (นัก ศึกษาทุกคนมี โอกาส ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษา ในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัย ร่วมกันชี้แนะจุดบก พร่องและ ทำการ สาธิตอีกครั้งแล้วให้ นักศึกษาทุกคนใน กลุ่มฝึกปฏิบัติตาม 6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ถึง ความรู้ที่ได้รับ ว่า เหมาะสมครอบคลุม หรือไม่ถ้ายังไม่ เหมาะสมครอบคลุมก็ ให้นักศึกษาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุงและฝึก ซ้ำอีกครั้งแล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง แนวทางการนำไปใช้ ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
15	การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการวิจารณ์ที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการวิจารณ์ที่เหมาะสม 2. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงผลเสียของการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการวิจารณ์ที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักศึกษา รู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการวิจารณ์ที่เหมาะสม	1. จัดเสนอปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อต่าง ๆ ของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน(โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติในการนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน) 2. จัดพิจารณาปัญหานักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการ	เรื่อง “มาลัยผู้ อภัพ”

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่นำเสนอในรูปแบบทบทวนมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหา ที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา 3. ช้้นค้นหาสาเหตุและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยนักศึกษาร่วมกันค้นหาสาเหตุ ว่าเกิดจากอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริม และปัญหานั้นก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความ	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			สัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อ เป็นแนวในการแก้ไข 4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาของการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อนด้านการวิจารณ์ ที่นำเสนอในรูปแบบ บาทสมมติ ผู้วิจัยให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วให้นักศึกษารว รวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนด้าน ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการ ฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป 5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนัก ศึกษา สาธิตวิธีปฏิบัติ การสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อนที่เหมาะสม ในการวิจารณ์	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
			ตามข้อเสนอแนะใน ชั้นที่ 4 (นักศึกษาทุก คนมี โอกาสได้รับการ เลือกเท่า ๆ กัน)โดย ให้นักศึกษาในกลุ่ม รวมทั้งผู้วิจัยร่วมกัน ชี้แนะจุดบกพร่องและ ทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุก คนในกลุ่มฝึกปฏิบัติ ตาม ๘. ขั้นตอนทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษา ร่วมกัน วิเคราะห์ ความรู้ที่ได้รับ ว่า เหมาะสมครอบคลุม หรือไม่ถ้ายังไม่ เหมาะสมครอบคลุมก็ ให้นักศึกษาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุงและฝึก ซ้ำอีกครั้งแล้วให้นัก ศึกษาวิเคราะห์ถึง ความรู้และแนวทาง การนำไปใช้ในชีวิต	

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์ และสื่อ
16	ปัจจัยนิเทศ	เพื่อสรุปผลการ ฝึกสร้างสัมพันธ ภาพระหว่าง เพื่อนตามรูป แบบของจอยซ์ และคณะ	เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้ นักศึกษาสรุปความรู้ ที่ได้รับในเรื่องการ ใช้ภาษาถ้อยคำ และ ภาษาท่าทางในด้าน ต่าง ๆ ที่เหมาะสม ในการสร้างสัมพันธ ภาพระหว่างเพื่อน ตามรูปแบบของจอยซ์ และคณะ	

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยและนักศึกษากลุ่มทดลองเพื่อให้นักศึกษาทราบความหมายและความสำคัญของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนเพื่อให้นักศึกษาทราบจุดมุ่งหมายของการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาที่ต้องปฏิบัติในระหว่างการฝึกตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับการฝึกในครั้งนี้

วิธีดำเนินการ

1. สร้างบรรยากาศให้นักศึกษาคุ้นเคยและเป็นกันเอง โดยผู้วิจัยให้นักศึกษาเดินร่ำตามจังหวะเพลงเพื่อมาจับป้ายชื่อของตัวเอง

2. ผู้วิจัยให้นักศึกษาซักถามรายละเอียดของเพื่อนเกี่ยวกับชื่อเล่น ได้รับทุนจากที่ใด คดีประจำใจ เพื่อนสนิทคือใคร อาหารที่ชอบ งานอดิเรกที่ทำ ความใฝ่ฝันในชีวิต โดยใช้เวลา 5 นาที แล้วให้นักศึกษารายงานประวัติเพื่อนแต่ละคนที่ นักศึกษาจับป้ายชื่อได้ เพื่อให้นักศึกษารู้จักกันมากขึ้น

3. ผู้วิจัยซักถามนักศึกษาถึงความสำคัญของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

4. ผู้วิจัยชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาที่ต้องปฏิบัติในการฝึกตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับการฝึกในครั้งนี้

อุปกรณ์

1. แผ่นป้ายชื่อนักศึกษาแต่ละคน
2. เทปเพลง

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการแนะนำเพื่อนที่นักศึกษาจับฉลากป้ายชื่อได้
2. สังเกตจากการตอบคำถามการซักถามและการแสดงความคิดเห็น
3. นักศึกษาบอกจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ของตน และประโยชน์ที่จะได้รับ จากการฝึกในครั้งนี้ได้

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 2 การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการทักทายที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการทักทายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการทักทายที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการทักทายที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเสนอปัญหา การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติโดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการทักทายที่เหมาะสมชื่อเรื่องเกศพาเสร์ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการทักทายเพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่ากัน)
2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการทักทายที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยนักศึกษาร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทาย ว่าเกิดจาก สาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไรโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการทักทายที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป
5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการทักทายที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสดำเนินการ)

เท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสม ครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุง และฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตร

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทายในเรื่อง เกศพาเศร้า

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการทักทาย เรื่อง เกศพาเศร้า

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ
4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกทักทายที่เหมาะสม

สถานการณ์เกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้าน
การใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการตกทายที่เหมาะสม
เรื่อง “เกศพาเศร้า”

เจ้าวันจันทร์ส้มซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เดินไปห้องเรียนด้วยความรู้สึกที่สดชื่น ทำทางมันใจกับผมทรงใหม่ ที่ส้มเพิ่งไปตัดมาเมื่อวานแล้วปล่อยยาวปะบ่า ส้มเดินร้องเพลงเบา ๆ เข้ามาในห้องเรียนเมื่อเข้ามาในห้องเรียนส้มก็พบว่าแววและแจ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องเรียนอยู่ในห้องแล้ว แววและแจ่งกำลังคุยกันอยู่ที่โต๊ะเรียนของพวกเธอ ส้มเดินไปโต๊ะเรียนของเธอ แววหันมามองส้ม เมื่อแววเห็นส้มก็หัวเราะลั่น แจ่งจึงหันมามองตามเสียงหัวเราะของส้ม แล้วแจ่งก็หัวเราะเช่นเดียวกับส้มพร้อมกับทักว่า “ไฟซ็อตหรือไงส้ม” หัวเราะอย่างขบขัน ส้มมองเพื่อนทั้ง 2 ด้วยความรู้สึกไม่ค่อยพอใจแต่ไบหน้าก็ยังยิ้มเล็กน้อย ส้มถามแววและแจ่งด้วยน้ำเสียงไม่มั่นใจว่า “เป็นยังไง ตลกมากเธอ” พร้อมกับเอามือลูบผมตัวเอง แววหัวเราะแล้วตอบส้มว่า “ไม่รู้สิ” หัวเราะ “ไม่หรอกส้มสวยดี...แต่เรวามันเหมือนหัวสิงโต” ยิ้มแล้วหัวเราะ แจ่งร้องถามส้มว่า “ถามจริงเถอะส้ม นึกยังงี้ ถึงไปตัดผมทรงนี้” น้ำเสียงค่อนข้างห้วนแต่ไบหน้าก็ยังยิ้มแฉ่ง ส้มยิ้มแต่ไม่ตอบ ส้มแกล้งเอาหนังสือขึ้นมาอ่าน แกล้งไม่สนใจแววและแจ่งต่อไป แววและแจ่งเห็นส้มเงิบเฉยจึงเลิกสนใจส้มหันไปคุยกันต่อ

สักครู่เดินเข้ามาในห้องแล้วตะโกนตกทายเพื่อนๆในห้องว่า “สวัสดีเพื่อน ๆ ทุกคน” น้ำเสียงสดใสไบหน้ายิ้มแฉ่ง แจ่งหันมามองแล้ว แล้วพูดว่ากับตู้ว่า “เสียงมาก่อนตัวเลยนะยะหล่อน” เสียงค่อนข้างห้วน แต่ไบหน้ายิ้มแฉ่ง ตอบแจ่งว่า “แน่ซิคะ มีปัญหาอะไร ไหม” น้ำเสียงห้วนแต่ไบหน้ายิ้มแฉ่ง แจ่งตอบห้วน ๆ ว่า “ไม่มีอะไรหรอก กลัววะ” แล้วแจ่งก็ยุติการคุยกับตู้ต่อโดยหันมาคุยกับแววต่อ ตู้ยกไหล่เล็กน้อย แล้วเดินไปยังโต๊ะของเธอ ซึ่งอยู่ข้างโต๊ะของส้ม ส้มรู้ว่าตู้เดินมาที่โต๊ะของตู้จึงแกล้งก้มหน้า อ่านหนังสือไม่สนใจว่าเป็นใคร ตู้เอาหนังสือวางบนโต๊ะของเธอแล้วหันมามองส้มด้วยความสงสัยว่าใคร ตู้ชะโงกหน้าดูส้มใกล้ ๆ ส้มเงยหน้ายิ้มให้ตู้ ตู้ยิ้มแล้วหัวเราะด้วยความขำพร้อมถามว่า “ส้มหรือนี่” ส้มยิ้มแล้วถามตู้ว่า “ทำไมเธอ” น้ำเสียงเบาไม่ค่อยมั่นใจ ตู้หัวเราะแล้วตอบว่า “เปล่า เราจำไม่ได้” น้ำเสียงนุ่มนวลแต่ไบหน้ายิ้มแฉ่งและหัวเราะด้วยความขบขัน ส้มจึงถามตู้ด้วยความสงสัยและรู้สึกไม่ค่อยมั่นใจในตัวเองว่า “เราเป็นยังไงเธอตู้” น้ำเสียงค่อนข้างเบา ตู้ยิ้มแล้วหัวเราะเล็กน้อยพร้อมกับตอบว่า “เปล่านี้ส้ม สวยดีแบบแปลก ๆ นะ แต่สวยดี” พูดพร้อมหัวเราะด้วยความขบขัน ส้มยิ้มเล็กน้อยแล้วบอกตู้ว่า “เดี๋ยวเรามานะ” แล้วส้มรีบออกจากห้องเรียนตมตามด้วยความสงสัยว่าส้มไปไหนกระทันหัน ตมองตามแต่ไบหน้าก็ยังยิ้มและหัวเราะคนเดียว ส้มรีบเดินเข้าห้องนำด้วยความรู้สึกเงินอายเพื่อน ๆ ส้มไปดูกระจกแล้วก็รวบ

ผมถกเปียเพื่อไม่ให้เพื่อนรู้ว่าผมไปตัดผมมาใหม่ด้วยกลัวว่าเพื่อนจะหัวเราะเช่นเดียวกับแว แจ และตุ้ และจากนั้นผมก็ไม่เคยปล่อยผมอีกเลย

บทบาทของแว

แวเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 แวเป็นคนช่างพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นในเช้าวันจันทร์แวนั่งคุยกับแจอยู่ในห้องเรียน สักครู้ผมเดินเข้ามาในห้องเรียน แวหันไปมอง ผมแล้วรู้สึกขบขันกับผมทรงใหม่ของผม จึงหัวเราะออกมาเสียงดัง เมื่อผมถามว่า “เป็นยังไง หรือตลกมากหรือ” แวรู้สึกขำและรู้สึกว่าทรงผมผมตลกจริงแต่ก็พูดให้กำลังใจผมว่า “ไม่ห rokokสวยดี หัวเราะ.. แต่เราว่ามันเหมือนหัวสิงโต” แล้วหัวเราะด้วยความขบขัน

บทบาทของแจ

แจเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 แจเป็นคนพูดเก่ง แต่พูดด้วยน้ำเสียงค่อนข้างห้วน กระด้างแจเป็นคนที่พูดอะไรตรงกับความคิดของเธอเสมอ ซึ่งทำให้เพื่อนๆในห้องไม่ค่อยอยากจะพูดคุยกับเธอมากนัก นอกจากแวซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกัน ในเช้าวันจันทร์ ขณะที่แจกำลังนั่งคุยกับแวอยู่ในห้องเรียน ผมเดินเข้ามาในห้องเรียน แวหันไปมองแล้วหัวเราะ แจสงสัยจึงหันไปมองตามแล้วรู้สึกขำผมทรงใหม่ของผมเพราะมันฟูและยุ่ง ๆ จึงพูดหยอกล้อผมว่า “ไฟช็อคผมหรือไง ผม” แล้วหัวเราะแต่ใบหน้ายิ้มแย้ม ผมถามแวและแจว่า “เป็นยังไงหรือตลกมากหรือ” ซึ่งแวเป็นคนตอบผม แจรู้สึกขำและสงสัย จึงถามว่า “ถามจริงผม นึกยังงิไปตัดผมทรงนี้ ” ซึ่งก็เป็น การหยอกล้อและไม่ได้ต้องการคำตอบจริง ผมก็ไม่ตอบแต่ก็หันหน้าอ่านหนังสือ แจคิดว่าผมคงไม่ อยากคุยต่อเพราะจะเตรียมตัวเรียน จึงหันไปคุยกับแวต่อ

สักครู้ซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลเช่นกันเดินเข้ามาในห้องเรียนแล้วร้องทักเพื่อน ๆ ในห้องเสียงดัง แจจึงพูดหยอกล้อว่า “เสียงมาก่อนตัวเลยนะยะหล่อน” แต่ตุ้ตอบแจด้วยน้ำเสียง ห้วน ๆ ว่า “แน่ชิยะเธอ มีปัญหาอะไรไหม” ซึ่งแจรู้สึกไม่พอใจตุ้ที่แจพูดหยอกล้อ แล้วตุ้กับพูด ห้วน ๆ และกวน ๆ แจ แจจึงตอบว่า “ไม่มีอะไรหรือก กลัววะ” ห้วน ๆ ด้วยความไม่พอใจแล้ว ยุติการคุยกับตุ้ โดยหันไปคุยกับแวต่อ

บทบาทของตุ้

ตุ้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ตุ้เป็นคนขี้เล่น อารมณ์ดีเสมอ เช้าวันจันทร์ตุ้เดินเข้ามาในห้องเรียนพร้อมกับเอยทักทายเพื่อน ๆ ทุกคนในห้องเรียนเสียงดัง ซึ่งแจอยู่ในห้องก็พูดหยอก ล้อกับตุ้ว่า “เสียงมาก่อนตัวเลยนะยะหล่อน” ตุ้จึงพูดหยอกล้อโต้ตอบแจว่า “แน่ชิยะเธอ มีปัญหา อะไรไหม” ซึ่งแจก็ได้ตอบกลับมา ตุ้คิดว่าแจก็คงจะพูดหยอกล้อกันเล่นเช่นกันแล้วแจก็ยุติการ พุดกับตุ้ หันไปคุยกับแวต่อ ตุ้ก็ไหลลื่นด้วย ความรู้สึกแปลกใจที่แจหยุดการคุยกับตุ้แล้วตุ้ก็เดินไป ยังโต๊ะของตัวเอง ซึ่งก็ พบผมซึ่งนั่งหันหน้าอ่านหนังสือตุ้แปลกใจว่าเป็นใครจึงชะโงกหน้าเข้าไปดู

ใกล้ ๆ จึงรู้ว่าเป็นส้ม ตูรู้สึกขำในกับผมทรงใหม่ของส้มและทำให้ตูจำไม่ได้ว่าเป็นใคร ตูบอกส้มว่า จำส้มไม่ได้แล้วก็หัวเราะ ซึ่งส้มก็ถามว่าเป็นยังบ้าง แต่ตูก็บอกส้มว่า “สวยดี สวยแบบแปลก ๆ ” แล้วก็หัวเราะด้วยความขบขัน ซึ่งสักครู่ส้มก็ขอตัวออกไปข้างนอกอย่างกระตือรือร้น ตูแปลกใจว่าส้มจะไปไหนกระตือรือร้น แต่ก็ไม่ได้ถามอะไรส้มเพราะคิดว่าส้มคงมีธุระ แต่ก็ยังรู้สึกขำกับผมทรงใหม่ของส้มจึงยิ้มและหัวเราะอยู่คนเดียว

บทบาทของส้ม

ส้มเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เป็นคนเรียบร้อย ขี้อายและประหม่าง่าย ไม่ค่อยมั่นใจในตัวเอง ส้มไปตัดผมมาใหม่แปลกไปจากเดิมเธอปล่อยผมซึ่งยาวปะบ่าเพื่อโชว์ผมทรงใหม่ ด้วยความรู้สึกมั่นใจ เช้าวันจันทร์ของการเรียนส้มเดินเข้าห้องเรียนด้วยความมั่นใจ กับผมทรงใหม่ เมื่อส้มเดินเข้าห้องเรียน ก็พบว่าแวนและแจนอยู่ในห้องเรียนก่อนแล้ว แวนเห็นส้มแล้วหัวเราะ ส้มรู้สึกขาดความมั่นใจกับผมทรงใหม่ จึงถามแวนและแจนว่าเป็นอย่างไร แต่แวนบอกว่าสวยดี แต่หัวเหมือนหัวสิงโต ส้มรู้สึกไม่มั่นใจกับผมทรงใหม่ เมื่อแจนถามว่าทำไมถึงไปตัด ส้มไม่ตอบ ส้มจึงยุติการคุยกับแจนก็หันหน้าอ่านหนังสือ

สักครู่ตูเดินเข้ามาในห้องพร้อมกับเอชทักทายเพื่อน ๆ ทุกคนเสียงดัง ซึ่งแจนก็พูดกับตูว่า “เสียงมาก่อนตัวเลยนะชะหล่อน” ซึ่งแจนและตูได้ตอบกันสักครู่แล้วตูก็เดินมาที่โต๊ะเรียนของเธอ เมื่อตูเห็นส้ม ก็หัวเราะขบขันส้ม ส้มรู้สึกไม่พอใจและเงินอายตู แวน และแจน ส้มจึงขอตัวออกไปข้างนอกกระตือรือร้นเพื่อไปดูกระจก แล้วส้มก็รวบผมดักเปีย เพื่อไม่ให้เพื่อน ๆ รู้ว่าส้มไปตัดผมมา และส้มไม่เคยปล่อยผมอีกเลย ด้วยเกรงว่าเพื่อน ๆ จะหัวเราะ ขบขันส้มเช่นเดียวกับแวน แจนและตู

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 3 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการขอบคุณที่เหมาะสม ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไข ปรับปรุง การขอบคุณให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการขอบคุณที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการขอบคุณที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. นำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการขอบคุณ ซึ่งนำเสนอในรูปของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือก นักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการขอบคุณที่เหมาะสม ชื่อเรื่องทำไมเธอถึงเป็นเช่นนี้ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติ ให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการขอบคุณ เพื่อนำเสนอปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณา ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณที่นำเสนอในรูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจ ว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณ ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไร ส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหา เพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการขอบคุณที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป
5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการขอบคุณที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า

เท่ากัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. **ขั้นทบทวน** ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้ นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการขอบคุณในเรื่อง ทำไมเรื่องถึงเป็นเช่นนี้

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอบคุณ เรื่อง ทำไมเรื่องถึงเป็นเช่นนี้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับ ซึ่งสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ
4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกขอบคุณที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในด้านการขอบคุณที่เหมาะสม
เรื่อง “ทำไมเธอถึงเป็นเช่นนี้”

วันหนึ่งเก๋รู้สึกไม่ค่อยสบาย ดังนั้นหลังเลิกเรียนวิชาสุดท้าย เก๋จึงกลับไปนอนพักที่ห้องพักก่อนเพื่อน ๆ ลักครู้อ่อนและอู๋ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องพักเดียวกับเก๋กลับเข้ามาในห้องพัก ก็พบว่า เก๋นอนซมอยู่บนเตียง อู๋ เดินเข้ามาหาเก๋ที่เตียงด้วยความรู้สึกเป็นห่วง อู๋ถามเก๋ว่า “ เก๋ไม่สบายหรือเป็นไร” น้ำเสียงนุ่มนวล เก๋บอกอู๋ ว่า “สงสัยจะเป็นไข้หวัดนะ รู้สึกเจ็บคอ เหมือนมีไข้” อู๋เอามือแตะหน้าผากเก๋แล้วพูดว่า “อู๋ เก๋ตัวร้อนจัง กินยาแล้วยัง” น้ำเสียงนุ่มนวล เก๋ตอบว่า “เรากินแล้วหละขอบใจมากอู๋” อู๋ถามเก๋ว่า “แล้วเก๋ทานข้าวแล้วยัง” เก๋ตอบ อู๋ว่า “ยังเลย เราไม่หิวเลยไม่เป็นไรหรอก” อู๋บอกเก๋ด้วยความเป็นห่วงว่า “ไม่ได้หรอกเก๋ เอาจี๋แล้วกัน เคี้ยวเราจะออกไปซื้อของข้างนอกอยู่พอดีเลย เคี้ยวเราจะซื้อข้าวต้มมาฝากนะ ตอนนี้เก๋นอนพักก่อนแล้วกัน พอเราเข้ามาแล้วเราจะปลุกเอง” น้ำเสียงนุ่มนวลแววตาอ่อนโยน เก๋ยิ้ม แล้วพยักหน้ารับแล้วหลับตาลงด้วยความอ่อนเพลีย อ่อนซึ่งนั่งอยู่ที่โต๊ะทำงานของเธอได้ยิน ว่าอู๋จะออกไปข้างนอก อ่อนจึงร้องถามอู๋ว่า “อู๋จะออกไปข้างนอกหรือ วันนี้” อู๋บอกอ่อนว่า “อ้อ! เราจะออกไปซื้อของหน่อย อ่อนจึงบอกอู๋ ว่า “คือจริงเราฝากซื้อของด้วย” อู๋ถามอ่อนว่า “ อ่อนจะเอาอะไรหรือ” แล้วอ่อนก็ยื่นกระดาษรายการซื้อของให้อู๋ แล้วอ่อนบอกอู๋ว่า “ซื้อตามนี้หละ”อู๋ รับรายการซื้อของจากอ่อนมาดู แล้วถาม อ่อนว่า “เอาหมคนี่เลยหรือ” อ่อนตอบว่า “อ้อ” อู๋ รู้สึกไม่พอใจอ่อนที่ฝากซื้อของเสียมากมาย ของมากขนาดนี้น่าจะไปซื้อเองมากกว่า” อู๋ คิดในใจแต่ก็มิได้พูดจาใด ๆ เมื่อ อู๋ กลับเข้าห้องพักพร้อมทั้งหอบหิ้ว ของมากมาย เมื่อถึงห้อง อู๋ จัดข้าวต้มมาให้เก๋ รับประทาน อ่อนเดินกลับเข้ามาในห้องพัก อ่อนเห็น อู๋ จึงร้องถาม อู๋ ว่า “ อู๋ ของของเราอยู่ไหน ”อู๋บอกอ่อนว่า “อยู่บนโต๊ะทำงานของอ่อนนั่นหละ” แล้ว อู๋ ก็บอกเก๋ให้รับประทานข้าวต้มที่ อู๋ ซื้อมาฝาก อู๋ บอกเก๋ว่า “เก๋ทานข้าวต้มหน่อยนะ” น้ำเสียงนุ่มนวล เก๋ลืมหูลืมตาขึ้นนั่งแล้วบอกว่าอู๋ว่า “ขอบใจมากอู๋ เราว่าเราวางไว้ข้าง ๆ เตียงก่อน ดีกว่าไหม” อู๋ เอาถ้วยข้าวต้มวางไว้ให้เก๋ พร้อมกับบอกเก๋ว่า “จ้ะเก๋ทานนะ เคี้ยวเราจะไปเก็บของ” เก๋พยักหน้ารับ แล้วบอกว่า “ขอบคุณมาก” อู๋เดินไปเก็บของที่วางไว้บนโต๊ะทำงานของเธอ อ่อนซึ่งกำลังดูของที่ฝากอู๋ซื้อ ลักครู้อ่อนก็หันมาร้องถามอู๋ ว่า “อู๋ เงินทอนหละ” อู๋ รีบหยิบเงินทอนจากกระเป๋า คืนให้อ่อนทันที ที่ อ่อนรับเงินทอนแล้วหันไปดูของที่ฝากอู๋ซื้อต่อ อู๋ รู้สึกไม่ค่อยพอใจอ่อน ที่ไม่กล่าวขอบคุณอู๋ บ้างเลยแต่ อู๋ก็ไม่พูดอะไร

บทบาทของเก้

เก้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เป็นเด็กเรียบร้อย พุคน้อย ชี้เกรงใจ วันหนึ่งเก้รู้สึกไม่ค่อยสบาย หลังเลิกเรียนเธอจึงกลับไปนอนพักที่ห้อง สักครู้อ่อนและอู๊ ซึ่งเป็นเพื่อนที่พักห้องเดียวกันกับเก้ กลับเข้ามาในห้อง อู๊เห็นเก้นอนชมอยู่ที่เตียง จึงเข้าไปถามและได้ทราบว่าเก้ไม่สบาย อู๊เอามือแตะหน้าผากเก้ก็พบว่าเก้ตัวร้อนมาก แต่เก้ก็บอกว่ากินยาไปแล้ว อู๊จะออกข้างนอก อู๊จึงบอกว่าจะซื้อข้าวต้มมาฝาก เพราะเก้ยังไม่ได้รับประทานอะไรเลย เก้รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของ อู๊และเมื่ออู๊ กลับเข้ามาจากข้างนอก อู๊ ก็จัดการนำข้าวต้มใส่ชามนำมาให้เก้รับประทานที่เตียง สำหรับอ่อนซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องอีกคนไม่ได้มาซักถาม หรือดูอาการของเก้เลย แต่เก้ก็คิดว่าอ่อนคงจะไม่ว่าง

บทบาทของอู๊

อู๊เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อู๊เป็นคนมีน้ำใจจะชอบช่วยเหลือเพื่อน วันหนึ่งหลังเลิกเรียนอู๊เดินกลับห้อง พร้อมอ่อน ซึ่งเป็นเพื่อนที่พักห้องเดียวกัน เมื่อเข้าห้องพัก อู๊ก็เห็นว่าเก้ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องอีกคนนอนชมอยู่ที่เตียง จึงเข้าไปถามก็ได้ทราบว่าเก้ไม่สบายเป็นไข้ อู๊รู้สึกเป็นห่วงเก้ เพราะแตะหน้าผากเก้ พบว่าตัวเก้ร้อนแต่เมื่อถามเก้ก็บอกว่ากินยาแล้ว แต่เก้ยังไม่ได้รับประทานข้าว ซึ่งเก้ บอกว่าไม่ค่อยหิว อู๊เป็นห่วงเก้และบอกเก้ว่าจะออกไปข้างนอกแล้วจะซื้อข้าวต้มมาฝาก อ่อนจึงทราบว่าอู๊จะออกข้างนอก จึงฝากซื้อของก่อนข้างมาก อู๊ ดูรายการที่อ่อนฝากซื้อ แล้วรู้สึกไม่ค่อยพอใจอ่อน ที่ซื้อของมากมายขนาดนี้น่าจะไปซื้อเองมากกว่า เพราะอู๊ก็ต้องซื้อของตัวเองด้วย แต่อู๊ ก็ไม่ได้ว่าอะไร หลังจากซื้อของกลับมา อู๊ ก็จัดการเอาข้าวต้มใส่ชามให้เก้รับประทานด้วยความเป็นห่วง อ่อนกลับเข้ามาในห้องพักจึงถามถึงของที่ฝากอู๊ซื้อ ซึ่งอู๊วางไว้บนโต๊ะของอ่อน เมื่ออ่อนดูของแล้ว ก็หันมาทวงถามเงินทอนจากอู๊ ซึ่งอู๊ ยังไม่ได้ให้เพราะยังไม่มีโอกาสจะให้ เมื่อถูกทวงถาม อู๊รีบ คืนเงินให้อ่อน อู๊ รู้สึกไม่ค่อยพอใจอ่อนที่ไม่กล่าวคำขอบคุณใด ๆ กับอู๊บ้างเลย ทั้งที่ อู๊ หอบหิ้วของที่อ่อนฝากซื้อมาให้ดังมากมาย อู๊ รู้สึกว่าอ่อนจะเป็นคนที่เห็นแก่ตัวมาก ซึ่งอู๊ เสียความรู้สึกต่ออ่อนมาก

บทบาทของอ่อน

อ่อนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ห้องพักเดียวกับกับเก้และอู๊ อ่อนเป็นคนที่ค่อนข้างเห็นแก่ตัวไม่ค่อยเกรงใจใครและชอบเอาเปรียบเพื่อน วันหนึ่งหลังเลิกเรียนอ่อนเดินกลับห้องพักพร้อมอู๊ ซึ่งเมื่อเข้ามาในห้องก็พบว่าเก้นอนชมอยู่ที่เตียง อู๊เข้าไปถามอาการว่าเป็นอย่างไรอ่อนเห็นว่ามีอู๊เข้าไปถามอาการแล้วและคอยดูแลด้วยคงไม่เป็นอะไรมากมายหรอก อ่อนจึงไม่ได้เข้าไปถามอาการของเก้ อ่อนได้ยินอู๊บอกเก้ว่าจะออกไปข้างนอก อ่อนต้องการซื้อของแต่ยังไม่อยากออกข้างนอก จึงฝากอู๊ ซื้อให้โดยอ่อนเขียนรายการใส่กระดาษให้อู๊เพราะซื้อของก่อนข้างมาก เมื่ออู๊กลับเข้า

มาอ่อนก็ดูของที่เธอฝากอีกชื่อว่าครบไหม้แล้วนี่ก็ได้ว่าต้องมีเงินทองจึงรีบถามเงินทองจากอุ้ด้วย
เกรงว่าจะลืมเมื่อได้เงินทองแล้วอ่อนก็กลับไปดูของอีกครั้งว่าครบไหม้โดยไม่ได้หันมาใส่ใจต่ออุ้อีก
เลย

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอภัยที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการขอภัยที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรม จากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการขอภัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการขอภัยที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการขอภัยที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอภัย ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการขอภัยที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง ชาร่าและมาลี (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติด้านการขอภัย เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

① 2. ขั้นพิจารณาปัญหา โดยนักศึกษาทุกคนร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอภัย ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้น คืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

② 3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการขอภัย ว่าเกิดจาก สาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการขอภัยที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและ สรุปแนวทางการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอภัยที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติใน ขั้นตอนต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติในการการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในด้านการขอยกยที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่าเทียมกัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึง แนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้านการขอยกยในเรื่อง ธาราและมาลี

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้านการขอยกย เรื่อง ธาราและมาลี

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับ
สังเกตจากการฝึกปฏิบัติ
4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกขอยกยที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
ด้านภาษาด้วยคำและภาษาท่าทางในการขอภัยที่เหมาะสม
เรื่องของ “ธาราและมาลี”

ธาราเป็นประธานชั้นปีที่ 1 ส่วนมาลีเป็นรองประธานชั้นปีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วันหนึ่ง ธาราและมาลีต้องไปซื้อของใช้ในงานกีฬาวินัยด้วยกันที่ ห้างสรรพสินค้า แห่งหนึ่ง มาลีบอกกับธาราว่าจะขึ้นไปซื้อของที่กีฟซ้อป ให้ธาราซื้อของในซูเปอร์มาเก็ตเมื่อเสร็จแล้วให้รออยู่หน้าแผนกซูเปอร์มาเก็ต เมื่อธาราซื้อของเสร็จแล้วมารอมาลีแต่มาลียังไม่ลงมา จึงเดินไปดูรองเท้า ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับแผนกซูเปอร์มาเก็ต นานประมาณ 15 นาทีแล้วกลับมายังจุดนัดหมายแต่ก็ไม่เจอมาลี จึงเดินไปหาที่ แผนกกีฟซ้อปแต่ก็ไม่เจอ จึงเดินมายังจุดนัดหมายก็ไม่เจอแต่ก็ยังไมเจอมาลีอีก ซึ่งธาราไม่รู้เลยว่ามาลีเองก็เดินหาธาราในแผนกซูเปอร์มาเก็ต เมื่อไม่เจอก็คิดว่าคงขึ้นไปหาคนที่แผนกกีฟซ้อป จึงเดินกลับไปแผนกกีฟซ้อปอีกแต่ก็ไม่เจอเมื่อต่างคนต่างหากันไม่เจอเวลาผ่านไป 30 นาที มาลิจัดว่าธาราคงกลับไปก่อนแล้วจึงตัดสินใจกลับคนเดียวในใจนั้นโกรธมาก ขณะเดียวกัน ธาราเองก็โกรธมาลีมากเช่นกันที่ไม่รักษาเวลาและคำพูดทั้งตนไว้คนเดียว ธารารอมาลีอยู่นานประมาณ 1 ชั่วโมง จึงกลับในใจคิดว่าจะต้องต่อว่ามาลีแน่นอน เมื่อถึงหอพักธาราก็ตรงรี่เข้าไปต่อว่ามาลีทันทีด้วยคำพูดที่รุนแรง และอารมณ์ขุ่นมัว มาลีมองธาราด้วยความไม่พอใจและโกรธเช่นกัน เธอไม่ได้เถียงใดๆแต่ลุกเดินจากไป จากนั้นธาราและมาลียังไม่พูดกันอีกเลย ธารารู้สึกไม่สบายใจ และนึกทบทวนว่าตัวเองผิดตรงไหน มาลีถึงไม่พูดไม่มองหน้าเธอ ทั้งที่มาลีเป็นฝ่ายผิด ธาราจึงไปพูดปรึกษากับมาลินีซึ่งเป็นนักศึกษาอยู่ชั้นปีเดียวกัน และธาราก็ได้ทราบเรื่องจากมาลินีว่า วันนั้น มาลียังเดินตามหาธาราอยู่นานเช่นกัน แต่ก็ไม่เจอจึงคิดว่าธาราคงกลับมาก่อนแล้ว จึงตัดสินใจกลับวิทยาลัย ซึ่งมาลีเล่าให้มาลินีฟัง ธาราจึงรู้สึกตัวเองว่าวุ่นวายเกินไปรู้สึกเสียใจจึงตั้งใจว่าจะไปขอโทษมาลีแต่เมื่อเจอหน้ามาลี ซึ่งเฉยเมยต่อธารามาก ทำให้ธารารู้สึกไม่พอใจมาลี จึงพูดกับมาลีว่า “ วันนั้นขอโทษนะ ” น้ำเสียงค่อนข้างห้วน หน้าตาเฉยเมย มาลีไม่พูด และไม่มองหน้าธาราแล้วเดินจากไป ทำให้ธารารู้สึกไม่พอใจมาลีมาก ที่ธาราขอโทษแล้วมาลียังเฉยเมยต่อธารา

บทบาทของธารา

ธาราไปซื้อของกับมาลีในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง โดยธาราเข้าไปซื้อของในแผนกซูเปอร์มาเก็ต เมื่อซื้อเสร็จก็ออกมารอมาลีที่หน้าซูเปอร์มาเก็ต เมื่อรอมาลีได้สักครู่ก็ไม่เห็นลงมา จึงเดินไปดูรองเท้า นาน 15 นาทีแล้วกลับมายังจุดนัดหมาย คือหน้าซูเปอร์มาเก็ต ก็ไม่พบจึงขึ้นไปดูที่กีฟซ้อปก็ไม่เจอ ธาราขึ้นลงระหว่างแผนกซูเปอร์มาเก็ตกับกีฟซ้อปนาน 30 นาที เพื่อหามาลีแต่ก็ไม่เจอจึงกลับหอด้วยความรู้สึกโกรธมาลีมาก เมื่อถึงหอพักธาราก็เข้าไปต่อว่ามาลีว่า “ มาลีทำไมเธอ

เป็นคนอย่างนี้นักไม่เป็นนัก รู้ไหมว่าคนอื่นเขาเธอ เธอเขาเดือดร้อนนะ ทำอย่างนี้ใช้ได้ที่ไหน รู้ไหมเราไม่ชอบเลย เห็นที่จะร่วมงานกันต่อไปไม่ได้แล้วแหละ เพราะฉันไม่ชอบคนไม่ตรงเวลาและไม่รักษาคำพูดแะ แะจริง ๆ เลอะ” ด้วยน้ำเสียงห้วน กระด้าง ใบหน้าบึ้งตึงแล้วจึงเดินจากไป เมื่อเจอกันอีก ธารามองหน้ามาลี แต่มาลีไม่ยอมมองหน้าและเฉยเมยต่อธารามาก เมื่อธารารู้ตัวว่า ตัวเองผิดเช่นกันจากการบอกเล่าของมาลีนี้ ซึ่งธาราไปปรึกษาด้วย ธารารู้สึกไม่สบายใจจึงไปขอโทษมาลีแต่มาลีเฉยเมยไม่มองหน้าธารา ธาราเองก็รู้สึกไม่พอใจในการกระทำของมาลีและมีความรู้สึกไม่สบายใจร่วมด้วย

บทบาทของมาลี

มาลีไปซื้อของกับธาราในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง โดยมาลีไปซื้อที่แผนกกีฬาสี ส่วนธาราซื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ตแล้วลงมาเจอกันที่หน้าซูเปอร์มาร์เก็ต เมื่อซื้อของเสร็จแล้วมาลีมาหาธาราที่จุดนัดหมายไม่เจอ จึงขึ้นไปหาที่แผนกกีฬาสีไม่เจอลงมาหาที่แผนกซูเปอร์มาร์เก็ตก็ไม่เจอ มาลีเดินขึ้นลงระหว่างแผนกกีฬาสีและแผนกซูเปอร์มาร์เก็ตเพื่อหาธารานาน 30 นาทีไม่เจอจึงตัดสินใจกลับวิทยาลัยเพราะคิดว่าธาราคงกลับไปก่อนแล้วด้วยความรู้สึกหงุดหงิดและโกรธธารา เมื่อถึงวิทยาลัย มาลีทราบว่ธารายังมาไม่ถึงก็รู้สึกไม่สบายใจ เมื่อมาลีเจอธารา ธาราก็ต่อว่ามาลีทันทีที่พบด้วยความหงุดหงิดและโกรธมาก โดยไม่เปิดโอกาสให้มาลีชี้แจงอะไรเลย มาลีรู้สึกไม่พอใจธารามาก แต่ไม่พูดอะไรเดินจากไป ด้วยใบหน้าเรียบเฉยและไม่พูดกับธาราอีกเลย เมื่อเจอก็ไม่ทักทาย พูดคุยด้วย แม้ว่าธาราจะเอ่ยทักทายและกล่าวคำขอโทษ แต่มาลีก็เฉยเมย ไม่พูด ไม่มองหน้าธารา เพราะยังรู้สึกโกรธธาราอยู่

บทบาทของมาลีนี้

มาลีนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นเพื่อนของธาราและมาลี มาลีนี้รู้ว่าธาราและมาลีนั้นเข้าใจกันผิด เมื่อธารามาปรึกษากับมาลีนี้ มาลีนี้จึงเล่าให้ธาราฟังว่าวันนั้นมาลีเองก็ค้นหาธาราอยู่นานเช่นกัน แต่ไม่พบจึงตัดสินใจกลับวิทยาลัยด้วยความคิดว่าธาราคงกลับมาก่อนแล้ว

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 5 การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการปลอบใจที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการปลอบใจให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการปลอบใจที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการปลอบใจที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจ ซึ่งนำเสนอในรูปของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการปลอบใจที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง อะไรหรือนี่ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่ม ที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติด้านการปลอบใจ เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

2. ชื่นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจ ที่นำเสนอในรูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

3. ชื่นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจ ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา

4. ชื่นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการปลอบใจที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษาทุกคนรวบรวมและสรุป แนวทางการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการณ์การสร้างสรรค์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการปลอบใจที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้ นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้ นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติ การสร้างสรรค์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจในเรื่อง อะไรหรือนี่
2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติการสร้างสรรค์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปลอบใจ เรื่อง อะไรหรือนี่

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
 2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ
 3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับ
- ซึ่ง สังเกตจากการฝึกปฏิบัติ
4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
 5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้รับจากการฝึกปลอบใจที่เหมาะสม

**สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการปลอบใจที่เหมาะสม
เรื่อง อะไรหรือนี่**

ในการฝึกวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานที่แผนกอายุรกรรมหญิง 2 ในวันแรกของการฝึกปฏิบัติเวลา 10.00-11.00 น. ในขณะที่นักศึกษาทั้งหมด 5 คน ต่างก็อยู่ที่เตียงผู้ป่วยที่ตนได้รับมอบหมาย บางคนก็คุยกับผู้ป่วย บางคนก็ทำแผล ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมข้างเตียงให้ผู้ป่วย ซึ่งขณะนั้นมีผู้ป่วยเจาะปอด 1 คน ซึ่งทำโดยแพทย์ นักศึกษาจึงรีบทำงานและไปดูเจาะปอด สักครู่ต่อมา มีผู้ป่วยสวนปัสสาวะ 1 รายอาจารย์จึงเรียกว่า “เฮ้! นักศึกษา มีผู้ป่วยสวน ปัสสาวะ 1 คน ใครจะเก็บประสบการณ์ รีบไปเตรียมอุปกรณ์เร็ว” นักศึกษาทั้ง 5 คน ซึ่งกำลังดูการ เจาะปอดอยู่ หันมามองหน้ากัน ทุกคนต่างก็ส่ายหน้า เตะ “ซึ่งเป็นนักศึกษาคนหนึ่ง ในกลุ่มพูดกับเพื่อนๆ ที่เหลือทั้ง 4 คน ว่า “เรายังไม่เก็บหรอก ยังไม่พร้อม” น้ำเสียงเรียบเฉย แก้วก็พูดกับเพื่อน ว่า “เราก็กัง” การจึงพูดกับเพื่อนๆ ว่า “แล้วใครจะเก็บล่ะ” น้ำเสียงห้วน ซึ่งขณะนั้นสัมผัสได้ถึงการ ถกเถียงกันตลอดแต่ไม่มีใครสนใจ ต่างก็มองการเจาะปอดของแพทย์อย่างสนใจมือถือฟลอสเตอร์เตรียมจะช่วยแพทย์ปิดแผล อาจารย์ตะโกนอีกว่า “เฮ้! เร็ว ๆ เข้า ใครจะเก็บประสบการณ์ รีบไปเตรียมอุปกรณ์เร็วซิ” แล้วอาจารย์ก็เดินไปดูที่แฟ้มประวัติที่โต๊ะพยาบาล การ์ พูดกับเพื่อน ๆ ว่า “ไม่มีใครเขาก็ต้องเป็นคนเลขที่แรก เขาก่อนซิ” ซึ่งคนเลขที่แรกก็คือสัมมันเอง สัมได้ยินดังนั้น รู้สึก ไม่พอใจการ แต่ไม่พูดอะไร การจึงพูดกับสัมว่า “สัมรีบไปเตรียมอุปกรณ์เร็วเดี๋ยวอาจารย์ก็โมโห หรือ” สัมรู้สึกไม่พอใจการมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้พูดอะไร ใบหน้าเรียบเฉย แล้วก็เดินไปเตรียมอุปกรณ์ ด้วยความรู้สึกไม่พอใจ

ซึ่งในช่วงก่อนสวนปัสสาวะ อาจารย์จะซักถามวิธีการสวนปัสสาวะก่อน เพื่อดูความพร้อมของนักศึกษา แต่สัมตอบคำถามของอาจารย์ไม่ได้ในขณะที่เพื่อนทั้ง 4 คน ยืนอยู่ข้าง ๆ เห็นสัมตอบคำถามไม่ได้จึงตอบแทน อาจารย์จึงดูสัมว่า “อะไรกัน จะเก็บประสบการณ์แต่ถามอะไรก็ไม่มีซักอย่าง แล้วเธอจะทำได้อย่างไร” เมื่อเริ่มทำการสวนปัสสาวะ สัมก็ถูกอาจารย์ดุตลอด เมื่อทำผิดหรือตอบคำถามอาจารย์ไม่ได้ ซึ่งการและเธอจะตอบแทนเป็นส่วนใหญ่ แก้วและตุ๊กตาซึ่งเป็นนักศึกษายพยาบาลในกลุ่มรู้สึกเห็นใจที่สัมถูกอาจารย์ดุตลอด หลังจากเสร็จการสวนปัสสาวะเรียบร้อยแล้ว สัมเอาอุปกรณ์เก็บ ตุ๊กตาเข้ามาช่วยเห็นสัมหน้าตาบึ้งตึง ตุ๊กตาจึงพูดกับสัมว่า “เป็นไรหรือเปล่า สัม” สัมก้มหน้าไม่ตอบ หน้าตาบึ้งตึง สักครู่จึงพูดขึ้นว่า “ตัวเองเก่งทำไมไม่ทำเอง” น้ำเสียงห้วนเล็กน้อย หน้าตาไม่สดชื่น ตุ๊กตาเข้าใจว่าสัมคงจะรู้สึกเสียใจที่ถูกอาจารย์ดุ จึงเข้าไปพูดปลอบใจว่า “สัมเธอเก่งจังเลย” น้ำเสียงนุ่มนวล แต่สัมรู้สึกว้าตุ๊กตาเยาะเย้ย เธอจึงพูดกับตุ๊กตาว่า “ไม่ต้องเสแสร้งหรือตุ๊กตา” น้ำเสียงห้วน หน้าตาบึ้งตึง แล้วเดินไปหาผู้ป่วยที่เตียง

บทบาทของส้ม

ส้มเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นคนพุน้อย ไม่ค่อยมั่นใจในตัวเอง ขึ้นฝึกปฏิบัติงานที่แผนกอายุรกรรมหญิง 2 ของวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานเป็นวันแรก ซึ่งขณะที่กำลังดูแพทย์เจาะปอดอยู่ ส้มถือพลาสติกจะช่วยแพทย์ปิดแผล อาจารย์ได้เรียกนักศึกษาว่าใครจะเก็บประสบการณ์สวนปัสสาวะให้ไปเตรียมอุปกรณ์แต่ ไม่มีใครอยากเก็บ เพราะไม่พร้อม เพื่อน ๆ ในกลุ่มต่างก็ปฏิเสธการซึ่งเป็นเพื่อนกลุ่มพูดว่า “ไม่มีใครก็ต้องเป็นเลขที่แรกก่อนจ้ะ” ซึ่งส้มเป็นคนเลขที่แรก รู้สึกไม่พอใจการ แล้วการบอกให้ส้มไปเตรียมของ ส้มไม่พอใจการแต่ไม่พูดอะไรก่อนเริ่มสวนปัสสาวะ อาจารย์ก็จะซักถามว่า จะต้องทำอะไรบ้าง ส้มตอบไม่ได้ ทำให้ถูกอาจารย์ดุ การและเท่าจึงตอบแทนพอเริ่มสวนปัสสาวะ ส้มก็ทำผิดขั้นตอน ถูกอาจารย์ดุ ตักตาและการ จะคอยตอบคำถามและบอกส้มตลอด ทำให้ส้มไม่พอใจเพื่อนทั้ง 2 เมื่อเก็บอุปกรณ์ตักตาเข้ามาช่วยเก็บ แล้วถามว่า “เป็นไรรีเปล่าส้ม” ส้มจึงบ่นว่า “ตัวเองเก่ง ทำไม่ไม่ทำเอง” น้ำเสียงค่อนข้างห้วน หน้าไม่ยิ้มแย้ม ส้มคิดว่าตักตาคงจะรู้สึกสมเพศตนเอง เมื่อตักตาพูดปลอบใจว่า “ส้ม เก่งจังเลย” ซึ่งทำให้ส้มไม่พอใจตักตา ส้มพูดอย่างไม่พอใจว่า “ไม่ต้องเสแสร้งหรือกตักตา” น้ำเสียง ห้วน แล้วเดินจากไป เพื่อไปดูแลผู้ป่วยของตน

บทบาทของการ

การเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เป็นคนช่างพูดและเจ้า ก็เจ้าการ บางครั้งใช้ยานาง ซึ่งขึ้นฝึกปฏิบัติงานแผนกอายุรกรรมหญิง 2 วิชาปฏิบัติการพื้นฐานเป็นวันแรก ขณะดูการเจาะปอดอยู่ อาจารย์เรียกว่า “ใครจะเก็บประสบการณ์สวนปัสสาวะให้เตรียมอุปกรณ์ด้วย ” เพื่อน ๆ ต่างก็ปฏิเสธ เพราะยังไม่มีใครพร้อม การจึงพูดว่า “แล้วใครจะเก็บละ” น้ำเสียงห้วน เมื่อไม่มีใครตอบการ จึงพูดขึ้นว่า “ไม่มีใครก็ต้องเป็นเลขที่แรกก่อนจ้ะ” ซึ่งก็คือส้มนั่นเอง เมื่อส้มจะสวนปัสสาวะ อาจารย์ซักถามความรู้ ส้มตอบไม่ได้การจึงช่วยตอบแทนบ้าง และคอยบอกว่าทำอย่างไรบ้างแก่ส้ม เมื่อส้มสวนปัสสาวะเสร็จ ตักตาก็เข้าไปช่วยส้มเก็บอุปกรณ์การสวนปัสสาวะ

บทบาทของตักตา

ตักตาเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่1 เป็นคนพุน้อย ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง ขึ้นปฏิบัติงานที่แผนกอายุรกรรมหญิง 2 เป็นวันแรก ขณะดูการเจาะปอดอยู่ อาจารย์ก็เรียกหานักศึกษาว่าใครต้องการเก็บประสบการณ์สวนปัสสาวะ แต่เพื่อน ๆ ในกลุ่มก็ปฏิเสธ แล้วการก็เสนอให้เป็นคนเลขที่แรกคือ ส้มเก็บก่อน ซึ่ง ตักตารู้สึกดีใจที่ไม่ใช่ตัวเอง ที่ต้องเริ่มเก็บประสบการณ์เป็นคนแรก เมื่อส้มสวนปัสสาวะ อาจารย์ซักถามความรู้ ส้มตอบไม่ได้การจึงช่วยตอบแทนบ้าง และคอยบอกว่าทำอย่างไรบ้างแก่ส้ม เมื่อส้มสวนปัสสาวะเสร็จ ตักตาก็เข้าไปช่วยส้มเก็บอุปกรณ์การสวนปัสสาวะ ตักตาสังเกตเห็นส้มหน้าตาบึ้งตึงจึงถามด้วยความเป็นห่วงว่า “เป็นไรรีเปล่าส้ม” ส้มก้มหน้า ไม่ตอบ

หน้าตาบึ้งตึง สักครู่สัมผัสจึงพูดกับตุ๊กตาว่า “ตัวเองเก่งทำไมไม่ทำเอง” น้ำเสียงห้วน หน้าตาไม่สดชื่น ตุ๊กตาจึงปลอบใจสัมผัสว่า “สัมผัส เธอเก่งจัง” ซึ่งทำให้สัมผัสเข้าใจผิด คิดว่าตุ๊กตาเยาะเขี้ยว จึงพูดว่า “ไม่ต้องเสแสร้งหรอก ตุ๊กตา” ซึ่งตุ๊กตารู้สึกเสียใจและแปลกใจว่าทำไมสัมผัสถึงตอบเช่นนั้น

บทบาทของเต่า

เต่าเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 เป็นคนคุยเก่งกล้าพูด กล้าแสดงออกฝึกงานอยู่ที่แผนกอายุรกรรมหญิง 2 เป็นวันแรก ขณะดูการเจาะปอด อาจารย์ก็เรียกหานักศึกษาว่าใครจะเก็บประสบการณ์สวนปัสสาวะ เต่าพูดว่า “เรายังไม่เก็บหรอก ยังไม่พร้อม” และในที่สุดสัมผัสซึ่งเป็นคนเลขที่แรกก็ต้องเป็นผู้เก็บประสบการณ์ก่อน เต่ายินดีสัมผัสสวนปัสสาวะ เมื่อสัมผัสถูกอาจารย์ถามแล้วสัมผัสตอบไม่ได้ เต่าจะช่วยตอบแทน ซึ่งการก็ช่วยตอบเช่นกัน

บทบาทของแก้ว

แก้วเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 เป็นคนพูดน้อยค่อนข้างเงิบขี้นม ไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น ฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานเป็นวันแรกที่แผนกอายุรกรรมหญิง 2 ขณะดูการเจาะปอดอยู่ อาจารย์เรียกว่าใครจะเก็บประสบการณ์สวนปัสสาวะ แก้วปฏิเสธว่า “เราก็อ้าง” หลังจากนั้นก็ปฏิเสธ ซึ่งสุดท้ายสัมผัสก็เป็นคนเก็บประสบการณ์เป็นคนแรก เพราะเป็นคนเลขที่แรกตามข้อเสนอ ของการ ขณะสัมผัสสวนปัสสาวะอาจารย์จะซักถามความรู้ของสัมผัส ถ้าสัมผัสตอบไม่ได้ก็ถูกอาจารย์ดุบ้าง การและเต่าก็ตอบแทนบ้าง แต่แก้วจะเฉยๆ เสร็จจากการสวนปัสสาวะแล้ว แก้วก็เข้าไปคุยกับผู้ป่วยที่แก้วได้รับมอบหมายให้ดูแล

บทบาทของครู

ครูเป็นผู้ดูแลและควบคุมความประพฤติของนักศึกษาในตึกทั้ง 8 คน รวมทั้งเป็นผู้ให้ความรู้และชี้แนะต่างๆ แก่นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติ ซึ่งมีผู้ป่วยสวนปัสสาวะ 1 คน จึงถามนักศึกษาวว่า “เฮ้ย! นักศึกษา มีผู้ป่วยสวนปัสสาวะ 1 คน เร็ว ใครจะเก็บประสบการณ์ รีบไปเตรียมอุปกรณ์เร็ว” เมื่อยังไม่เห็นใครมาจึงตะโกนถามอีกว่า “เฮ้ย! เร็วๆ เข้า ใครจะเก็บประสบการณ์ รีบไปเตรียมอุปกรณ์เร็วสิคะ” ซึ่งสัมผัสก็เป็นผู้เก็บประสบการณ์เป็นคนแรก ก่อนที่จะเริ่มสวนปัสสาวะครูก็ถามถึงความรู้ในการสวนปัสสาวะ ว่าอุปกรณ์ มีอะไรบ้าง ใช้สายสวนเบอร์อะไร ขั้นตอนการทำ ทำเป็นอย่างไร จะทำสวนปัสสาวะในกรณีไหนบ้าง ฯลฯ ซึ่ง สัมผัสตอบไม่ได้ ครูจึงตำหนิสัมผัสว่า “อะไรกัน จะเก็บประสบการณ์ แต่อะไรก็ 모르สักอย่าง แล้วเธอจะทำได้ยังไง” ซึ่งสัมผัสจะทำไม่ถูกและตอบคำถามไม่ค่อยได้ ครูก็จะตำหนิสัมผัสตลอด

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 6 การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการให้กำลังใจที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการให้กำลังใจเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ นัก ศึกษาทราบถึงวิธีการในการให้กำลังใจที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการให้กำลังใจที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจ ซึ่งนำเสนอในรูปของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการให้กำลังใจที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง อ่อนล้า (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการให้กำลังใจเพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ชื่นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจ ที่นำเสนอในบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปราย และสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ชื่นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้กำลังใจ ว่าเกิดจาก สาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ชื่นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้กำลังใจที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. **ขั้นฝึกปฏิบัติ** ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาขาวิชาศิลปวิทยาการสร้างสรรค์สัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้กำลังใจที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. **ขั้นทบทวน** ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุม ก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจในเรื่อง อ่อนล้า

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้กำลังใจ เรื่อง อ่อนล้า

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับ ซึ่งสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกให้กำลังใจที่เหมาะสม

**สถานการณ์สมมติที่เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้กำลังใจที่เหมาะสม
เรื่อง"อ่อนล้า"**

นาทเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 นาทเป็นคนขยันและตั้งใจเรียน วันหนึ่งขณะที่นาท นั่งอ่านหนังสือ เพื่อเตรียมสอบวิชาแนวคิดพื้นฐานการพยาบาล ซึ่งจะสอบในสัปดาห์หน้าเพื่อ เมื่อใกล้วันสอบจะได้ไม่ต้องเร่งอ่านหรืออนคิก เรียมซึ่งเป็นเพื่อนที่อยู่ร่วมห้องพักเดียวกับนาทเข้ามาในห้องพักเห็นนาทกำลังอ่านหนังสือ จึงพูดกับนาทว่า “โอ๊ย! นาทจะอ่านไปถึงไหน อ่านกี่รอบ ก็รอบ เธอก็ไม่ได้คะแนนสูงสุดหรอก” น้ำเสียงห้วนและเบ้าปากเล็กน้อย นาทรู้สึกไม่พอใจที่เรียมพูดอย่างนั้น แต่ก็ไม่ได้พูดอะไร นาทแกลังก้มหน้าอ่านหนังสือต่อไม่สนใจต่อเรียม เก่ง ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องเดียวกันกับนาทและเรียมเข้ามาในห้องได้ยินที่เรียมพูดกับนาทพอดี เก่งรู้สึกเห็นใจนาท เก่งมองนาทด้วยความเข้าใจแต่นาทก็ไม่ได้มองมาทางเก่ง

หลังสอบวิชาแนวคิดพื้นฐานการพยาบาลเมื่อผลสอบออก นาทได้คะแนนไม่ดีและไม่ผ่านเกณฑ์ นาทรู้สึกเสียใจกับผลการสอบเพราะนาทอ่านหนังสือหนักมากในการสอบแต่นาทก็สอบไม่ผ่าน ขณะที่นาทนั่งซึมอยู่ที่โต๊ะในห้องพัก เรียมและเก่งก็เข้ามาในห้องพัก เก่งยิ้มให้นาทแล้วเดินเอาหนังสือไปเก็บไว้บนโต๊ะของเธอ ส่วนเรียมเดินเข้าไปหานาทและถามนาทว่า “เป็นไงนาท ได้คะแนนเท่าไร ผ่านไหม” น้ำเสียงราบเรียบ นาทเงยหน้ามองเรียมแล้วตอบเสียงค่อนข้างเบาว่า “ไม่ผ่าน” เรียมยิ้มแล้วพูดกับนาทว่า “เราบอกแล้วใจไม่ต้องอ่านมาก เห็นไหม อ่านมากไปถึงไม่ผ่าน” น้ำเสียงค่อนข้างห้วนใบหน้าเรียบเฉย แล้วเรียมก็เดินเอาหนังสือไปเก็บที่โต๊ะของตัวเอง นาทรู้สึกไม่พอใจเรียมเท่าใดนักแต่ก็ไม่พูดอะไร เธอแกลังหยิบหนังสือมาเปิดอ่าน เก่งได้ยินที่เรียมพูดกับนาทดังกล่าวก็นึกเห็นใจนาทมากขึ้น เก่งจึงเข้าไปพูดให้กำลังใจกับนาท ว่า “อย่าเสียใจไปเลยนาท การสอบตกเป็นเรื่องธรรมดา มันคือรสชาติของชีวิต... เรายังอยากสอบตกบ้าง เลย” หัวเราะเล็กน้อย น้ำเสียงนุ่มนวล นาทก้มหน้า สักครู่ แล้วเงยพูดกับเก่งด้วยน้ำเสียงห้วน เล็กน้อยว่า “ เธอไม่ใช่เรา เธอไม่มีวันเข้าใจหรอก ขอโทษนะเราจะไปธุระข้างนอก” น้ำเสียงห้วนเล็กน้อย แล้วรีบเดินออกจากห้องพักทันที เก่งมองตามนาทด้วยความแปลกใจ

บทบาทของนาท

นาทเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นเด็กเรียบร้อย ไม่ค่อยพูด ขยันและตั้งใจเรียนดี แต่ผลการเรียนไม่ค่อยดี วันหนึ่งขณะที่นาทนั่งอ่านหนังสือเตรียมสอบวิชาแนวคิดพื้นฐานที่จะสอบในสัปดาห์หน้า เรียม ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องพักเดียวกันกับนาท เข้ามาในห้องเห็นนาทอ่านหนังสือก็พูดกับนาทว่า “โอ๊ย!นาทจะอ่านไปถึงไหน อ่านกี่รอบก็รอบไม่ได้คะแนนสูงสุดหรอก” นาทรู้สึกไม่ค่อยพอใจ

ใจเรียบที่เรียบมาพูดคำนิเชิงกระทบนาทเช่นนี้ทำให้รู้สึกไม่ยากพูดกับเรียบต่อจึงเลียงหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านและเมื่อผลการสอบออกเรียบก็เข้ามาถามว่าผลการสอบเป็นไงบ้าง เมื่อรู้ว่านาทสอบไม่ผ่านเรียบก็พูดว่า”เราบอกแล้วไง ไม่ต้องอ่านมาก เห็นไหมมีอ่านมากไปถึงไม่ผ่าน”นาทรู้สึกไม่พอใจเรียบที่พูดเช่นนั้น เป็นเหมือนการซ้ำเติม นาทจึงไม่พูดด้วยแก้งอ่านหนังสือต่อ

สักครู่แก้งก็เข้ามาพูดกับนาทว่า “อย่าเสียใจเลย การสอบตกเป็นเรื่องธรรมชาติ มัน คือรสนาของชีวิต เรายังอยากสอบตกบ้างเลย” นาทรู้สึกไม่พอใจแก้งที่ซ้ำเติมในเรื่องการสอบตกของนาท จึงได้ตอบต่อแก้งว่า “เธอไม่ใช่เราเธอไม่มีวันเข้าใจหรือขอโทษนะเราจะไปธุระข้างนอก” แล้วนาทก็รีบหันหน้าออกจากห้องด้วยความไม่พอใจ

บทบาทของเรียบ

เรียบเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นเพื่อนที่พักอยู่ห้องพักเดียวกับนาท เรียบเป็นคนพูดจาค่อนข้างก้าวร้าว วันหนึ่งเรียบเห็นแก้งอ่านหนังสือเตรียมสอบทั้งที่ จะมีสอบในสัปดาห์หน้า เรียบรู้สึกรำคาญที่เห็นนาทขยันเกินไปจึงพูดกับนาทว่า”โอ๊ย ย เอะอ่านไปถึงไหน อ่านก็รอบก็รอบก็ไม่ได้คะแนนสูงสุดหรอก”และเมื่อผลสอบออก เรียบก็อยากรู้ว่านาทสอบได้คะแนนเท่าไรจึงถามนาทว่า “เป็นไงนาท ได้คะแนนเท่าไร” ซึ่งนาทบอกเรียบว่าไม่ผ่าน เรียบรู้สึกเห็นใจ จึงพูดหยอกล้อ นาทด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มว่า “เราบอกแล้วไง ไม่ต้องอ่านมาก เห็นไหมมีอ่านมากเกินไปถึงไม่ผ่าน” เรียบเห็นนาทก้มหน้าเปิดหนังสือเหมือนจะอ่านหนังสือจึงยุติการพูดคุยกับนาทแล้วเดินไปเก็บหนังสือที่โต๊ะของเธอ

บทบาทของแก้ง

แก้งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เป็นเพื่อนที่อยู่ห้องพักเดียวกับ นาทและเรียบแก้งเป็นคนเรียนเก่ง เรียบร้อย มีน้ำใจ วันหนึ่ง แก้งเห็นนาทนั่งอ่านหนังสือเตรียมสอบวิชาแนวคิดพื้นฐานพยาบาลแล้วเรียบเข้าไปพูดคุยกับนาทเชิงก้าวร้าวเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของนาท แก้งเห็นซึมลงไปก็รู้สึกเห็นใจนาทแก้งมองนาทด้วยแวตาอ่อนโยน แต่นาทก็ไม่ได้มองมาที่แก้ง และเมื่อผลสอบออกแก้งก็ทราบว่านาทสอบไม่ผ่านจากการของเรียบ และเรียบก็พูดจาหยอกล้อนาทแต่แก้งฟังแล้วรู้สึกว่าจะเป็นการซ้ำเติมนาทมากกว่า แก้งจึงรู้สึกเห็นใจนาทมากขึ้น แก้งเห็นนาทนั่งซึม แก้งจึงเข้าไปหานาทและพูดให้กำลังใจนาท แต่ว่า”อย่าเสียใจเลยนาท การสอบตกเป็นเรื่องธรรมชาติ มันคือรสนาของชีวิต เรายังอยากสอบตกบ้างเลย” แต่แก้งกับได้ตอบแก้ง ว่า “เธอไม่ใช่เรา เธอไม่มีวันเข้าใจหรือ” แล้วก็ขอตัวออกไปข้างนอกอย่างหันหน้าเหมือนไม่พอใจแก้ง ซึ่งแก้งก็รู้สึกแปลกใจแต่ก็คิดว่านาทกำลังเสียใจ อาจจะไม่อยากให้ใครรบกวนก็ได้

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 7 การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชมที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการให้และรับคำชมที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการให้และรับคำชมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการให้และรับคำชมที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการให้และรับคำชมที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้และรับคำชม ซึ่งนำเสนอในรูปของบทบาทสมมติโดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัย เตรียมไว้ในหัวข้อการให้และรับคำชมที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง คนเก่ง (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการให้และรับคำชม เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชมที่นำเสนอในรูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชมว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้น เกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้และรับคำชมที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชมที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. **ขั้นฝึกปฏิบัติ** ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาขาวิธีปฏิบัติกรการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้และรับคำชมที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. **ขั้นทบทวน** ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุม ก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุง และฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชมในเรื่อง คนเก่ง

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้และรับคำชม เรื่อง คนเก่ง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกให้และรับคำชมที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการให้และรับคำชมที่เหมาะสม
เรื่อง คนเก่ง

ในวันไหว้ครู ซึ่งเป็นวันที่มีการประกาศผลการเรียน และให้รางวัลแก่นักศึกษาที่เรียนดี และได้คะแนนสูงสุดในวิชาต่าง ๆ ตึกดาซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เธอได้รับรางวัลเรียนดี ได้เกรดเฉลี่ยรวมสูงสุด และได้คะแนนสูงสุดวิชาเภสัชวิทยา วิชากายวิภาคศาสตร์และ สรีรวิทยา ซึ่ง ตึกดารู้สึกดีใจกับความสำเร็จของเธอมาก ในช่วงเย็นในห้องพัก ซึ่งตึกดาอยู่กับเพื่อน ๆ อีก 3 คนคือ ชมพู่ กบ และเงาะ ขณะที่ชมพู่ กบ และเงาะ นั่งคุยกัน และหัวเราะตลกขบขันกับเรื่องที่พูด คุยกันอยู่ในห้องพักของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ตึกดาเดินเข้าไปในห้อง อย่างอารมณ์ดี และร้องเพลงเบาๆ เมื่อตึกดาเห็นเพื่อนที่อยู่ในห้องกำลังคุยกัน ตึกดาจึงร้องทัก เพื่อนๆว่า “ คูอะไรกันอยู่ ” น้ำเสียงนุ่มนวล เงาะจึงตอบตึกดาว่า “ อ้าวคนเก่งมาแล้วเหรอ ” น้ำเสียงห้วน เล็กน้อย แต่ใบหน้ายิ้มแย้ม เงาะถามตึกดาต่อว่า “ ได้ไปگیرางวัลละ ” น้ำเสียงห้วน เล็กน้อย ใบหน้าไม่ยิ้มแย้ม ตึกดาตอบเงาะว่า “ โอ๊ย! ได้อะไรไม่ได้หรอก ” น้ำเสียงห้วน ชมพู่ ซึ่งเป็น สมาชิกในห้องเช่นกัน ได้ยืนตึกดาพูดเช่นนั้น จึงรู้สึกไม่พอใจตึกดา เพราะตึกดาได้รางวัลแต่ กลับ บอกว่าไม่ได้ ซึ่งไม่เป็นความจริงเลย กบพูดกับตึกดาขึ้นว่า “ ตึกดาเก่งจังเลย ดีใจด้วยนะ ” น้ำเสียงนุ่มนวล ใบหน้ายิ้มแย้ม ตึกดาหันไปพูดกับกบว่า “ โอ๊ย! ไม่เก่งหรอก ไม่ได้มาไหน หนังสือ ก็ไม่ได้อ่าน ไม่ได้ได้ใจ ” ใบหน้ายิ้มแย้ม และยกไหล่ ชมพู่และเงาะหันมามองหน้ากัน ด้วยความ รู้สึกหมั่นไส้ตึกดา เพราะปกติแล้วตึกดาเป็นคนขยัน ตั้งใจเรียนและอ่านหนังสือหนักเมื่อ จะสอบแต่ละครั้ง ชมพู่จึงพูดกับตึกดาด้วยความรู้สึกหมั่นไส้ตึกดาว่า “ แหม ! ไม่ได้อ่านหนังสือเลยหรือตึกดา เก่งจังเลยนะเงาะนะ ” ชมพู่พูดน้ำเสียงเรียบๆ ยิ้มเล็กน้อยที่มุมปากและยกคิ้วไล่เงาะ เงาะมองสบตาชมพู่แล้วก็อมยิ้ม ตึกดาพูดกับเพื่อน ๆ ว่า “ แหม! ไม่ต้องชมอะไรขนาดนั้นหรอก เราคงจะหัวดีเอง จึงไม่ต้องเตรียมตัวอะไรมากมาย ง่าย ๆ สบาย ๆ แล้วก็ได้รางวัลมาเอง ” ยิ้ม กบ รู้สึก หมั่นไส้กับการอวดตัวของตึกดาเกินไป และพูดถ่อมตนไม่ตรงกับความเป็นจริง กบจึงพูด ขึ้นลอย ๆ ว่า “ เอ๊ะ! หรือว่าอาจารย์ให้คะแนนผิดวะ ชมพู่ เรานะอ่านแทบตายยังไม่ได้คะแนนสูงสุดเลย เอ๊ะ! หรือว่าเราโง่วะเนี่ย ” แล้วกบก็หันไปมองสบตากับชมพู่และเงาะ ด้วยความรู้สึกเหมือนกันคือหมั่นไส้ตึกดาที่แก้ตัวว่า “ ไม่ใช่หรอก อาจารย์เขาคงจะไม่ผิดหรอกเธอ คนเขาหัวดีเองต่างหาก ” ยิ้มกริ่มด้วยความดีใจ แล้วพูดกับเพื่อน ๆ ว่า “ แหม! คนเขาหัวดีก็เป็นธรรมดาแหละที่จะได้รับรางวัล ” ยิ้มด้วยความ ภูมิใจแล้วบอกว่า “ เคียวเราจะออกไปข้างนอกนะ ไปฉลอง ชะหน่อย พวกเธอจะเอาอะไรไหม ”

ทุกคนส่ายหน้า ตึกตาบอก “ งั้น เราก็ก็นั่งรอหนังสือมาเก็บเฉย ๆ จะไปฉลองผลสอบ ซะหน่อย ” ด้วยท่าทางภูมิโง่ แล้วเอาหนังสือวางบนโต๊ะของเธอ แล้วเดินไปจากห้อง ชมพูนองกบและเงาะ แล้วก็หัวเราะออกมาด้วยความขบขัน ชมพูปูคุยกับเพื่อน ๆ ว่า “ เราเอียน จะอีวก แดกเนาะ ” แล้วหัวเราะ กบพูดขึ้นว่า “ ทำไมเขาหลงตัวเองขนาดนั้นนะ ” ก็ชมพูนองด้วยความสงสัย ส่วนเงาะพูดกับเพื่อนในลักษณะเลียนเสียงของตึกตาว่า “ เราไม่ได้หลงตัวเองนะเธอ ก็เราเป็นคนหัวคี่เองนี่จะ... ช่วยไม่ได้ ..โอ๊ย! เปื่อ ” ชมพู่ กบ มองเงาะแล้วหัวเราะกัน

บทบาทของตึกตา

ตึกตาเป็นคนขยันและตั้งใจเรียน เป็นคนที่จริงจังกับการเรียนและ ก่อนสอบทุกครั้งจะอ่านหนังสืออย่างหนักทุกครั้งก่อนสอบ เป็นผลให้เธอได้คะแนนสูงสุดเกือบทุกครั้ง ตึกตาเป็นคนทงตนและค่อนข้างหลงตนเอง วันหนึ่งตึกตาได้รับรางวัลเรียนดี และรางวัลอื่น ๆ ซึ่งเมื่อกลับเข้าห้อง เพื่อนที่อยู่ในห้องพักเดียวกันต่างก็พากันชมตึกตา แต่ตึกตาก็ถ่อมตัวว่าเธอไม่เก่ง

บทบาทของเงาะ

เงาะเป็นเพื่อนอยู่ที่ห้องพักเดียวกับตึกตา เห็นตึกตาได้รางวัลมากมาย จึงกล่าวชมตึกตา แต่ตึกตาก็ถ่อมตนและให้เหตุผลไม่ตรงกับความจริงที่ตึกตาเป็น เงาะรู้สึกหมั่นไส้ตึกตามาก เมื่อตึกตาออกไปข้างนอก เงาะจึงพูดเลียนแบบตึกตาด้วยความหมั่นไส้

บทบาทของชมพู่

ชมพู่เป็นคนใจร้อน ชอบความยุติธรรมและความจริง การแสดงออกภายนอกจะตรงกับความรู้สึกและความต้องการของตัวเอง ชมพู่ซึ่งเป็นเพื่อนที่พักอยู่ห้องพักเดียวกับตึกตา เงาะ กบ เมื่อตึกตาเข้ามาในห้องพักก็ได้รับคำชมจากเงาะและกบ ซึ่งตึกตาก็ตอบถ่อมตนเกินความจริง และบางครั้งให้ข้อมูลในการถ่อมตัวที่ไม่เป็นความจริง ซึ่งชมพู่ฟังแล้วรู้สึกไม่ค่อยพอใจตึกตา จึงพูดแหย่ตึกตาด้วยความหมั่นไส้แต่ตึกตาก็ไม่รู้ตัว ซึ่งทำให้ชมพู่ไม่พอใจตึกตามากขึ้น

บทบาทของกบ

กบเป็นเพื่อนที่อยู่ห้องพักเดียวกับตึกตา เงาะ และชมพู่ ในขณะที่ กบ ชมพู่ เงาะกำลังนั่งคุยกัน ตึกตาก็เดินเข้ามาในห้องพักและทักทาย กบ ชมพู่ เงาะ ด้วยท่าทางแจ่มใส วันนี้ตึกตาได้รับรางวัลการเรียนดี และคะแนนเยี่ยมของวิชาต่าง ๆ หลายชิ้น กบจึงชมว่า “ ตึกตาเก่งจังเลย คีใจด้วยนะ ” ซึ่ง ตึกตาก็ถ่อมตัวว่าเธอไม่เก่งหรอก ไม่ได้คะแนนเยี่ยมอย่างไร หนังสือก็ไม่ได้ อ่านเลย ซึ่ง ความจริงแล้วตึกตาเป็นคน ขยัน และอ่านหนังสือหนักมากในการเตรียมตัวสอบแต่ละครั้ง และท่าทางดีใจมากเกินไปของตึกตาทำให้ กบรู้สึกหมั่นไส้ตึกตา เมื่อตึกตาออกไปนอก ห้อง ชมพู่ เงาะ กับกบ จึงพากันหัวเราะ วิจารณ์และล้อเลียนตึกตา ด้วยความขบขันหมั่นไส้

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 8 การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม ในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการแสดงความคิดเห็นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ นัก ศึกษาทราบถึงวิธีการในการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการแสดงความคิดเห็น ซึ่งนำเสนอในรูปของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง กบกะแก้ว (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการแสดงความคิดเห็น เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ชื่นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการแสดงความคิดเห็น ที่นำเสนอในรูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ชื่นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการแสดงความคิดเห็นว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ชื่นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการ
แสดงความคิดเห็น ในเรื่อง กบกะแก้ว

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง
เพื่อนด้านการแสดงความคิดเห็น เรื่อง กบกะแก้ว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาท

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับ ซึ่ง
สังเกตจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม
เรื่อง กบกะแก้ว

ในการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำงานในวิชาจริยศาสตร์ ในหัวข้อ “ ปัญหาของจริยธรรมกับสังคมไทยมาจากใคร”ซึ่งเป็นการให้วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น ดังนั้นทุกคนต้องร่วมกัน แสดงความคิดเห็น กบเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มซึ่งเป็นคนใจร้อน และมีความคิดเห็นที่รุนแรง กบได้เสนอความคิดเห็นเป็นคนแรกเธอลุกขึ้นพูดเสียงดังชัดเจนด้วยท่าทางฉุนเฉียวและใส่อารมณ์ในการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาดังกล่าว ซึ่งเธอพูดว่า “ สังคมไทยแย่เพราะคนในสังคมขาดจริยธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการเมืองที่ย่ำแย่ ทำให้บ้านเมืองวิฤต ทำให้คนขาดจริยธรรม ก่อความวุ่นวายในสังคม ดังนั้นเขาจะต้องปฏิรูประบบการเมืองใหม่ให้หมด ปัญหานี้จึงจะหมดไป ”

แก้วเป็นสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง ซึ่งมีความคิดเห็นอีกแนวทาง แต่ไม่ตรงกับความคิดของกบ จึงลุกขึ้นเสนอความคิดว่า “ ปัญหาจริยธรรมกับสังคมไทยนั้น น่าจะเริ่มต้นมาจากครอบครัว มากกว่า เพราะว่าหากครอบครัว มีการเลี้ยงดูและปลูกฝังสิ่งดีงามให้กับลูก ปัญหาต่าง ๆ คงไม่เกิด ขึ้น” ขณะที่พูดแก้วหันไปมองสบตากบด้วยแววตาเป็นมิตร น้ำเสียงนุ่มนวล กบรู้สึกไม่พอใจที่แก้วมีความคิดเห็นไม่ตรงกับความคิดของกบ กบหน้าบึ้งตึง ท่าทางไม่พอใจและพูดว่า “เฮ้ย! ไม่จริงหรอก” น้ำเสียงห้วน “ แกลองคิดซิ หากรัฐบาลดี ประชาชนมีรายได้ดี ก็ไม่มีการฉ้อโกง แย่งชิง ปล้นฆ่ากันหรอก” แล้วหันไปหาเพื่อนชื่อหมู “จริงไหม้หมู” น้ำเสียงดัง ห้วนแกมบังคับ แล้วหันไปหาเพื่อนคนอื่นในกลุ่ม ตามห้วน “ใช่ไหม้” หมูและเพื่อน ๆ ในกลุ่มนั่งเงียบ ไม่ตอบท่าทางอึดอัดใจ แก้วจึงพูดกับกบว่า “ ความจริงพูดกันดี ๆ ก็ได้นี่กบ ทำไมต้องตะคอก แดกดัน เสียงดัง ด้วย” แก้วพูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล ใบหน้าเรียบเฉย กบรู้สึกไม่พอใจที่แก้วพูดเช่นนั้น หันมามองแก้วแววตาขุ่นมัว แล้วพูดเสียงดังห้วนอย่างขัดใจกับแก้วว่า “ว่าใคร เธอว่าใครตะคอก แดกดันแก้ว” แก้วจึงได้ตอบกบด้วยความไม่พอใจเช่นกันว่า “ก็มีใครพูดบ้างละในกลุ่มนี้ ของแค่นี้ น่าจะรู้ตัวเองดี” น้ำเสียงห้วน จ้องหน้ากบด้วยแววตาขึงตึง กบโกรธแก้วมาก หันไปพูดกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มว่า “ ฉันไม่ทำแล้ว พวก เธอทำไปแล้วกัน ฉันไม่อยากมีเรื่องกับใคร เพราะไม่ใช่คนชั้นต่ำ...หมดอารมณ์จริง ๆ วะ” น้ำเสียงห้วน แล้วกบก็เดินออกจากกลุ่มไป

บทบาทของกบ

กบเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มมีลักษณะใจร้อน หงุดหงิดง่าย เชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง ความคิดและอารมณ์รุนแรง ในการเสนอความคิดเห็นกบได้เสนอความคิดเห็นเป็นคนแรกว่า “สังคมไทยแย่ เพราะคนในสังคมขาดจริยธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการเมืองที่ย่ำแย่ ทำให้บ้านเมือง

วิกฤต ทำให้คนขาดจริยธรรม ก่อความวุ่นวายในสังคม ดังนั้นเราจะต้องปฏิรูประบบการเมืองใหม่ ให้หมด ปัญหานี้จึงจะหมดไป” เมื่อถูกถูกแก้วซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งในกลุ่มเสนอความคิดเห็นไม่ตรงกับกบ ก็แย้งด้วยความไม่พอใจแก้วว่า “เสียไม่จริงหรือ” น้ำเสียงห้วน สิ้นน้ำบึ้งตึงไม่พอใจ “เกลียดคิดดูซิหากรัฐบาลดี ประชาชนมีรายได้ดี ก็ไม่มีการคั่นร่นแก่งแย่ง ปล้นฆ่ากันหรือ” ซึ่งกบถูกแก้วตำหนิว่า ทำไมต้องพูดตะคอกด้วย ซึ่งทำให้โกรธมาก กบจึงพูดกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มด้วยความไม่พอใจ แล้วเดินจากกลุ่มไป

บทบาทของแก้ว

แก้วเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม เป็นคนมั่นใจในตัวเองไม่ค่อยยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แก้วเป็นคนเสนอหัวข้อต่อจากกบว่า “ปัญหาจริยธรรมกับสังคมไทยน่าจะเริ่มจากครอบครัวมากกว่า เพราะว่าหากครอบครัวมีการเลี้ยงดูและปลูกฝังสิ่งดีงามให้กับลูกปัญหาต่าง ๆ ก็คงไม่เกิดขึ้น” เมื่อถูกกบคัดค้านแก้วรู้สึกโกรธและไม่พอใจจึงพูดว่า “ความจริงพูดกันดี ๆ ก็ได้นี่กบ ทำไมต้องตะคอกเสียงดังด้วย” ซึ่งถูกกบโต้ตอบมา แก้วก็ได้ตอบกลับด้วยความไม่พอใจว่า “ก็มีใครพูดบ้างล่ะในกลุ่มนี้ ของแกนี่น่าจะรู้ตัวดี ” พร้อมกับจ้องหน้ากบเขม็ง

บทบาทของหมู

หมูอยู่ในกลุ่ม เมื่อถูกกบถาม หมูไม่ตอบ ทำทางอึดอัดใจ

บทบาทของเพื่อนในกลุ่ม 5 คน

ทุกคนฟังการโต้แย้งของกบและแก้วด้วยความอึดอัดใจ เมื่อกบมาถามทุกคนอึดอัดใจไม่ตอบ นั่งมองดูการโต้ตอบของกบและแก้ว ด้วยความอึดอัดใจ

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 9 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปฏิเสธที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการปฏิเสธที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้ นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการปฏิเสธให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการปฏิเสธที่เหมาะสม
4. เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการปฏิเสธที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ขันเสนอปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปฏิเสธซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการปฏิเสธที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง ฉันทมิตรงไหน (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติด้านการปฏิเสธเพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ขันพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปฏิเสธ ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ขันค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปฏิเสธ ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ขันแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการปฏิเสธที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการปฏิเสธที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการณ์การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในการปฏิเสธที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุง และฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในการปฏิเสธในเรื่อง ฉันคิดตรงไหน

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในการปฏิเสธ เรื่อง ฉันคิดตรงไหน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น

2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาท

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกปฏิเสธที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางการปฏิเสธที่เหมาะสม
เรื่อง ฉันทิตตรงไหน

การฝึกปฏิบัติงานวิชาการพยาบาลพื้นฐานที่ศึกษาบูรณาการหญิง 2 ซึ่งมีนักศึกษาในกลุ่ม 6 คน น้ำเป็นหนึ่งในจำนวนนั้น น้ำเป็นคนขยัน เธอจะวิ่งเข้าช่วยงานต่าง ๆ ในตึกตลอด เวลาที่พยาบาลเรียกใช้งาน ก็จะเรียกใช้งานน้ำก่อนใครอื่น เวลาที่มี case เก็บประสบการณ์ น้ำก็จะเสนอตัวเก็บประสบการณ์เป็นคนแรก เธอจึงได้ case ประสบการณ์มากกว่าเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ทำให้อาจารย์ตำหนิเพื่อนในกลุ่มอีก 5 คนว่า “เฉื่อย ไม่สนใจ เพื่อนได้ประสบการณ์ตั้งมากแล้วทำไมถึงยังไม่ได้กันอีก ทั้งที่ case ก็มีมากมาย” ทำให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มไม่พอใจในน้ำมาก

วันหนึ่ง ขณะที่น้ำได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยหนักมาก ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ น้ำจึงไปขอให้กล้วย ซึ่งเธอดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลของเธอเสร็จแล้ว ให้มาช่วยตะแคงตัวผู้ป่วยให้ กล้วยบอกปฏิเสธว่า “ไม่ว่าง เคียวต้องไปจัดยา” ทั้งที่ยังไม่ถึงเวลาจัดยา น้ำจึงขอให้ไก่มาช่วย ไก่บอกน้ำด้วยความรู้สึกไม่พอใจว่า “อะไรกันน้ำ แค่นี้ทำคนเดียวไม่ได้ ไหนเห็นอาจารย์ก็ชม พี่ก็ชม ว่าเก่ง” น้ำเสียงห้วนเหยียหยันแล้วก็เดินจากไป เพื่อน ๆ ในกลุ่มต่างก็ทำงานของตน น้ำจึงกลับมาดูแลผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนคนเดียว ด้วยความไม่เข้าใจและไม่พอใจเพื่อน ๆ และในการทำงานต่าง ๆ ในตึก เพื่อน ๆ จะให้น้ำทำคนเดียว ไม่เข้าช่วยน้ำ และจะพูดกับน้ำน้อยมาก

บทบาทของน้ำ

น้ำเป็นนักศึกษาพยาบาลปี 1 ฝึกปฏิบัติงานที่แผนกอายุรกรรมหญิง 2 วิชาการพยาบาลพื้นฐาน น้ำเป็นคนขยันจะเข้าหาพี่ ๆ พยาบาล และเสนอตัวเข้าช่วยเหลือตลอด น้ำจึงเก็บประสบการณ์ได้มากกว่าเพื่อน และได้รับคำชมเชยจากพี่ ๆ พยาบาลและอาจารย์ วันหนึ่งน้ำขอให้กล้วยช่วยตะแคงตัวผู้ป่วย แต่กล้วยปฏิเสธ จึงไปขอให้ไก่ช่วย แต่ไก่อกลับพูดจาประชดเหน็บแนมทำให้น้ำไม่เข้าใจและรู้สึกไม่พอใจไม่พอใจ

บทบาทของไก่

ไก่เป็นเพื่อนน้ำ ซึ่งฝึกงานในแผนกเดียวกัน เมื่อไก่อถูกน้ำขอร้องให้ช่วย ไก่จึงพูดประชดประชันว่า “อะไรกันน้ำแค่นี้ก็ทำคนเดียวไม่ได้ ก็ไหนอาจารย์ก็ชม พี่พยาบาลก็ชมว่าเก่ง” แล้วเดินจากไปโดยไม่ช่วยเหลือใด ๆ

บทบาทของกล้วย

กล้วยเป็นเพื่อนน้ำ ผีงานในตึกเดียวกัน เมื่อถูกน้ำขอร้อง ให้ช่วยเหลือ ก็ปฏิเสธ อ้างว่า “ไม่ว่างเดี๋ยวจะไปจัดยา” ทั้งที่ยังไม่ถึงเวลาจัดยา

บทบาทของครู

ครู ชมน้ำว่า”เก่ง ขยันทำงานดี มีการกระตือรือร้น ให้เพื่อนเอาเป็นตัวอย่าง แต่พวกเธอนี้แย่มาก เฉื่อย ไม่สนใจ อะไรกันประสบการณ์แค่นี้ยังเก็บไม่ครบเลย”

บทบาทของพิภยาบาล

พยาบาลจะกล่าวชมน้ำว่า “ขยันทำงานกระตือรือร้นดีมาก”

บทบาทของเพื่อนอีก 3 คน

เพื่อนทั้ง 3 คน รู้สึกไม่พอใจในน้ำ แต่ก็ไม่พูดหรือทำอะไร

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 10 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้วให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุง การให้ความช่วยเหลือให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม

4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึก ปฏิบัติการแสดงออกด้านการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม
วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือซึ่งนำเสนอในรูปของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง ใจน้ำใจ(โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

2. ชื่นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือ ที่นำเสนอในรูปบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

3. ชื่นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา

4. ชื่นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทางการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสมครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความช่วยเหลือในเรื่อง ใจน้ำใจ

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความช่วยเหลือ เรื่อง ใจน้ำใจ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม
เรื่อง ไอ้หน้าใจเธอ

เป้และสายเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ทั้งสองเป็นเพื่อนร่วมชั้นปีและฝึกปฏิบัติงานวิชาพื้นฐานการพยาบาลที่แผนกอายุรกรรมชาย 2 ด้วยกันและการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์จะเปลี่ยนผู้ป่วยให้ศึกษาทุกวันอาทิตย์ ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องขึ้นไปศึกษาประวัติและอาการผู้ป่วยที่อาจารย์มอบหมายให้ดูแลและเตรียมแผนการพยาบาล เพื่อจะได้มาพูดแสดงความคิดเห็นให้อาจารย์ฟังในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นในช่วงบ่ายของวันอาทิตย์ นักศึกษาจะต้องมาศึกษาผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลที่แผนกอายุรกรรมชาย 2 เพื่อจะได้กลับไปเตรียมแผนการพยาบาลและเตรียมข้อมูลสำหรับตอบข้อซักถามของอาจารย์ ในรุ่งเช้าของวันจันทร์

เย็นวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ เป้และสายจะกลับบ้านที่ต่างจังหวัดแล้วจะกลับเข้าหอพักในช่วงบ่ายของวันอาทิตย์ โดยเป้จะกลับมาก่อนสายเสมอ ส่วนสายนั้นจะกลับเข้ามาช้ากว่า ดังนั้นสายจึงฝากให้เป้ศึกษาผู้ป่วยที่สายได้รับมอบหมายให้ดูแลเป็นประจำ โดยเป้จะต้องจดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติและข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ป่วยมาให้สาย ซึ่งสายจะทำเช่นนี้ ทุกสัปดาห์ เป้เองก็รู้สึกเบื่อหน่ายและรำคาญสายที่ไม่มี ความเกรงใจต่อเป้บ้างเลย จำบางครั้งยังบ่นและตำหนิให้เป้ อีก ว่าจดข้อมูลผู้ป่วยไม่ดีทำให้เขาเตรียมแผนการพยาบาลไม่ได้เลยถูกอาจารย์ดุ ซึ่งเป้รู้สึกไม่พอใจมากขึ้นแต่ เป้ก็ไม่ว่าอะไรเพราะเห็นว่าเป็นเพื่อนกัน

ต่อมาวันหนึ่งเป้มีธุระทางบ้านอาจจะกลับถึงวิทยาลัยพยาบาลช้า เป้จึงฝากสายให้ช่วยดูผู้ป่วยให้และศึกษาประวัติผู้ป่วยให้ แต่สายรีบบอกปฏิเสธว่า “ ไม่ได้หรอกเราไม่ว่าง” น้ำเสียงห้วนแล้วเดินจากไปโดยไม่สนใจว่าเป้จะอย่างไรต่อไป ทำให้เป้รู้สึกไม่พอใจสายมากที่ไม่มีน้ำใจบ้างเลยทั้งที่ เป้ก็ช่วยสายเสมอมา แต่ในที่สุดเป้ก็จัดการกับปัญหาของเธอเองได้ โดยรีบทำธุระแล้วรีบกลับมาให้ทันขึ้นไปศึกษาประวัติผู้ป่วย และในสัปดาห์ต่อมา สายก็มาฝากให้เป้ศึกษาประวัติผู้ป่วยให้อีกแต่เป้ยังรู้สึกไม่พอใจสายอยู่ จึงปฏิเสธว่า “ ไม่ได้หรอก เราไม่ว่าง” ด้วยน้ำเสียงเรียบเฉย ซึ่ง ทำให้สายไม่พอใจเป้และต่อว่า “อะไรไม่ว่าง กะอីแค่ช่วยดูให้หน่อยเดี๋ยวก่อน” น้ำเสียงห้วนแสดงถึงความไม่พอใจ หน้าตาไม่ยิ้ม เป้เองก็รู้สึกไม่พอใจสาย เป้จึงพูดกับสายว่า “แล้วทำไมละก็คนไม่ว่างจะให้ทำยังงี้” สายจึงพูดประชดเป้ว่า “ไม่ว่างหรือไม่อยากจะดูให้แน่” น้ำเสียงเย้ยหยัน เป้จึงหันหน้าสาย แหวดตาขุนมัวแล้วตอบว่า “แล้วแต่จะคิดก็แล้วกัน” น้ำเสียงห้วนแล้วเดินจากไป

บทบาทของเป้

เป้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ขึ้นฝึกปฏิบัติงานที่แผนกอายุรกรรมชาย 2 ของวิชาพื้นฐานการพยาบาลเป้เป็นคนใจเย็น ชอบช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งทุกวันอาทิตย์ช่วงบ่ายของสัปดาห์ เป้จะต้องรีบกลับบ้านต่างจังหวัด เพื่อกลับมาศึกษาประวัติผู้ป่วยที่อาจารย์มอบหมายให้ศึกษาและดูแล ซึ่งเป้จะต้องศึกษาประวัติผู้ป่วยอย่างละเอียดเพื่อนำไปวางแผนให้การพยาบาลและเตรียมศึกษาค้นคว้าข้อมูลสำหรับตอบคำถามอาจารย์ในเช้าวันจันทร์ ทุกสัปดาห์สาย ซึ่งเป็นเพื่อนกับเป้และฝึกปฏิบัติอยู่ที่แผนกเดียวกัน จะฝากเป้ให้ช่วยศึกษาประวัติและข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ป่วยที่เธอได้รับมอบหมายดูแลเสมอและ หากว่าครั้งใดที่เป้ศึกษาและจดข้อมูลผู้ป่วย ไปให้ไม่ละเอียดสายก็จะบ่นว่าเป้เสมอ ซึ่งทำให้เป้รู้สึกไม่พอใจสายและเบื่อกับการไม่มีความเกรงใจของสาย แต่เป้ก็ไม่ได้ทำอะไร นอกจากเฉยเสีย มีอยู่วันหนึ่งเป้มีธุระทางบ้านจะกลับมาวิทยาลัยฯ จึงฝากสายศึกษาประวัติผู้ป่วยให้ แต่สายปฏิเสธ ทำให้เป้รู้สึกไม่พอใจสาย ที่ไม่มีน้ำใจบ้างเลยทั้งที่เป้ก็ช่วยเหลือสายมาตลอด

บทบาทของสาย

สายเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ขึ้นฝึกปฏิบัติวิชาพื้นฐานการพยาบาลที่แผนกอายุรกรรมชาย 2 สายเป็นคนอารมณ์ร้อนไม่มีความเกรงใจชอบเอาแต่ใจตัวเอง ซึ่งฝึกงานแผนกเดียวกันกับเป้ สายจะฝากเป้ศึกษาประวัติผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลทุกสัปดาห์ เพราะสายจะกลับบ้านต่างจังหวัดกลับถึงวิทยาลัยพยาบาลก็มืดแล้วและ หมดเวลาให้นักศึกษาไปศึกษาประวัติผู้ป่วยและ ในบางครั้งที่เป้ศึกษาประวัติผู้ป่วยให้ไม่ละเอียดสายก็จะรู้สึกหงุดหงิดเป้ ที่ศึกษาประวัติผู้ป่วยให้ไม่ดี วันหนึ่งเป้มาขอให้สายช่วยศึกษาประวัติผู้ป่วยให้ แต่สายไม่ยอมทำและมึนระด้วยจึงปฏิเสธว่า “ไม่ได้หรอก เราไม่ว่าง” และสายก็ไม่ได้สนใจว่าเป้จะหาทางแก้ไขอย่างไรต่อไปสายก็เดินจากไปทันที

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 11 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้ นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้ นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการขอความช่วยเหลือให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม
4. เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง ธิดากับสายสมร (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการขอความช่วยเหลือ เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ชื่นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือ ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติโดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ชื่นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุเกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือ ว่าเกิดจาก สาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหา เพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ชื่นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการณ์การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการขอความช่วยเหลือในเรื่อง ธิดากับสายสมร

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการขอความช่วยเหลือ เรื่อง ธิดากับสายสมร

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับฝึกสร้างสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและท่าทางในการขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม
เรื่อง”ธิดาและสายสมร”

ธิดาเป็นประธานชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษาพยาบาล ธิดามีหน้าที่ในการเชิญอาจารย์สอนในแต่ละวิชา และช่วยอาจารย์ขนหนังสือหรือซีดี สำหรับใช้ในการเรียนการสอน วันนี้ ธิดาต้องหอบซีดี วิชาพื้นฐานการพยาบาลจากโต๊ะอาจารย์ เพื่อไปแจกเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ขณะที่ธิดากำลังหอบซีดี เดินกลับไปห้องเรียนนั้นก็สวนทางกับสายสมรที่เพิ่ง ออกมาจากห้องน้ำ สายสมรเห็นธิดาจึงร้องทักธิดาว่า “ช่วงนี้ มีซีดีด้วยหรือจริงจะได้ไม่ต้องจด”ธิดาจึงพูดโต้ตอบสายสมรว่า “ถามได้ก็เห็นอยู่อะไร เอ้ายืนอยู่ได้รู้จักช่วยถือบ้างซิเธอ หนักจะตายอยู่แล้ว ”ด้วยน้ำเสียงที่แข็งกระด้าง สายสมรรู้สึกไม่พอใจธิดาแต่ก็เดินเข้ามาช่วยถือโดยไม่พูดอะไร

บทบาทของธิดา

ธิดาเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เธอเป็นประธานชั้นปีที่ 1 ซึ่งมีหน้าที่ในการเชิญอาจารย์สอนในแต่ละวิชาและช่วยเหลืออาจารย์ในการขนซีดีหรือหนังสือที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน วันนี้ธิดาหอบซีดีวิชาพื้นฐานการพยาบาลกองโต จากโต๊ะอาจารย์เพื่อไปแจกเพื่อนในชั้น ขณะหอบซีดีเดินกลับห้องเรียนก็สวนทางกับสายสมร ซึ่งออกจากห้องน้ำ สายสมรจึงร้องทักธิดาว่า มีซีดีด้วยหรือ แต่ธิดารู้สึกไม่พอใจสายสมรที่เห็นธิดาถือซีดีอยู่ควรที่จะช่วยถือบ้าง จึงบอกสายสมรช่วยถือด้วยความไม่พอใจ

บทบาทของสายสมร

สายสมรเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วันหนึ่งขณะรอเรียนวิชาพื้นฐานการพยาบาล สายสมรไปทำธุระส่วนตัวในห้องน้ำ ขณะที่สายสมรออกจากห้องน้ำก็เดินมาพบกับธิดา ซึ่งกำลังหอบซีดีกองโตเดินมา จึงร้องทักทายเป็นแต่ธิดากลับคำหาว่าสายสมรเห็นแล้วยังถามอีกและ บอกให้สายสมรช่วยถือ สายสมรรู้สึกไม่พอใจที่ธิดาพูดไม่ไพเราะกับตนเองแต่ก็ช่วยถือซีดี ด้วยความรู้สึกไม่พอใจ

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 12 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม
เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการให้เกียรติและเคารพต่อกันให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง ความเกรงใจ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันเพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

2. ชื่นพิจารณาปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

3. ชื่นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันว่าเกิดจากสาเหตุอะไรมีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา

4. ชื่นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติ ในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกันใน เรื่อง ความเกรงใจ
2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อกัน เรื่อง ความเกรงใจ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ
4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาท่าทางและภาษาด้อยคำในการให้เกียรติและเคารพต่อกันที่เหมาะสม
เรื่อง ความเกรงใจ

ในหอพักวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งแต่ละห้องโถงใหญ่มีตู้กันกลาง เป็น 2 ห้อง ๆ ละ 4 คน ห้องพักของกิ้งจะมีเพื่อนอีกสามคน คือ น้อย เกศและมณี ซึ่งแต่ละคนจะเริ่มฝึกภาคปฏิบัติงาน คนละแผนก ลักษณะของงานก็จะแตกต่างกัน ยากบ้าง ง่ายบ้าง ในช่วงกลางคืนก็จะเป็นช่วงที่นักศึกษาต้องทำงานกัน บางคนก็ทำแผนการพยาบาล บางคนก็เตรียม conference บางคนก็อ่านหนังสือบางคนงานเสร็จก็นอนพัก กิ้งนั้นเตรียมทำแผนการพยาบาลและหาข้อมูลเตรียมConference อย่างเครียดและรู้สึกรำคาญ น้อย เกศ ธิดาและธรา ซึ่งคุยกันเสียงดัง บางครั้งหัวเราะ รวมทั้งเปิดเพลงและรับประทานขนมด้วย ซึ่งธิดาและธรา เป็นเพื่อนห้องข้าง ๆ กัน ส่วนมณีนั่นเธอบอกว่าปวดศีรษะและเข้านอนตั้งแต่หัวค่ำ กลุ่มของน้อยและเพื่อน ๆ คุยกันถึงเวลา 23.00 น. ก็ไม่มีทีท่าว่าจะเลิก กิ้งจึงหงุดหงิดและหมดความอดทนแล้ว จึงหันไปบอกเพื่อนคือน้อย เกศ ธราและธิดา ด้วยอารมณ์ฉุนเฉียวว่า “ โอ๊ยเบา ๆ หน่อย เกรงใจชาวบ้านชาวเมืองเขามั่ง ” น้อยและเกศรู้สึกไม่พอใจในการกระทำของกิ้ง ทำให้ไม่มีมารยาทและไม่ให้เกียรติ ค่อน้อยและเกศ จึงมองหน้ากัน แล้วทำหน้าหยอกเพิกเฉยกันแต่ธิดารู้สึกไม่พอใจ จึงลุกขึ้นมาพูดกับธราว่า “ กลับดีกว่าจะไปเอะธราเขาได้ทางฮ้อม แล้วไปกันเถอะ ” พร้อมกับใช้หางตาเหลือบไปทางกิ้งแล้วเดินออกไป อย่างกระพืดกระพืด โดยมี ธราตามไปด้วย ด้วยความรู้สึกไม่พอใจเช่นกัน แล้วปิดประตูเสียงดังอย่างจงใจ มณี นอนอยู่ตกใจ จึงสะดุ้งตื่นแล้วหันไปถามเพื่อน ๆ ในห้องว่า “ ใครปิดประตูเธอ ” น้อยกับเกศมองหน้ากันด้วยความรู้สึกอึดอัดและไม่พอใจ ไม่ตอบ กิ้งจึงตอบแทนมณีว่า “ คนไม่มีมารยาท ” น้ำเสียงห้วน แล้วหันไปมองน้อยและเกศ ด้วยหางตา น้อยและเกศ นั้นรู้สึกไม่พอใจกิ้งมากแต่ก็ไม่อยากมีเรื่องบาดหมางใจกัน จึงได้แต่มองหน้ากันแต่ไม่พูด ส่วนมณีนั่นไม่ใส่ใจ ล้มตัวลงนอน วันรุ่งขึ้นธิดาและธรา เจอกิ้งแต่ไม่ยอมมองหน้ากิ้ง พร้อมกับมีใบหน้าที่บึ้งตึง เมื่อกิ้งเจอกับน้อยและเกศเพื่อนทั้ง 2 ของกิ้งก็ไม่มองหน้ากิ้ง ส่วนกิ้งก็ไม่สนใจ ต่อเพื่อนไม่ว่าจะเป็นธิดา ธรา เกศ และน้อย บทบาทของกิ้ง

กิ้งเป็นคนขยันและค่อนข้างเครียด วันหนึ่ง ขณะที่กิ้งกำลังคร่ำเคร่งอยู่กับการทำแผนการพยาบาล ก็มีเพื่อนห้องข้าง ๆ คือ ธิดาและธรา เข้ามาหาน้อยและเกศ พวกเขาคุยกันเสียงดัง แล้วยังเปิดเพลงและรับประทานอาหารร่วมด้วย คุยกันนานก็ไม่เลิกจนถึงเวลา 23.00 น. ก็ไม่มีทีท่าว่าจะเลิก กิ้งรู้สึกว่ารำคาญเพื่อนและหงุดหงิดมาก จึงหันไปต่อว่าเพื่อน ๆ “ โอ๊ย เบา ๆ หน่อย รู้จักเกรงใจชาวบ้าน ชาวเมือง เขามั่ง ” ทำให้ธิดาและธราโกรธและออกจากห้องไป แล้วปิดประตู เสียงดังทำให้

มณี ซึ่งนอนอยู่ตกใจตื่น มณีจึงถามเพื่อนว่า “ใครปิดประตูเธอ” กิ่งจึงตอบเพื่อน ๆ ว่า “คนไม่มีมารยาท” ในวันรุ่งขึ้น กิ่งเจอกับธิดา ธารา แต่เพื่อนทั้ง 2 ไม่ยอมมองหน้าเธอ แต่กิ่งไม่สนใจ เมื่อกิ่งเจอน้อยและเกศ ก็พบว่าทั้ง 2 คน ไม่มองหน้ากิ่ง แต่กิ่งก็ทำเป็นไม่ใส่ใจ

บทบาทของน้อย

น้อยเป็นเพื่อนห้องเดียวกับกิ่ง ซึ่งมีธิดากับธารามาเป็นเพื่อนคุย และรับประทานอาหารเช้าด้วย และมณี ซึ่งอยู่ห้องเดียวกันมาร่วมด้วย เมื่อเวลา 23.00 น. กิ่งจึงว่ากลุ่มของน้อยให้เบา ๆ น้อยน้อยไม่ได้พูดอะไร ได้แต่มองหน้า กับมณี ทำพักเพยิดหน้าอย่างรู้กัน และรู้สึกที่ไม่พอใจกิ่ง

บทบาทของมณี

มณีเป็นเพื่อนร่วมห้องเดียวกับกิ่ง ซึ่งวันนี้เธอปวดศีรษะจึงนอนเร็วแล้วสะดุ้งตื่นเมื่อได้ยินเสียงปิดประตูดัง มณีจึงถามเพื่อนว่า “ใครปิดประตูเธอ” ซึ่งกิ่งเป็นผู้ตอบ แต่มณีไม่ได้สนใจแล้วเธอก็นอนต่อ

บทบาทของธิดา

ธิดาเป็นเพื่อนห้องข้าง ๆ ได้เข้ามาคุยกับน้อย มณี และธารา เมื่อถูกกิ่งต่อว่า ธิดาโกรธจึงพูดขึ้นว่า “กลับดีกว่าวะ ไปเถอะธารา เจ้าของห้องเขาไล่ทางอ้อมแล้ว ไปกันเถอะ” พร้อมกับมองกิ่งด้วยหางตา แล้วเดินออกห้องไปพร้อมกับธารา แล้วปิดประตูเสียงดังโครม เมื่อเจอกับกิ่งในวันต่อมา ธิดาไม่มองหน้ากิ่ง

บทบาทของธารา

ธาราเป็นเพื่อนข้าง ๆ ห้องของน้อย ได้เข้ามาคุยกับน้อยและมณี พร้อมกับธิดา เมื่อถูกกิ่งต่อว่า ธาราไม่พูดอะไรแต่รู้สึกไม่พอใจ แล้วเดินออกจากห้อง ไปพร้อมกับธิดา เมื่อเจอกิ่งในวันต่อมา ธาราก็ไม่มองหน้ากิ่ง

บทบาทของเกศ

เกศเป็นเพื่อนห้องเดียวกับกิ่ง ซึ่งจะมีธิดาและธารามาคุยและรับประทานอาหารเช้า เมื่อถูกกิ่งต่อว่า เกศมองหน้าน้อยแล้วพักเพยิดหน้าอย่างรู้กัน รู้สึกไม่พอใจกิ่ง เมื่อเจอน้ำกิ่งก็ไม่ยอมมองหน้ากิ่ง

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 18 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุง การให้ความร่วมมือที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความร่วมมือ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม ชื่อเรื่องทำไมถึงเป็นเช่นนี้ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติด้านการให้ความร่วมมือ เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความร่วมมือที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติโดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้น คืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความร่วมมือ ว่าเกิดจาก สาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและ ปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาทุกคนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. **ขั้นฝึกปฏิบัติ** ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการให้ความร่วมมือที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. **ขั้นทบทวน** ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ด้านการให้ความร่วมมือในเรื่อง ทำไม้ถึงเป็นเช่นนี้

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการให้ความร่วมมือ เรื่อง ทำไม้ถึงเป็นเช่นนี้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาทสมมติ
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติ
4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
 ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการให้ความร่วมมือที่เหมาะสม
 เรื่อง ทำไมถึงเป็นอย่างนี้

ในห้องพักของนักศึกษาพยาบาลแต่ละห้องประกอบด้วยนักเรียน 4 คน ซึ่งในห้องนี้จะมีต้น ด้อย ปลาและแก้ว นักศึกษาทุกคนก็จะตกลงจัดเวร เพื่อทำหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละวันของแต่ละคน หลังเลิกเรียนวันหนึ่ง ต้นซึ่งเป็นเวรทำความสะอาดห้องพัก เมื่อต้นกลับถึงห้องพักต้นก็รีบทำหน้าที่ของตัวเอง ด้อยมีหน้าที่เอากะตักน้ำไปเติม ด้อยก็รีบจัดแจงหน้าที่ของตัวเองให้เสร็จก่อนที่จะออกไปธุระข้างนอก สำหรับปลาและแก้วมีหน้าที่ทำความสะอาดห้องน้ำและห้องส้วมแต่ทั้งสองก็ ไม่ได้ทำหน้าที่ของตนเอง

วันต่อมาปลามีหน้าที่ทำความสะอาดห้อง ส่วนแก้วมีหน้าที่เอากะตักน้ำไปเติม แต่ปลาและแก้วไม่ทำหน้าที่ของตนเอง ปลาบอกต้นและด้อยว่า “ห้องยังสะอาดอยู่เลย ” ส่วนแก้วคูน้ำในกระตักซึ่งเหลืออยู่ครึ่งกระตัก แล้วก็บอกกับเพื่อนในห้องพักเดียวกันว่า “น้ำก็ยังไม่หมดเลย ยังไม่ต้องเติมก็ได้ ” แต่ต้นและด้อยมีหน้าที่ทำความสะอาดห้องน้ำและห้องส้วม ทั้งสองก็ทำหน้าที่ของตนเองเช่นเคยตามที่ได้ตกลงกันและเมื่อไปทำความสะอาดห้องส้วม ก็พบว่าห้องส้วมสกปรก ด้อยจึงบ่นกับต้นว่า “ เมื่อวานเขาทำความสะอาดกันรีเปล่านี่ ” ต้นมองด้อยและพูดกับด้อยว่า “ไม่รู้ซี” เมื่อกลับเข้าห้องพักก็ พบว่าปลาและแก้วไม่ทำหน้าที่ของตนเอง ด้อยรอนมคิดคิดว่าปลาและแก้วจะทำเวรของตนเองก็ไม่เห็นทำ หากวันใดปลาและแก้วไม่ทำ ต้นและด้อยก็จะช่วยกันทำ ซึ่งต้นและด้อยรู้สึกเบื่อ และเอือมระอาต่อเพื่อนทั้งสองมาก บางครั้งต้นก็บ่นว่า “ ใครมีหน้าที่เติมน้ำวันนี้ ทำไมไม่เห็นทำเลย ” ปลาซึ่งมีหน้าที่วันนั้นบอกกับต้นว่า “เออ ปลาเองเดียวปลาจะทำเอง ต้นใจเย็น ๆ ไม่ต้องเป็นห่วงหรอกทำอยู่แล้ว ” แต่ปลาก็ไม่ยอมทำตามเคย ต้นรู้สึกไม่พอใจปลาแต่ก็ไม่บ่นอะไร จะเฉยเมยและไม่พูดกับปลา ถึงแม้ว่าปลาจะทักทาย ต้นก็ทำไม่สนใจ บางวันต้นก็จะพูดเปรย ๆ กับเพื่อน ๆ ว่า “ เบื่อใช้พวกที่ไม่มีความรับผิดชอบ เนี่ย ” เพื่อกระทบปลาและแก้ว แต่ปลาและแก้วไม่สนใจ

วันหนึ่งน้ำในกระตักไม่มีเลย ซึ่งเป็นเวรของแก้ว และแก้วไม่ทำหน้าที่ของตัวเอง ด้อยจึงบ่นห้วน ๆ ว่า “ ใครมีหน้าที่เติมน้ำ ก็ทำด้วย เห็นทำอย่างนี้หลายครั้งแล้ว น้ำที่ตัวเองไม่ทำ เอาเปรียบเพื่อนนี่หว่า ” แก้วได้ยินจึงพูดกับด้อยว่า “ อะไรกันด้อยแค่นี้ต้องไววายด้วย บอกกันดี ๆ ก็ได้ ” ด้อยจึงพูดว่า “ ก็ไม่อยากจะพูดหรอกนะแต่เห็น เป็นอย่างนี้หลายครั้งแล้ว มันทนไม่ไหว ” ต้นที่นั่งอยู่ในห้องด้วย จึงพูดกับด้อยว่า “ ด้อย ช่างเถอะ อย่างบ่นเลย เสียสุขภาพจิต ” ด้อยจึงไม่พูดอะไรต่อ แก้วรู้สึกไม่พอใจด้อยและต้น แล้วเดินไปกระซอกกระตักน้ำ ออกจากห้อง พร้อมกับปิดประตูดัง

โครม ดันและด้อยมองหน้ากัน ดันสายหน้า ส่วนด้อยเบ้าปาก หลังจากแก้วเติมน้ำเสร็จ เดินเข้าห้อง พร้อมกับวางกระดิกน้ำแรง ๆ ปลาเข้ามาพอดี จึงทักแก้วว่า “เป็นไรไปแก้ว อารมณ์ไม่ดีเลย” แก้วพูด ห้วน ๆ ว่า “เบื่อคนวะ” ปลาสงสัย จึงถามว่า “เบื่อใครเธอ” แก้วตอบห้วน ๆ ว่า “แฉะ ๆ นี่แหละ” แล้วเบ้าปากไปทางด้อยและดัน ปลาพยักหน้าแล้วเข้าไปนั่งใกล้แก้ว ทั้ง 2 ทำท่ากระซิบกระซาบอะไรกันแล้วหันมามองดันและด้อย

บทบาทของดัน

ดันเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 พักอยู่ในหอพักวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยเพื่อนร่วมห้องอีก 3 คน ดันเป็นคนพูดน้อย ถ้าไม่พอใจจะเฉย ไม่พูด เป็นคนมีความรับผิดชอบดี เมื่ออยู่ร่วมกันทุกคนในห้องก็จัดตารางการทำงานต่าง ๆ ในห้องพัก ดันรับผิดชอบงานที่อยู่ในหน้าที่อย่างดี วันหนึ่ง ดันและด้อย เพื่อนอีกคนหนึ่งในห้อง มีเวรทำความสะอาดห้องน้ำ ด้อยเห็นห้องน้ำสกปรก จึงพูดกับดันว่า “นี่เขาทำกันหรือเปล่า” ดันตอบ “ไม่ รู้” แต่ใจคิดว่าเพื่อนที่เป็นเวรเมื่อวานคงไม่ได้ทำ และรู้สึกเอือมระอา กับปลาและแก้วเพื่อนอีก 2 คนที่อยู่ร่วมห้อง ซึ่งไม่ยอมทำงานทั้งที่เป็นเวรของตัวเอง วันหนึ่งดันบ่นขึ้นว่า “ใครมีหน้าที่เติมน้ำในวันนี้ ไม่เห็นทำเลย” ด้วยน้ำเสียงเรียบเฉย ทั้งที่ดันเองก็รู้ว่าเป็นเวรของปลา ปลาก็รับปากว่าจะทำแต่ไม่ทำ ดันก็รู้สึกไม่พอใจปลาจึงไม่พูดกับปลา และ ในวันหนึ่ง ดัน เห็นด้อยและแก้วทะเลาะกัน ดันจึงห้ามว่า “ด้อยช่างเถะอย่าบ่นเลย เสียสุขภาพจิต” ด้วยน้ำเสียงเรียบเฉยทั้งที่ในความรู้สึกจริงนั้น ไม่พอใจในการกระทำของแก้ว

บทบาทของด้อย

ด้อยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ห้องพักเดียวกับดันและสนิทกับดัน ด้อยเป็นคนขยัน มีความรับผิดชอบดีแต่ค่อนข้างเป็นคนใจร้อนเล็กน้อย วันหนึ่งด้อยและดัน มีเวรขัดห้องน้ำคู่กัน ด้อยเห็นว่าห้องน้ำสกปรก จึงคุยกับดันว่า “เขาทำกันหรือเปล่านี” ทั้งที่ใจคิดว่าเพื่อนคงไม่ทำแน่ ด้อยรู้สึกเอือมระอากับความไม่รับผิดชอบ ในหน้าที่ของปลาและแก้ว บางทีดันและด้อยต้องทำแทน บางครั้งด้อยก็พูดกระแทบปลาและแก้วว่า “เบื่อวะ ไ้พวกไม่มีความรับผิดชอบเนี่ย”

วันหนึ่ง ด้อยพูดขึ้นห้วน ๆ ว่า “ใครมีหน้าที่เติมน้ำวันนี้ ก็ทำด้วย เห็นทำอย่างนี้หลายครั้งแล้ว หน้าที่ตัวเองไม่ทำ เอาเปรียบเพื่อนนี่หว่า” ซึ่งแก้วโกรธมาก และได้เถียงกับด้อย

บทบาทของแก้ว

แก้วเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ห้องเดียวกับดัน ด้อยและปลา เป็นคนไม่ค่อยรับผิดชอบ อารมณ์ร้อน เหวต่าง ๆ ในห้องที่เป็นหน้าที่ของแก้ว แก้วจะไม่ทำ

วันหนึ่งด้อยบ่นให้แก้วเรื่องเติมน้ำ แก้วโกรธและโต้กลับด้อยว่า “อะไรกันด้อย ทำไมแค่นี้ต้องโวยวายด้วย บอกกันดี ๆ ก็ได้” น้ำเสียงห้วนหน้าตาบึ้งตึง แต่ด้อยก็โต้กลับเช่นกัน ดันเข้ามาห้ามไว้ แก้วโกรธเพื่อนทั้ง 2 มาก แก้วเอากระตักน้ำลงไปเติมอย่างไม่พอใจที่จะทำ พร้อมกับปิดประตูเสียงดัง ปลาเห็นแก้วหน้าตาไม่สดชื่น จึงถามแก้วว่า “เป็นอะไร” แก้วกับปลาก็คุยกันเสียงเบาแบบกระซิบ แล้วหันมามองหน้าตันและด้อย

บทบาทของปลา

ปลาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นคนไม่มีความรับผิดชอบ เฉื่อยชา หน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นเวรของปลา ปลาจะไม่ค่อยทำ เมื่อเพื่อนประชด ปลาก็ไม่ใส่ใจ วันหนึ่ง ดันบ่นเรื่องเติมน้ำ ซึ่งเป็นเวรของปลา ปลาก็รับปากตันว่าจะทำ แต่ก็ไม่ทำ ทำให้ตันโกรธ วันหนึ่งปลาเข้ามาในห้อง เห็นแก้วอารมณ์ไม่ดี จึงถามแก้วว่า “เป็นอะไร อารมณ์ไม่ดี” แก้วก็เล่าให้ปลาฟังแล้วมองมาทางตันและด้อย

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 14 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง นี้หรือเพื่อน (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการควบคุมอารมณ์ เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)
2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอรวมถึงการเล่าประสบการณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา
3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ ว่าเกิดจาก สาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหาเพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา
4. ขั้นแก้ไขปัญหา นักศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ ที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในด้านการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้วให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุม ก็ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงและฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ ในเรื่อง นี้หรือเพื่อน

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการควบคุมอารมณ์ เรื่อง นี้หรือเพื่อน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาท

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม

**สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางในการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม
เรื่อง นิหรือเพื่อน**

กบ แก้ว ฟ้า เจียบ และแจ่ม ซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เป็นเพื่อนที่อยู่ร่วมในห้องพักเดียวกัน และในวันพรุ่งนี้ นักศึกษาทุกคนต้องสอบวิชา Anatomy ดังนั้นทุกคนก็จะอ่านหนังสือกันอย่างขะมักเขม้น ในขณะที่ทุกคนนั่งอ่านหนังสือกันอย่างหนัก ฟ้าและแก้ว อ่านหนังสือจบก่อนเพื่อน ๆ ในห้องจึงเปิดเพลงเสียงดังและพูดคุยหยอกล้อกันดังลั่น ในขณะที่เพื่อน ๆ อ่านหนังสือกันอยู่ แจ่มรู้สึกรำคาญฟ้าและแก้ว ทำให้อ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง เพราะเสียงของฟ้าและแก้วดังมาก แจ่มจึงลุกเดินออกจากห้องพร้อมกับปิดประตูเสียงดังปังด้วยความหงุดหงิด ฟ้าและแก้วมองหน้ากัน ทั้งสองรู้สึกไม่พอใจในการกระทำของแจ่ม เพราะเหมือนเป็นการประชด ฟ้าจึงพูดกับแก้วขึ้นมาว่า “อ่านไปทำไมมากมาย อ่านไปก็ไม่ได้คะแนนสูงสุดหรือ” น้ำเสียงห้วนกระด้างหน้าตาบึ้งตึง ส่วนกบและเจียบ นั้นนั่งอ่านหนังสืออยู่ในห้องรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ และไม่พอใจในการกระทำของฟ้าและแก้ว แต่ก็ไม่ได้พูดอะไร ก็หันหน้าอ่านหนังสือต่อไป

บทบาทของฟ้า

ฟ้านั่งอ่านหนังสือวิชา Anatomy พออ่านเสร็จแล้วก็เปิดเพลงฟังและพูดคุยหยอกล้อกับแก้ว ซึ่งอ่านจบแล้วเช่นกัน ในขณะที่เพื่อน ๆ ในห้องอ่านหนังสืออยู่ สักครู่ แจ่มก็ลุกออกจากห้อง ทำท่าทางกระพริคกระพือคและปิดประตูเสียงดัง ฟ้าและแก้วมองหน้ากัน ฟ้ารู้สึกไม่พอใจที่แจ่มทำเช่นนั้นเหมือนประชดกัน ฟ้าจึงพูดกับแก้วว่า “อ่านไปทำไมมากมาย อ่านไปก็ไม่ได้คะแนนสูงสุดหรือ” ด้วยน้ำเสียงห้วนพร้อมกับเบ้าปากเล็กน้อยหน้าตาบึ้งตึง

บทบาทของแก้ว

แก้วนั่งอ่านหนังสือสอบวิชา Anatomy พออ่านเสร็จก็มาคุยหยอกล้อกับฟ้า และเปิดเพลงฟังกัน สักครู่แจ่มก็ลุกออกจากห้อง ทำท่าทางกระพริคกระพือคและปิดประตูเสียงดัง แก้วและฟ้ามองหน้ากัน แก้วรู้สึกไม่พอใจที่แจ่มทำเช่นนั้น แล้วแก้วก็พูดเชิงประชดขึ้นมา ฟ้ารู้สึกไม่สบายใจด้วยเกรงว่า กบและเจียบจะไม่พอใจแต่ก็ไม่พูดอะไร นอกจากนั่งเจียบ

บทบาทของแจ่ม

แจ่มนั่งอ่านหนังสืออยู่ในห้องอย่างขะมักเขม้น แต่ฟ้าและแก้วอ่านจบก่อนแล้วพูดคุยและเปิดเพลงเสียงดัง แจ่มรู้สึกหงุดหงิดไม่พอใจในการกระทำของฟ้าและแก้วที่เปิดเพลงเสียงดังและหยอกล้อกันลั่นไม่เกรงใจผู้อื่นจึงเดินออกจากห้องด้วยท่าทางกระพริคกระพือคแล้วปิดประตูเสียงดัง

บทบาทของกบและเจี๊ยบ

กบและเจี๊ยบ กำลังนั่งอ่านหนังสือสอบวิชา Anatomy อย่างขะมักเขม่น เมื่อฟ้าและแก้วอ่านจบแล้วก็เปิดเพลงพูดคุยกันอย่างเสียงดัง กบและเจี๊ยบรู้สึกไม่พอใจ การกระทำของฟ้าและแก้วแต่ไม่พูดอะไร สักครู่ต่อมา แจ่มออกไปนอกห้องด้วยท่าทางกระพืดกระเฟียด พร้อมกับปิดประตูเสียงดัง กบและเจี๊ยบมองหน้ากันรู้สึกไม่สบายใจในสถานการณ์ขณะนั้นคิดว่าเพื่อนจะมีเรื่องบาดหมางใจกัน เมื่อแจ่มออกไปแล้ว ฟ้าก็ พูดกับแก้ว เจิงประชด กบและเจี๊ยบด้วย ก็ยิ่งทำให้รู้สึกไม่พอใจฟ้าและแก้วมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้ตอบใด ๆ จะแม้ริมฝีปากหันมามองหน้ากันระหว่างกบและเจี๊ยบแล้วก้มหน้าอ่านหนังสือต่อไป

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 15 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ที่เหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษารู้ถึงความสำคัญของการวิจารณ์ที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจากสถานการณ์สมมติ
3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการในการวิจารณ์ที่เหมาะสม
4. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการแสดงออกด้านการวิจารณ์ที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ชื่นเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในการแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในหัวข้อการวิจารณ์ที่เหมาะสม ชื่อเรื่อง มาลัยผู้อำภัพ (โดยผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้กับนักศึกษาในกลุ่ม ที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้แสดงบทบาทสมมติ ด้านการวิจารณ์ เพื่อนำเสนอปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มจะได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอปัญหาเท่า ๆ กัน)

2. ขั้นพิจารณาปัญหา นักศึกษาร่วมกันพิจารณาปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ ที่นำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ โดยร่วมกันอภิปรายและสำรวจว่าปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่เกิดขึ้นคืออะไร เพื่อให้สมาชิกร่วมกันเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาที่นำเสนอ รวมถึงการเล่าประสบการณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ของนักศึกษา

3. ขั้นค้นหาข้อมูลและสาเหตุ นักศึกษาร่วมกันค้นหาข้อมูลและสาเหตุที่เกี่ยวกับปัญหาการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีข้อมูลอะไรส่งเสริมและปัญหานั้นเกิดผลเสียอย่างไร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของปัญหา เพื่อเป็นแนวในการแก้ไขปัญหา

4. ขั้นแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยให้นักศึกษาทุกคนร่วมกันค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ในด้านการวิจารณ์ที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักศึกษารวบรวมและสรุปแนวทาง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

5. ขั้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาสาธิตวิธีปฏิบัติการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในด้านการวิจารณ์ที่เหมาะสมตามข้อเสนอในขั้นที่ 4 (นักศึกษาทุกคนมีโอกาสดำเนินการเท่า ๆ กัน)

เท่ากัน) โดยให้นักศึกษาในกลุ่มรวมทั้งผู้วิจัยร่วมกันชี้แนะข้อบกพร่องและทำการสาธิตอีกครั้งแล้ว ให้นักศึกษาทุกคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติตาม

6. ขั้นทบทวน ผู้วิจัยให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับว่าเหมาะสมครอบคลุมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครอบคลุมก็ ให้นักศึกษาร่วมกันเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุง และฝึกซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางการนำไปใช้ในชีวิต

อุปกรณ์

1. เอกสารบรรยายสถานการณ์สมมติการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ในเรื่อง มาลัยผู้อำภัพ

2. เอกสารแสดงบทบาทของผู้แสดงบทบาทสมมติ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนด้านการวิจารณ์ เรื่อง มาลัยผู้อำภัพ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติและความสนใจในการดูบทบาท

สมมติ

3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติ

4. สังเกตจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
5. สังเกตจากการสรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกวิจารณ์ที่เหมาะสม

สถานการณ์สมมติในการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ด้านการใช้ภาษาอ้อยคำ และภาษาท่าทางด้านการวิจารณ์ที่เหมาะสม
เรื่อง " มัลลย์ผู้อำภัพ "

วันหนึ่งในการทำงานกลุ่มวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล เจ็บบ เอ แว ลัดดา และมัลลย์ อยู่กลุ่มเดียวกัน ซึ่งจะต้องมีการรายงานผลการทำงานกลุ่มที่หน้าชั้นด้วย ทุกคนในกลุ่มจึงเลือกว่า ใครจะเป็นผู้รายงานหน้าชั้น ซึ่งทุกคุยต่างก็ปฏิเสธด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน ลัดดา ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มจึงพูดว่า " ถ้าไม่มีใครเสนอตัวนั้นก็ต้องจับฉลากกัน" ทุกคนก็เห็นด้วย ลัดดาทำฉลากให้เพื่อน ๆ จับและคนที่ต้องเป็นผู้รายงานหน้าชั้นก็คือมัลลย์ ซึ่งมัลลย์รู้สึกไม่สบายใจมาก เพราะมัลลย์เป็นคนพูดช้า และถ้าตื่นเต้นเธอจะติดอ่าง แต่เมื่อผลการจับฉลากออกมาเช่นนั้น ทุกคนก็ยึดถือตามผลการจับฉลากถึงแม้ทุกคนจะรู้ว่ามัลลย์นั้นมีข้อบกพร่องในการพูดอย่างไรก่อนที่จะปิดการประชุมกลุ่ม ลัดดาหันมาบอกมัลลย์ว่า " พูดให้ตื่นจะมัลลย์ คะแนนกลุ่มจะได้ดี ๆ " น้ำเสียงนุ่มนวล ยิ้มเล็กน้อยที่มุมปาก แล้วทุกคนก็แยกย้ายกันไปทำธุระของตัวเอง

วันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นวันที่มัลลย์จะต้องรายงานหน้าชั้น มัลลย์รู้สึกตื่นเต้นมาก เมื่อมัลลย์ออกไปหน้าชั้น ด้วยความตื่นเต้นเธอจึงเดินสะดุด สายไมค์ล้มเพื่อน ๆ ในห้องต่างก็พากันหัวเราะด้วยความขบขัน หมูซึ่งเป็นเพื่อนในชั้นคนหนึ่ง หันมาถามเจ็บบและเอที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ว่า " กลุ่มไหนวะเนี่ย" น้ำเสียงห้วนเล็กน้อย แล้วก็หัวเราะด้วยความขบขัน เจ็บบและเอรู้สึกไม่พอใจมัลลย์ที่ทำให้เพื่อน ๆ หัวเราะกลุ่มของตัวเอง ซึ่งเจ็บบก็ไม่ได้ตอบหมู แต่เธอแกล้งเจ็บบเฉย ซึ่งหมูก็ไม่ได้รอฟังคำตอบ เมื่อมัลลย์เริ่มรายงาน มัลลย์พูดตะกุกตะกัก ไม่ชัดเจน เพราะเธอพูดช้า เสียงสั่น และติดอ่าง ซึ่งฟังแล้วจับใจความไม่ได้ หมูจึงพูดกับเมฆซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ ว่า " อะไรวะไม่เห็นรู้เรื่องเลย ทำไมไม่เลือกคนที่พูดดี ๆ หน่อยมาพูดวะ" น้ำเสียงห้วน ค้าวขมวด ด้วยความรู้สึกรำคาญที่ฟังไม่รู้เรื่อง เมฆจึงหันมาพูดกับหมูว่า " สงสัยต้องไปนั่งอ่านเองหมดเลยบทนี้ เพราะฟังไม่รู้เรื่องเลย จดก็ไม่ได้ไอ้ย...น่าเบื่อวะ" เมฆพูดด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ เบ้าปากเล็กน้อยที่มุมปาก ค้าวขมวด เจ็บบและเอได้ยินหมูและเมฆบ่นก็รู้สึกไม่พอใจมัลลย์มากขึ้น เจ็บบหันมาพูดกับเอด้วยความรู้สึกไม่พอใจว่า " รู้จักพูดเองจะดีกว่า เสียคะแนนหมดเลย" เอพูดกับเจ็บบว่า " อ้อ! จริงด้วย เสียคะแนนหมดเลย" น้ำเสียงบ่งบอกความไม่พอใจ

หลังจากที่เสร็จสิ้นการรายงานก็เป็นเวลาหยุดพักมัลลย์นั่งเจ็บบอยู่คนเดียวที่โต๊ะด้วยความรู้สึกอายเพื่อนในชั้น เพราะเพื่อน ๆ ในชั้นต่างก็บ่นว่ามัลลย์ว่า " พูดอะไรไม่รู้เรื่องเลย" เจ็บบและเอเดินเข้ามาในห้องเห็นมัลลย์นั่งอยู่ในห้องคนเดียว จึงเดินมาหามัลลย์ เจ็บบพูดกับมัลลย์ว่า " โอ้โห มัลลย์ เธอพูดได้ดีมากเลย ดีซะจนที่เรากลัวจะไม่ผ่านวิชานี้ซะแล้ว " น้ำเสียงห้วน ยิ้มเล็กน้อยที่มุม

ปาก เอจึงพูดกับมาลัยด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ แต่ใบหน้าบึ้งตึงว่า “ เราว่าคราวหลัง เธอควรจะพูดให้เร็ว และชัดเจนกว่านี้ ก็จะได้ยินนะ ” มาลัยมองหน้าเจี๊ยะและเอ ด้วยความรู้สึกไม่พอใจที่มาต่อว่าเช่นนี้ แต่เธอก็ไม่อยากพูดอะไร หน้าตาบึ้งตึง แสดงถึงความไม่พอใจต่อเพื่อนทั้งสอง เจี๊ยะและเอก็ไม่ได้รู้สึกเสียใจต่อคำพูดของตัวเอง แล้วเพื่อนทั้งสองก็เดินไปนั่งที่โต๊ะเรียนของตัวเองด้วยความไม่พอใจ บทบาทของมาลัย

มาลัยเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เป็นคนที่ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ขี้อาย ประหม่าง่าย และเป็นคนพูดช้า โดยเฉพาะเวลาตื่นเต้น เธอจะพูดติด ๆ ขัด ๆ ตะกุกตะกักบางครั้งติดอ่าง และในการทำงานกลุ่มวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล ซึ่งต้องมีการรายงานหน้าชั้นด้วย เพื่อน ๆ ในกลุ่มต่างก็ปฏิเสธกัน สุดท้ายก็ตกลงกันได้ว่า ให้จับฉลากและมาลัยก็จับฉลากได้ จึงต้องไปพูดหน้าชั้น ซึ่งเมื่อไปพูดหน้าชั้นแล้ว ทำให้เพื่อน ๆ ไม่พอใจ รวมทั้งเพื่อน ๆ ในกลุ่ม โดยเฉพาะเจี๊ยะกับเอ เพราะเพื่อน ๆ ฟังไม่รู้เรื่องและในตอนเดินออกไปหน้าชั้น มาลัยก็สะดุดสายไมค์ลัม ซึ่งเป็นที่ตกลงขบขันของเพื่อน ๆ มาก มาลัยรู้สึกอายเพื่อน ๆ มาก เมื่อรายงานเสร็จ ต่อมาเป็นเวลาพัก มาลัยนั่งอยู่ในห้องคนเดียวด้วยความรู้สึกอายเพื่อน ๆ เจี๊ยะและเอเดินเข้ามาในห้องเห็นมาลัยจึงเข้ามาพูดต่อว่าและวิจารณ์การพูดของมาลัย ซึ่งทำให้มาลัยรู้สึกไม่พอใจเพื่อนทั้งสองมาก แต่มาลัยก็ไม่ได้พูดอะไร และเพื่อนทั้งสองก็เดินไปโต๊ะของเธอทั้งสอง

บทบาทของเจี๊ยะ

เจี๊ยะเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เจี๊ยะเป็นคนพูดเก่ง มีความมั่นใจในตัวเองเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง ในการทำงานกลุ่มวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล ซึ่งมีการรายงานหน้าชั้นทุกคนในกลุ่มตกลงจับฉลากว่าใครจะได้พูด ดังนั้นคนที่ได้พูดคือมาลัย เมื่อมาลัยไปพูดหน้าชั้น เธอเดินสะดุดสายไมค์ลัม ทำให้เพื่อน ๆ ตลกขบขัน หมูซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งในกลุ่ม ถามเจี๊ยะว่า “ กลุ่มไหนวะเนี่ย ” ทำให้เจี๊ยะรู้สึกไม่ค่อยพอใจมาลัย ซึ่งทำให้เสียชื่อเสียงของกลุ่มด้วยแต่เจี๊ยะก็ไม่ได้ตอบหมู และเมื่อมาลัยพูด มาลัยพูดไม่รู้เรื่องเลย ทำให้เพื่อน ๆ ต่างก็พากันบ่นว่าพูดอะไร หมูซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ เจี๊ยะและเจี๊ยะ ได้ยิน หมู กับ เมฆ ซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ หมูบ่น ทำให้รู้สึกไม่พอใจมาลัยยิ่งขึ้น หลังรายงานเสร็จ เจี๊ยะเห็นมาลัยนั่งอยู่คนเดียว จึงเดินเข้าไปต่อว่ามาลัยเล็กน้อยพร้อมกับเอ

บทบาทของเอ

เอเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เอ เป็นคนพูดคล่องมีความมั่นใจในตัวเองเป็นเด็กเรียนดี ในการทำงานกลุ่มวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล ซึ่งมีการรายงานหน้าชั้นด้วย เพื่อน ๆ ทุกคนต่างก็ปฏิเสธ ดังนั้นจึงมีการจับฉลากว่าใครจะเป็นคนพูดรายงาน ซึ่งมาลัยเป็นคนจับฉลากได้พูดหน้าชั้น เมื่อมาลัยออกไปพูดหน้าชั้น เธอเดินสะดุดสายไมค์ลัม เป็นที่ตลกขบขันของเพื่อน ๆ หมูซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ เจี๊ยะหันมาถามเจี๊ยะและเอว่า “ กลุ่มไหนวะเนี่ย ” ซึ่งเอรู้สึกไม่พอใจมาลัยที่ทำให้กลุ่ม

พลอยเสียน้ำตามไปด้วย และเมื่อมาลัยพูดรายงาน มาลัยพูดไม่รู้เรื่องเลย เพื่อน ๆ ในห้องต่างก็บ่นกันมากมาย เอารู้สึกไม่พอใจมาลัยมากขึ้น เมื่อรายงานเสร็จเป็นเวลาพัก เจ๊บบและเอ เห็นมาลัยนั่งอยู่คนเดียว จึงเดินเข้าไปหา เอได้วิจารณ์การพูดของมาลัยเล็กน้อย ด้วยความรู้สึกไม่พอใจมาลัยที่พูดไม่ดีแล้วทำให้กลุ่มต้องพลอยเสียนะแนนส่วนนี้ไปด้วย

บทบาทของลัดดาและแวว

ลัดดาและแววเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ในการทำงานกลุ่มวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล ซึ่งจะต้องมีการรายงานหน้าชั้น ซึ่งเพื่อน ๆ ทุกคนต่างก็ปฏิเสธ ลัดดาและแววก็ปฏิเสธเช่นกัน ดังนั้นลัดดาจึงตัดสินใจว่า ถ้าไม่มีใครพูดก็ต้องจับฉลาก ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วย และเมื่อผลจับฉลากออกมา คนที่ได้พูดหน้าชั้นก็คือมาลัย เมื่อมาลัยไปรายงานหน้าชั้น มาลัยพูดได้ไม่ดี ลัดดาและแววก็ไม่ได้พูดอะไร หรือวิจารณ์มาลัยใด ๆ ถึงแม้จะรู้สึกไม่พอใจที่มาลัยทำให้คะแนนกลุ่มเสีย

บทบาทของหนู

หนูเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หนูเป็นคนกล้าแสดงออก มั่นใจในตัวเอง ก้าวร้าวเล็กน้อย หนูเห็นมาลัยออกไปรายงานหน้าชั้นแล้วเดินสุด สายไมค์ล้มหนูรู้สึกจำกับความซุ่มซ่ามของมาลัยจึงหันไปถามเจ๊บบและเอ ซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ ว่า “ กลุ่มไหนวะเนี่ย ” โดยไม่ได้คิดว่าจะต้องการคำตอบ ซึ่งเจ๊บบก็ไม่ได้ตอบ เมื่อมาลัยพูดรายงานก็พูดไม่รู้เรื่อง ตะกุกตะกัก ซ้ำและติดอ่าง หนูรู้สึกรำคาญจึงหันไปพูดกับเมมที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ว่า “ บ่นอะไรวะ ไม่เห็นรู้เรื่องเลย ทำไมไม่เลือกคนที่พูดดี ดี หน้อย มาพูดวะ ”

บทบาทของเมม

เมมเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมมเป็นคนขยันเรียน และในการเรียนวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล ซึ่งจะต้องมีการรายงานหน้าชั้น มาลัยเป็นตัวแทนกลุ่มในการรายงาน แต่มาลัยพูดไม่รู้เรื่องเลย เมมจึงพูดกับหนูว่า “ สงสัยต้องนั่งอ่านเองหมดเลยบ่นนี้ เพราะฟังไม่รู้เรื่องเลย จดก็ไม่ได้ด้วย...น่าเบื่อวะ ” ด้วยความรู้สึกหงุดหงิดที่จับใจความอะไรไม่ได้เลย และต้องไปค้นคว้าเอง

บทบาทของเพื่อน ๆ ในห้อง 2-3 คน

เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ในการเรียนวิชาแนวโน้มนำทางการพยาบาล ซึ่งต้องมีหารายงานหน้าชั้น มาลัยซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มในการรายงานหน้าชั้น เมื่อมาลัยออกไปก็เดินสุดสายไมค์ล้ม ซึ่งเพื่อน ๆ ต่างพากันหัวเราะขบขัน เมื่อมาลัยมาพูดรายงานแต่ก็พูดแล้วฟังไม่รู้เรื่อง เพื่อน ๆ ในชั้นต่างก็พากันบ่นว่า “ พูดอะไรวะ ไม่เห็นรู้เรื่องเลย ” บางคนก็ส่ายหัว บางคนก็ถอนหายใจ

โปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ครั้งที่ 16 การปัจฉินิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักศึกษาสรุปผลการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้ในชีวิต

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักศึกษาสรุปเรื่องการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะซึ่งนักศึกษาได้ฝึกการใช้ภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำในด้านการทักทาย การขอบคุณ การขออภัย การปลอบใจ การให้กำลังใจ การให้และรับคำชม การแสดงความคิดเห็น การให้เกียรติและเคารพต่อกัน การวิจารณ์ การขอความช่วยเหลือ การให้ความช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ การปฏิเสธ และการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสมแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกและ ให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกตั้งแต่เริ่มฝึก จนถึงการเสร็จสิ้นการฝึก
3. ผู้วิจัยให้นักศึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ และกล่าวปิดโปรแกรมการฝึกสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

เครื่องมือในการวิจัย

- แบบสอบถามประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
- แบบสังเกตประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

แบบประเมินพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

ให้ผู้ตอบเติมคำลงในช่องว่าง

ชื่อ..... เลขที่

ชั้นปีที่

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน เวลา น.

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของท่านตามความเป็นจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ทุกครั้ง หมายถึง ท่านแสดงพฤติกรรมนั้นทุกครั้ง

บ่อยครั้ง หมายถึง ท่านแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ท่านแสดงพฤติกรรมนั้น นาน ๆ ครั้ง

ไม่เคยเลย หมายถึง ท่านไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้นเลย

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ข้าพเจ้าพูดอ่อนหวานกับเพื่อน				
2	ข้าพเจ้าพูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ				
3	ข้าพเจ้ากล่าวคำชมเชยเพื่อนตามสภาพความจริง				
4	ข้าพเจ้ามองเพื่อนด้วยแววตาอ่อนโยน				
5	ข้าพเจ้าสัมผัสเพื่อนอย่างนุ่มนวลเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ				
6	ข้าพเจ้าพูดถึงเพื่อนทั้งต่อหน้าและลับหลังในแง่ดี				
7	ข้าพเจ้าให้ข้อวิจารณ์ต่อเพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพนุ่มนวล				

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อน	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
8	ข้าพเจ้านำสิ่งที่ดีของเพื่อนมา กล่าว ทักทาย				
9	ข้าพเจ้าทักทายเพื่อนด้วยน้ำเสียงนุ่ม นวล				
10	ข้าพเจ้าวิจารณ์ต่อเพื่อนด้วย ถ้อยคำที่มีเหตุผล				
11	ข้าพเจ้าพูดเสนอความคิดเห็นด้วยใบ หน้ายิ้มแย้ม				
12	ข้าพเจ้าให้กำลังใจในสิ่งที่เพื่อน สามารถทำได้				
13	ข้าพเจ้านำข้อดีของเพื่อนมาพูดให้ กำลังใจ				
14	เมื่อทำผิดข้าพเจ้าจะกล่าวคำ ขอโทษเพื่อนอย่างนุ่มนวล				
15	ข้าพเจ้ากล่าวคำขอบคุณต่อเพื่อนด้วย ถ้อยคำสุภาพเมื่อได้รับคำชม				
16	ข้าพเจ้ากล่าวคำขอบคุณต่อเพื่อนอย่าง นุ่มนวลเมื่อได้รับการช่วยเหลือ				
17	ข้าพเจ้าให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับ เพื่อนด้วยความสนใจ				
18	ข้าพเจ้ายิ้มแย้มเมื่อพบเพื่อน				
19	ถึงแม้จะไม่พอใจข้าพเจ้าก็พูดกับ เพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ				
20	ข้าพเจ้ามองเพื่อนที่กำลังสนทนากับ ข้าพเจ้าด้วยสายตาแห่งความเป็นมิตร				

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อน	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
21	ข้าพเจ้าถอนหายใจเมื่อรู้สึกอึดอัดใจ ในการอยู่ร่วมกับเพื่อน				
22	ข้าพเจ้าพูดขอความช่วยเหลือจาก เพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ				
23	ข้าพเจ้าแสดงท่าทางตลก ขบขันกับ ความคิดเห็นของเพื่อนเมื่อข้าพเจ้าไม่ เห็นด้วย				
24	ข้าพเจ้ารับฟังอย่างสงบเมื่อเพื่อน วิจารณ์ผลงานของข้าพเจ้า				
25	ข้าพเจ้ารับฟังอย่างสงบเมื่อเพื่อนได้ แย้งความคิดของข้าพเจ้า				
26	ข้าพเจ้าให้การช่วยเหลือเพื่อนอย่าง กระตือรือร้นเมื่อได้รับการขอร้อง จากเพื่อน				
27	ข้าพเจ้าให้การช่วยเหลือเพื่อนด้วยสี หน้ายิ้มแย้ม				
28	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายจาก กลุ่มเพื่อนด้วยความตั้งใจ				
29	ข้าพเจ้าบอกปฏิเสธการอยู่ร่วมกลุ่ม เพื่อนอย่างสุภาพเมื่อรู้สึกอึดอัด				
30	ข้าพเจ้าบอกอนุญาตให้เพื่อนยืมของ ด้วยถ้อยคำสุภาพ				
31	ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมของด้วยความยิ้ม แย้ม				

ข้อ	พฤติกรรมการรังสัมพันธภาพ ระหว่างเพื่อน	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
32	ข้าพเจ้าบอกความรู้สึกไม่พอใจด้วย น้ำเสียงนุ่มนวล				
33	ข้าพเจ้าสนใจช่วยเหลือกิจกรรม ต่าง ๆ ต่อเพื่อนด้วยความกระตือ รือส้น				
34	ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือกับเพื่อน ด้วยความข้มแข็ง				
35	ข้าพเจ้าพูดปรับความเข้าใจอย่างนุ่ม นวลกับเพื่อนเมื่อเกิดข้อขัดแย้ง				
36	ข้าพเจ้าถอดอกพูดกับเพื่อนเมื่อ ไม่พอ ใจ				
37	ข้าพเจ้าบอกปฏิเสธการให้ความช่วย เหลือต่อเพื่อนอย่างนุ่มนวล				
38	ข้าพเจ้าแบ่ปากต่อเพื่อนเมื่อ ไม่ พอใจ				

แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
(สำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย)

ชื่อนักศึกษา.....

ชื่อผู้ประเมิน.....

วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน.....ครั้งที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังรายการการสร้าง
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

มี หมายถึง มีการแสดงออกของนักศึกษาในการสร้างสัมพันธ
ภาพระหว่างเพื่อน

ไม่มี หมายถึง ไม่มีการแสดงออกของนักศึกษาในการสร้าง
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	มี	ไม่มี
	การให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม		
1	พูดสุภาพกับเพื่อน.....		
2	พูดปลอบใจเพื่อนด้วยความนุ่มนวล.....		
3	พูดให้กำลังใจในสิ่งที่คิดว่าเพื่อนสามารถทำได้.....		
4	กล่าวคำชมเพื่อนตามสภาพความจริง.....		
5	วิจารณ์เพื่อนด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผล.....		
6	นำสิ่งที่ดีของเพื่อนมากล่าวทักทาย.....		
7	กล่าวคำขอโทษต่อเพื่อนด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล.....		
8	กล่าวคำขอบคุณต่อเพื่อนเมื่อเพื่อนให้สิ่งที่พอใจ.....		
9	พูดให้คำปรึกษากับเพื่อนด้วยความนุ่มนวล.....		
10	พูดปฏิเสธต่อเพื่อนโดยเพื่อนไม่รู้สึกละอายใจ.....		
11	พูดเสนอความคิดเห็นด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม.....		
12	พูดขอความช่วยเหลือกับเพื่อนด้วยความนุ่มนวล.....		
13	พูดเสนอตัวช่วยเหลือกับเพื่อนด้วยความนุ่มนวล.....		
14	กล่าวให้เกียรติต่อเพื่อนเมื่อเพื่อนทำให้ไม่พอใจด้วยความสุภาพ.....		

ข้อ	พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	มี	ไม่มี
15	พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพแม้เกิดความไม่พอใจ.....		
16	พูดขออนุญาตก่อนหยิบของ ใด ๆ เพื่อน		
	การใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสม		
17	ยิ้มแย้มต่อเพื่อน.....		
18	พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลต่อเพื่อน.....		
19	หน้าบึ้งตึงเมื่อไม่พอใจ.....		
20	แบ่ปากเมื่อไม่พอใจ.....		
21	ชักไหล่เมื่อไม่พอใจ.....		
22	หัวเราะขบขันเมื่อเพื่อนทำผิด.....		
23	ถอนหายใจแรง ๆ เมื่ออีต๊อด รำคาญการกระทำของเพื่อน.....		
24	สบตากับเพื่อนด้วยแววตาของความเป็นมิตร.....		
25	มองเพื่อนด้วยหางตา.....		
26	ยื่นกอดอกพูดกับเพื่อน.....		
27	เฉยเมยเมื่อ ไม่พอใจเพื่อน.....		
28	เข้าช่วยเหลือเพื่อนด้วยความกระตือรือร้น.....		
29	ส่ายหน้าเมื่อไม่เห็นด้วยกับเพื่อน.....		
30	พยักเพยัคต่อกันเมื่อ ไม่พอใจเพื่อน.....		

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

ตาราง 14 แสดงการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ
ระหว่างเพื่อน โดยWilliam A. Scott

พฤติกรรมที่สังเกต	ผู้สังเกตคนที่ 1		ผู้สังเกตคนที่ 2		ความแตกต่างระหว่าง สัดส่วนจาก 2 คน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
1	9	0.072	9	0.073	0.001
2	2	0.016	3	0.024	0.008
3	4	0.032	3	0.024	0.008
4	0	0	0	0	0
5	6	0.048	3	0.024	0.024
6	0	0	0	0	0
7	4	0.032	6	0.048	0.016
8	5	0.04	6	0.048	0.008
9	6	0.048	6	0.048	0
10	6	0.048	6	0.048	0
11	5	0.04	7	0.056	0.016
12	8	0.064	8	0.065	0.001
13	8	0.064	8	0.065	0.001
14	3	0.024	3	0.024	0
15	8	0.064	7	0.056	0.008
16	6	0.048	7	0.056	0.008
17	9	0.072	7	0.056	0.016
18	7	0.056	7	0.056	0
19	5	0.04	3	0.024	0.016
20	0	0	0	0	0
21	0	0	0	0	0
22	0	0	1	0.008	0.008
23	0	0	0	0	0
24	9	0.072	10	0.081	0.009

ตาราง 14 (ต่อ)

พฤติกรรมที่สังเกต	ผู้สังเกตคนที่ 1		ผู้สังเกตคนที่ 2		ความแตกต่างระหว่าง
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	สัดส่วนจาก 2 คน
25	0	0	0	0	0
26	0	0	0	0	0
27	4	0.032	4	0.032	0
28	10	0.08	10	0.081	0.001
29	1	0.008	0	0	0.008
30	0	0	0	0	0
รวม	125	1	124	1	0.157

Po : อัตราส่วนความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกับผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากผลต่างระหว่าง 1 กับค่าผลรวมของผลต่างระหว่างร้อยละของค่าสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

Pe : อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุดและรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่ง ก็ได้ นำค่าทั้ง 2 มายกกำลังสองแล้วนำมาบวกกัน

$$Po - Pe$$

$$\pi = \frac{\quad}{\quad}$$

$$1 - Pe$$

$$Po = 1 - 0.157 = 0.843$$

$$\begin{aligned}
 Pe &= (0.072)^2 + (0.064)^2 \\
 &= 0.005 + 0.004 \\
 &= 0.009
 \end{aligned}$$

$$\pi = \frac{0.843 - 0.009}{\quad}$$

$$1 - 0.009$$

$$= 0.842$$

ตาราง 15 แสดงคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
ก่อนฝึก ครั้งที่ 1

ลำดับที่	ผู้สังเกตคนที่ 1	ผู้สังเกตคนที่ 2	X
1	20	20	20
2	22	21	22
3	22	22	22
4	18	18	18
5	20	19	20
6	20	21	21
7	20	20	20
8	21	20	21
9	19	19	19
10	20	20	20
11	18	18	18
12	18	18	18
13	18	17	18
14	21	20	21
15	20	20	20

Correlation	X	Y
X	1	.9054**
Y	.9054**	1
2 tail Signif :	* .01	** .001

ตาราง 16 แสดงคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
ก่อนฝึก ครั้งที่ 2

ลำดับที่	ผู้สังเกตคนที่ 1	ผู้สังเกตคนที่ 2	X
1	18	18	18
2	20	19	20
3	20	20	20
4	18	18	18
5	18	18	18
6	18	17	18
7	20	19	20
8	19	18	19
9	21	20	21
10	18	18	18
11	20	20	20
12	18	18	18
13	19	18	19
14	20	20	20
15	19	18	19

Correlation	X	Y
X	1	.8701**
Y	.8701**	1

2 tail Signif : * .01 ** .001

ตาราง 17 แสดงคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน
หลังฝึก ครั้งที่ 1

ลำดับที่	ผู้สังเกตคนที่ 1	ผู้สังเกตคนที่ 2	X
1	25	23	24
2	22	21	22
3	21	20	21
4	23	22	23
5	22	22	22
6	24	23	24
7	25	23	24
8	20	20	20
9	20	20	20
10	20	20	20
11	26	24	25
12	22	21	22
13	24	21	23
14	22	21	22
15	24	22	23

Correlation	X	Y
X	1	.9182**
Y	.9182**	1

2 tail Signif : * .01 ** .001

ตาราง 18 แสดงคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
หลังฝึกครั้งที่ 2

ลำดับที่	ผู้สังเกตคนที่ 1	ผู้สังเกตคนที่ 2	X
1	27	25	26
2	25	23	24
3	23	22	23
4	23	22	23
5	24	22	23
6	23	22	23
7	21	20	21
8	22	22	22
9	21	20	21
10	21	21	21
11	25	25	25
12	20	19	20
13	21	20	21
14	22	22	22
15	22	21	22

Correlation	X	Y
X	1	.9308**
Y	.9308**	1
2 tail Signif :	* .01	** .001

ตาราง 19 แสดงค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มทดลอง

ลำดับที่	แบบสอบถาม pre test	แบบสอบถาม post test	แบบสังเกต pre test	แบบสังเกต post test
1	65	70	19	25
2	68	75	21	23
3	68	90	21	22
4	68	72	18	23
5	55	80	19	23
6	68	100	20	24
7	68	69	20	23
8	47	72	20	21
9	65	85	20	21
10	67	69	19	21
11	63	81	19	25
12	66	78	18	21
13	66	84	19	22
14	65	93	21	22
15	65	76	20	23
Mdn	66	78	20	23
Q.D	2	6	0.7	0.9

รูปแสดงการฝึกสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนตามรูปแบบของจอยซ์และคณะ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาว ศิริรัตน์ ผุดผ่อง

เกิดวันที่ 11 กันยายน 2511

สถานที่เกิด จังหวัดชัยภูมิ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 45 ถ.อรรถกวี อ. เมือง จ. นครสวรรค์ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จ. นครสวรรค์
ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528 จบชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ

พ.ศ. 2531 จบชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล

พ.ศ. 2535 จบพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง จากวิทยาลัย
พยาบาลนครราชสีมา